

VESTNIK

YU ISSN 0351-6407

Murska Sobota, 2. avgusta 1990 • Leto XLII • Št. 29 • Cena 8 din

NARODE IZ MINLJIVOSTI

D. L.

O ENAKOPRAVNOSTI, REVEŽIH IN BOGATIH

Božo Kuharič, direktor Mure, ki predstavlja velik del pomurskega gospodarstva, opozarja na nič kaj dobrega ob napovedanem rezanju v standard ljudi. S tinarinami se je začelo, saj so že pred časom močno poskočile, sedaj pa se v tem smislu samo nadaljuje z občutnim povečanjem soudeležbe pri plačilu zdravstvenih storitev, napovedanih omejitvah pravic zdravstvenega varstva in šolninami ter še čim. Kaže, da se ob (navidzenem) reševanju našega gospodarstva z razbremenjevanjem, odpisovanjem plačevanja prispevkov za dejavnosti družbene blaginje in dobrobiti posameznika, bremena sistemskih nesmislov, zgrešenosti v gospodarskih odločitvah in trdoživost birokracije prelaga posredno na pleča ljudi. Pаметen gospodarstvenik si takega razbremenjevanja gospodarstva ne more želeli, niti s tem biti zadovoljen, saj dobro ve, kdaj je delavec ustvarjalen, produktiven. Povsem logično je, da le takrat, ko je zdrav in so zdravi njegovi najbližji, ko lahko otrokom ponudi dobro življenje in izobraževanje (po anketah Slovenskega javnega mnenja večina Slovencev še vedno odgovarja, da delajo predvsem zato, da bo njihovim otrokom bolje v življenju), torej, ko dobro živi, ima primerno plačo ob dobrem socialno-zdravstvenem varstvu.

Gospodarstvo je zahtevalo olajšave, bila je akcija, a kot da bi zgrešila pravo tarčo in vse puščice usmerila v človeka in kakovost njegovega življenja. Ljudje se bodo ob tem, ko bodo vedno bolj morali segati v lasten žep, spraševali. Morda bodo dobili tudi hiter odgovor delavcev v družbenih dejavnostih: saj ste prav to zahtevali in si izborili, razbremenjevanje, kar pa je prav to, kar občutite, da je manj zdravstva, šolstva, družbenih pomoči.

Sledi vprašanje, kje je meja. Ljudje, ki imajo stike z delavci, ki so v slabih podjetjih, presenečeni ugotavljajo, da so ljudje vedno bolj vdani v usodo, da jim je vseeno, če je zadoščeno njihovim pravicam ali ne, samo da imajo zaposlitev, delo. V njih plahni pripravljenost odločnega nastopanja. Kje je tisti prag, ko bodo ljudje nastopili, ali pa bodo prevzeli na pleča vse nesmisle v gospodarskem poslovanju ter stroške državne režije (ki se še vedno krepi)?

Prelaganje bremen gospodarstva in njegovega reševanja na pleča ljudi, rezanje v njihovo življenje bo gotovo pomenilo drugačno slojevsko delitev in drugačno slojevsko podobo naše družbe. Razlike med ljudmi (po materialnem položaju in kvaliteti življenja) se bodo povečevale, napovedujemo, da se bo oblikovala skupina bogatih ljudi, velika skupina revnih in malo tistih vmes.

Majda Horvat

Boleča negotovost v družinah
pogrešanih oseb

MATI
OBJOKUJE SINA

Stran 13

Šumijo gozdovi,
med gozdarji
(tudi v Pomurju)
pa vrši . . .

Aktualna tema
na str. 5

BIM

edoo

Murska Sobota, Cirič-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefax: (069) 21 136
Za prvo osemletko proti kanalu

Ponudba, kot je doslej
še nismo imeli!

Prek tisoč presenečenj
iz uvoza!

• puloverji različnih barv in krojev, jopice in majice
• perilo • kopalne obleke in kopalke • srajce • blu-
ze • otroške hlačke (kratke in dolge) • otroški kombine-
zoni • džins • dokolenke • nogavice • dežni plašči in
velika izbira drugih tekstilnih izdelkov

POLETNA RAZPRODAJA PO ZELO UGODNIH CENAH!

• v zalogi evropska kakovost nogavic Edoo
ŠE VEDNO VELJA UGODNO OBROČNO ODPLAČILO, BREZ OBRESTI IN NA VEČ KOT ŠEST MESECEVI!

Sončno in toplo bo, v nede-
ljo popoldne možne nevihte.

PREGOVOR ZA TA TE-
DEN

Če je o Porcunkuli (2. avgu-
sta) vročina, huda bo prihod-
nja zima.

Če o Ožbalu (3. avgusta)
dežuje, še dolgo ni lepega vre-
mena.

VREME

Iskanje izgubljenega morja — v tokratni re-
portaži boste spoznali Nežidersko jezero.

Preberite si reportažo
na strani pod naslovom
Rustinjsko jezero, ki je
tudi morje.

Vestnikov koledar
od 2. avgusta do 8. avgusta
2. avgust, četrtek, Rožan
3. avgust, petek, Lidija
4. avgust, sobota, Damir
5. avgust, nedelja, Snežana
6. avgust, ponedeljek, Ljubo
7. avgust, torek, Vojliza
8. avgust, sredo, Miran

TOMOS

v prodajalnah
TEHNOPROMET
MURSKA SOBOTA
KOLESAR BELTINCI
na
motorna kolesa

10%
POPUST

Namesto zvezde šahovnica

Hrvaški sabor je preteklo sredo sprejel dopolnila k republiški ustavi, ki nekatere stvari pri naših sosedih bistveno spreminjajo. Tako je bila med drugim sprejeta tudi odločitev o odpravi (ideološke) zvezde z zastave, grba in drugih državnih simbolov. To so po končanem zasедanju sabora tudi slovesno zaznamovali s spuščanjem hrvaške zastave s peterokrako zvezdo, na jurbol pa so zatem izobesili novo hrvaško republiko, ampak je zdaj tako kot Slovenija samo Republika Hrvatska. Do novosti je prišlo tudi v zvezi z lastnino in zemljiškim lastništvom, ki so ga odpravili. Ustavne spremembe so odpravile možnost združevanja občin v skupnosti občin in uvedle mehanizem, ki zagotavlja izvajanje zakonov v vsej republiki. Odpravili so SIS-e za izpolnjevanje funkcije pa bodo prevzeli državni organi. Nekatere spremembe se nanašajo tudi na le-te. Uvedli so namreč nove predsednik republike, vlada in ministri.

Pri vseh poslancev hrvaškega sabora pa se je namesto tega začelo velikega zborovanja pripadnikov srbske narodnosti, ki živijo v tej republiki. Pripravili so ga v naselju Srb, v središču liške oblasti. Tam se je zbralo okrog 100 tisoč Srbov. Sprejeli so deklaracijo o suverenosti in avtonomiji srbskega naroda, ki živi v zemljiški Hrvaški. V njej je zapisana pravica do odločanja s kom in v kakšnem režimu bodo živeli in kako se bodo povezovali z drugimi narodi Jugoslavije.

Želimo, da se srbski narod združi na celotnem prostoru, ki mu pripada in ki ga usodno razbija Josip Broz in Kardelj. Hrvaška naj se kar ustanovi posebne odrede, vendar naj ji nikoli ne pride na misel, da bi jih poslala nad nas. Logika, po kateri sleherni zbiranje Srbov je poslušna. Smo samo proti ustašem in ustaški ideologiji, je bil drugi del na zborovanju dr. Jovan Rašković, vodja hrvaških Srbov. To zborovanje pa so v hrvaškem saboru že vnaprej obsodili, saj je bilo po mnenju predsednika dr. Franja Tuđmana dobro premišljeno in zrežirano. Po njegovem je šlo za nov poskus, da bi s tem odpravili pozornost jugoslovanske in svetovne javnosti od dogodkov v Srbiji, kjer je srbska vlada odpravila sleherni avtonomijo na Kosovu, kar tako pa tudi za destabilizacijo sedanje demokratične sistema na Hrvaški, da bi spet lahko uvedli hegemonizem.

V Srbiji tudi učenje o religijah

Prosvetni svet Srbije je sklenil, da se gimnazijcem v Srbiji omogoči seznanjanje s z zgodovino svetovnih religij, in sicer v programskih vsebinah zgodovine, sociologije in srbo-slovenskega jezika.

V pogovoru za Tanjug je dr. Ratko Božović, profesor sociologije kulture na fakulteti političnih znanosti v Beogradu, povedal, da je bil marksistična kvalifikacija učiteljev in spomnil, da je bila marksistična kvalifikacija učiteljev kot »oprijaznjenost« v našem povojnem času dovolj, da je bila možnost, da mladi na celovit način spoznajo zgodovino civilizacije in kulture, svojo preteklost. Razen in znanja, tako da bi — izhajajoč iz biblije in korana — spoznali tudi specifičen religijski jezik. Po mnenju dr. Božovića bi primernejše, če bi bila tudi snov v gimnaziji kot samostojni predmet: nereseno ostaja vprašanje strokovne usposobljenosti pedagoškega kadra za to področje.

(Po Tanjugu)

Zakaj se slovenski vladi tako mudi?

Zakaj vrtniki nove slovenske vlade, ki deluje bolj monolitno kot stara, vztraja pri čim hitrejši uresničitvi popolne suverenosti Slovenije? V daljšem prispevku pod naslovom »Prisiljena« Slovenija pou-

čena, da so v evforičnem razpoloženju »deklaracije o suverenosti Slovenije« prednjačili zlasti nekateri uredniki in voditelji večernega TV programa Jureta Pengova, ki je, vzhodno vzključeno, danes jugoslovanska federacija in obetja več!

Kakšnim potezom je nova vlada vohanska dejanska priprava na sicer oblast, dejansko bivanje in spreobrnitev v republiških in občinah državnih in upravnih organih in institucij, temveč zlasti v velikih go-podarskih sistemih gospodarstva, naplohu, da se zavedajo tudi liderji Demokratske koalicije in na splošno, pogostejše in nervoznejše, pa je pokazala, da je z evforično, samovoljno vodilno politično-ekonomski sistem, ki ga sestavljajo številni in prepleteni institucije.

Demosovi strategiji in teoretiki se tega dejstva zavedajo in v želji, da bi dejansko zavladali v vseh porah življenja, ne pa da imajo samo tkm. »fiktivno oblast«, in da bi oblast zadržali tudi po naslednjih volitvah, ki bodo čez leto ali dve, želijo obstoječi sistem najhitreje in najlažje »popolnoma demontirati« in določiti komunistični režim s prekinitvijo vseh vezi s sedanjo zvezno politiko z ekonomskim in pravnim sistemom, z odpravo vseh njegovih institucij, zlasti vojaške in z vzpostavitev sistema kakršnega imajo »najbolj napredne zahodnoevropske države«. Izposlovati pa želijo tudi mednarodno diplomatsko priznanje »države Slovenije« in njeno polnopravno vključitev najprej v EGS, v bližnji prihodnosti pa tudi v svetovne organizacije, vključno z OZN.

Vedno bolj se namreč utrjuje prepričanje, da je za »pravočasno očiščenje slovenske družbe komunistične vladavine«, potrebna popolna »dejugoslavizacija« in močna vsesplošna tuja podpora, med drugim poudarja Pjević.

(NIN)

— LJUTOMER

KAKŠNA BO SLOVENIJA

Tudi o tem je v nedeljo popoldne tekla beseda na srečanju s Tonetom Peršakom, predlagateljem deklaracije o suverenosti Slovenije, sicer pa podpredsednikom republiškega družbenopolitičnega zbora. Srečanje je bilo v hotelu Jeruzalem, pripravil pa ga je občinski odbor Slovenske demokratske zveze Ljutomer.

Demosov prihod na oblast po demokratični poti je bil zgodovinski preobrat v naši republiki, prehod v parlamentarno demokracijo pa pomeni dejanski začetek vključevanja Slovenije v Ev-

GORNJA RADGONA

Načrtujejo nove gradnje

V Gornji Radgoni so pripravili načrt za zgraditev še nekaj objektov, ki jih bodo poskušali čim bolj funkcionalno vključiti v mestno življenje. Določili so lokacije prihodnje matične knjižnice, objekti ob mejnem prehodu, pripravili pa so tudi načrt za dodatne prostore ob hotelu in Kmetijski zadrugi.

Objekti so načrtovani tako, da ne posegajo v prometne površine. V knjižnici, ki bo priključena kulturnemu domu, bodo tudi poslovni prostori, katerih v Gornji Radgoni zelo primanjkuje. Radgonska občina je zato že v javnih občilih objavila razpis za tiste, ki bi poslovne prostore potrebovali. Kako hitro bodo posamezni investitorji začeli z gradnjo, je odvisno od finančnih sredstev. Kmetijska zadruga prostore močno potrebuje, zato se bo gradnja prizidka začela najbrž prav kmalu. Nekateri občani pa postavljajo vprašanje prostorske stiske v središču Gornje Radgone, kjer naj bi gradili prizidek k hotelu. Vendar pa načrtovalci trdijo, da ob uresničitvi celotnega plana prostorske stiske ne bo, še posebej zaradi nove avtobusne postaje zunaj središča.

Veliko pa je tudi zanimanje za trgovski objekt ob meji, ki bo namenjen turistični ponudbi. Njegova namembnost pa bo odvisna predvsem od interesov vlagateljev.

Načrtovalci so dokončno uveljavili tudi predlog za trgovsko hišo in določili prostor zanj ob sedanji železniški postaji, kjer bo tudi avtobusna postaja.

J. Gabor

ropo ter resnični začetek osvoboditve in suverenosti naše republike, je menil Tone Peršak. Vendar pa je nova vlada zaradi globoke gospodarske krize prisiljena sprejemati podobne ukrepe kot prejšnja, in to nekateri izkoriščajo, češ saj se ni nič spremenilo.

Opozicijske stranke pa se postavljajo v položaj večednosti. Pogosto očitajo, da so odločitve v parlamentu rezultat Demosovega volilnega stroja. Logično pa je, da ima Demos večino, saj se je na volitvah boril za to, da bi zmagal. Prep pa je odločala Zveza komunistov, ki je imela prav tako večino, poleg tega pa je bila edina stranka v vladi. Najnovejši pritisk na Demos pomeni napoved splošne stavke v Sloveniji, ki jo je razglasil »Ravnikov sindikat«. Kako je namreč mogoče, da Zveza svobodnih sindikatov najprej napove splošno stavko, potem pa podpiše sporazum z Gospodarsko zbornico o kolektivnih pogodbah? In ali bo napovedana stavka sploh legalna, ko pa niso predvideni poprejšnji drugi postopki (pogajanja itd.)?

PROTISMRADNA NEDELJSKA KUHINJA NA RADIU MURSKA SOBOTA je nekaterim dodatno zvišala visoko temperaturo. V nedeljo dopoldne se je nedeljska radijska ekipa zbrala pred vhodom v murskosoboško kafilerijo, pred mikrofoni pa so povabili tudi odgovorne in strokovnjake iz občin Murska Sobota in Gornja Radgona. Poleg kafilerije smradijo soboški zrak še klavnica, kanalizacija, Agromerkur in bližnje farme. V Gornji Radgoni pa sta to farma prašičev v Podgradu in mesna industrija. Občani z odgovori strokovnjakov (opravičili in izgovori) niso bili zadovoljni, med glasnejšimi pa so bili prav gostje z Gornje Radgone. Žal so prebivalci na Lendavski ulici raje gledali skozi okna in poslušali radio v sobi, kakor da bi se pridružili protestnikom, zeleni, ki smo jih pričakovali v večjem številu, pa so verjetno tudi raje ostali v »zeleni« senci.

bbp

Najprej o gospodarstvu in šolstvu

Dva meseca po konstituiranju slovenske skupščine so se na prvi seji sestali tudi člani komisije za narodnost, v kateri sedi devet članov — trije predstavniki madžarske narodnosti, trije italijanske in trije Slovenci. Vsi iz vrst poslancev skupščine Republike Slovenije.

Razprava na seji se je vrtela predvsem okrog dveh vprašanj — nove slovenske ustave in programa, ki ga je pripravil slovenski izvršni svet. Slišali smo tudi, katera vprašanja bodo v prihodnje v ospredju dela te komisije. To bodo praktično vsa tista, ki bodo pomembna za madžarsko in italijansko narodnost.

Ustava naj bi bila res jedrat in zgoščeno napisan akt, vendar pa bo moral vsebovati določila, ki bodo opredelila osnove položaja obeh avtohtonih narodnosti. Podrobnosti pa bodo urejali zakoni in drugi podzakonski akti.

Po mnenju predsednika Roberta Botelija bosta v naslednjem obdobju v ospredju predvsem dve temi. Narodnostim je treba čimprej omogočiti, da ustanovijo ekonomske subjekte. (Vemo, da so že dopolnila k zdajšnji ustavi razširila pristojnosti narodnosti tudi na vprašanja gospodarskega razvoja). Samo gospodarska razvitost bo omilila posledice asimilacije in asimilacije samo. Drugo pa so šolski programi, ki jih bo treba ustrezno spremeniti, najti ustrezne rešitve za razvoj narodnostnih šol, bodisi enojezičnih, kot jih imajo Italijani, ali dvojezičnih, kot jih imajo Madžari.

In še ocena programa, ki ga je ponudila slovenska vlada. Le-ta

ni upoštevala mnenj, ki so jih dali predstavniki narodnosti. Mnoge stvari so le omenjene, druge zapisane preveč enostransko, tretjih pa sploh ni. Nekatere se čutijo tudi prizadete kot neakčne drugorazredne narodnosti (v razmerju do Slovencev v zamejstvu, o katerih govori program bolj opredeljeno). So problemi narodnosti v Sloveniji izpadli, ker je marsikatera stvar že zapisana v zakonih? To ne bi smel biti izgovor, saj tudi sprejeti zakoni niso rešili vseh problemov.

Janez Bukovec je prenesel članom komisije tudi stališča gospodarske komisije, ki deluje pri pomurski narodnostni skupnosti.

Izvršni svet Slovenije naj bi tako pregledal, kako je z energetiko v Pomurju, saj marsikatera možnost se niso izkoristile. Razmisli, bi morali tudi o brezcarinskih conah, podobno kot jih imajo na obali.

Člani komisije so vladi priporočili, naj svoj program še dopolni. Obenem pa so spregovorili tudi o profesionalizaciji narodnostnih poslancev. Vsak od njih je namreč tudi član več komisij.

Sestankov in dela je veliko, zato bi bila nujna vsaj delna profesionalizacija. Sicer je bilo to sprejeto v začasnem pravilniku, ki ga je skupščina sprejela, vendar je bilo zdaj nekako ustavljeno zaradi pomanjkanja sredstev. Člani komisije so merili, da bo treba ta problem v kratkem vendarle rešiti.

Silva Eöry

Po letošnji žetvi v Pomurju

42 tisoč ton pšenice za kruh

Žetev se je letos v Pomurju zavlekla nekoliko dlje kot v prejšnjih letih, pa ne zaradi neugodnega vremena, saj je bilo to pridelovalcem bolj ali manj naklonjeno, pač pa zaradi nekoliko daljše vegetacije. Zdej je žetev končana, saj sta pšenica in rž že v skladiščih, nepožetege je ostalo le še nekaj ovsa.

Napoved strokovnjakov, da bo letošnja žetev rekordna, so se uresničile, vendar niti največji optimisti niso pričakovali, da bo pridelek tako dober, kot so zdaj potrdili rezultati. Tam, kjer so se dosledno držali predpisane agrotehnike, tako rekoč ni bilo pod 5 ton pšenice na hektar tudi na slabših površinah, medtem ko so nekateri kmetje in družbeni sektor pridelali tudi 8 in več ton pšenice na hektar.

Na 18 tisoč hektarjih smo tako letos v Pomurju pridelali rekordne količine pšenice, rekordna pa je tudi prodaja tržnih presežkov. V soboškem Mlinopeku, ki od pomurskih pridelovalcev odkupuje pšenico za lastne potrebe in za republiške blagovne rezerve, so za dobrih 10 tisoč ton presegli lanske letni rekord in tako precej presegli magično številko 40 tisoč ton. Do začetka tedna so v Mlinopeku prevzeli 41.851 ton pšenice, od tega od kmetov 17.952 ton in od družbenih kmetijskih gospodarstev 23.899 ton.

Najboljše pridelovalne rezultate so tudi tokrat imeli v Kmetijskem gospodarstvu Rakičan, kjer so na 2.078 hektarjih pridelali 16.396 ton pšenice in tako povprečno pridelali 7,89 tone na hektar.

L. Kovač

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
gradbenik p.o.
LENDAVA

Delavski svet Splošnega gradbenega podjetja Gradbenik, p.o., Lendava

razpisuje

v skladu s statutom podjetja dela in naloge s posebnimi pooblastili

- VODJA KOMERCIALNEGA SEKTORJA**
 - a) visoka, višja oziroma srednja strokovna izobrazba gradbene oziroma ekonomske smeri
 - b) najmanj 3, 5 oziroma 10 let delovnih izkušenj pri podobnih delih
- VODJA PROIZVODNO-TEHNIČNEGA SEKTORJA**
 - a) visoka ali višja strokovna izobrazba gradbene smeri
 - b) najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih
 - c) strokovni izpit za vodenje objektov in opravljen preskus znanja iz varstva pri delu
- VODJA EKONOMSKO-FINANČNEGA SEKTORJA**
 - a) visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske smeri
 - b) najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih
- VODJA SPLOŠNO-KADROVSKEGA SEKTORJA**
 - a) visoka ali višja strokovna izobrazba pravne ali druge ustrezne smeri
 - b) najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delih

Izbrani kandidati bodo imenovani za 4 leta. Poleg navedenih pogojev morajo kandidati za razpisana dela in naloge izpolnjevati še splošne pogoje, določene z zakonom, ter imeti organizacijske in vodstvene sposobnosti za opravljanje tovrstnih del. Ponudbe z dokazili za razpisana dela in naloge naj kandidati pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov: SGP Gradbenik 69220 Lendava Kranjčeva 6 (za razpisno komisijo). O izidu razpisa bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem postopku.

A black and white portrait of a man with a full beard and mustache, looking slightly to the right. He is wearing a dark jacket over a light-colored shirt. The image is grainy and has a high-contrast, almost graphic quality.

To bi strmeli naši stari. Naši predniki, za katere je bila žetev še polna strahu in upanja, po katerih imamo v sebi spoznanje o najstrašnejšem zvoku v času žetve — prislusniti vase, saj smo največ trti generacije nazaj vsi že kmetje, in zaslišati boste — o osipavajočem zvoku, ki nastane, ko udari ledena krogla ob suhi klas, (takrat ko klesti toča; naši stari, ki so si v času žetve oblačili prazne obleke, čeprav za na njivo, ker je bila žetev za njih obhajanje zahvale; ki so si nosili v črnih pútrah z zatik i iz zvitega listja vinske trte vodo na polje in jo postavljali v senco pasik in šancev ali pod srgavojče listje buč; ki so rekli »boug pomagaj«, ko so začeli žeti, in »boui falak«, ko so nehali; ki so narah krížev iz snopja polagali najobsežnejši snop, ki je bil tepo »skúčien«, najmanj stršec in so mu rekli pop, prelomljen malo nad povreslo — tudi to prelamljanje suhe slame še lahko zaslišite, če stopite malo vase — da se je klasje razsipalo kakor kritina pod spodnjem klasju in ga zaščitilo pred kleščenjem močnega dežja in toče; ki so se nazadnje zahvalili bogovom žetve in spleтали doužnjake, ker so vedeli, da je rezanju kose potrebno opraviti spravo in zahvalo. Spravo takoj, ne pa čez dolgo časa, ne zato, ker bi se smilili sami sebi in bi se hoteli še malo objokovati, marveč zato, ker so hoteli potrditi svoje krivdo iz žetvenega obdobja, ko so rezali in jemali, da bi začeli z novim jemanjem in novim sejanjem.

Ob pridelku 90 stotov na hektar daje eno zasejano zrno pšenice, če se malo poigramo s številkami s posestva v Roquistu, 55 tona. Takšnega pšeničnega klasa seveda ni, boste rekli, pa tudi pšenična betva na njivah tovariša Skledarja in na njhval »zasebnih kmetovalcev«, ki so pridelali, tu ni tam seveda, saj ti v povprečju vendarle pridelajo manj (navsezadnje se ve čigavo so tukaj žetevne zrna), prav tako veliko, niso grmčičasti, torej takšna, da bi iz ene korenine poganjalo več betev. Skrivnost je kajpada v tem, da nečeto niso vzklija vsa zrna, niti niso bila lepo izpolnjena, kakor so dame.

Tovariš Skledar je povedal, da so na poljih posestva, ki ga vodi, zbirala tako rekoč vsa zrna, in da bodo letos po vsej verjetnosti prvi do pridelku na hektar v Jugoslaviji, pred Beljem, ki jih je porazila lani. Toda njegovo zmaganost je bo kratkotrajno in grenko, sajati gospodje prejšnji lastniki njegovega posestva prihajajo po vzpeličo zemljiške rente. Gospod zezeheny, nečak belinske grofičine, ki živi na Dunaju in je agromor-ski inženir, bo gotovo njihov ogajalec. Najbrž sploh ni ekolo-ko usmerjen, toda kot gospod bo kušal tovariša Skledarja vsaka-or malo ponižati in ga bo spraševal, kako je kaj gnojil s hlevskim nojem in kako je kaj iz zemljiščne rente vzdrževal njegov grad in radove njegovih gosopodov.

Soboška kafiterija je že postala dežurni krivec za smrad v Murski Soboti, čeprav ta prihaja tudi od drugod. Največ neprijetnih vonjav pa se širi iz kanalizacije.

Letos so v kafilaciji v celoti prenovili biofilter in notranje prežračevanje. Trudijo se, da vse odpadke (teh je za okoli 8 tisoč ton na leto) predelajo sproti. Tudi čež konec tedna nič ne ostaja, saj vsak petek vse počistijo. Že zaradi tega, zatrjujejo v kafilaciji, ne more najhušji smrad prihajati samo iz njihove hiše. Ko soboška kafilacija vendarle miruje, predelujejo tudi odpadke iz Pomurja v ljubljanskem Koteksu. Tam so tudi zainteresirani za predelavo vseh odpadkov iz naše pokrajine. Pomurci pa brez kafilacije ne

nega mesa in 7 milijonov kilogramov odpadkov za predelavo. Če bi to izrazili v številu porcij, bi jih bilo 149 milijonov užitnih in 39 milijonov odpadnih. In če bi vse te odpadke zložili na kup, bi bil ta 100 metrov dolg, 60 metrov širok in 5 mestrov visok. Poleg tolikšnega kupa odpadkov pa v soboški kafilaciji vsako leto predelajo še okoli 1000 ton živalskih odpadkov iz okolja. Pri tem dobijo razen odpadne vode, še 20 odstotkov mesno-kostne moke in 10 odstotkov maščob, ki jih odkupi kozmetična industrija.

bolj kot smrad v zraku pa je skrbzbujajoča odpadna voda. Soboška čistilna naprava, ki je zgrajena le do prve stopnje, ne more prečistiti vseh odpadnih

Najbrž gremo komu že pošteno na živce, saj toliko govorimo o mejnem prehodu Martinje—Gornji Senik. Casi so takšni, da moraš biti glasen in nenehno opozarjati na stvari. Kot da se tega zdaj zavedajo tudi ljudje, ki živijo ob meji. Vedno več je konkretnih akcij. Ena takih naj bi bila tudi 15. avgusta, ko se bo odprla meja na Gornjem Seniku. Pa ne mislite, da za stalno, ampak le za en dan. Na to, da bi lahko na ta način opozorili na nujnost odprja meje, so se spomnili vaščani Martinja, Trdkove in Boreče. Videti je, da z madžarske strani ne bo težav, upajamo, da bo tudi z naše zasijala zelena luč. Mogoče bo dogajanje tega dne prepričalo tudi tiste, ki še niso prepričani: prehod je nujnost, tudi zato, da ohranimo tisti del slovenstva, ki v Porabju še je.

Pa pustimo zdaj ljudi in razloge za prehod ter pogledimo nekoliko v politično zakulisje. Politiki so velikokrat odločni, ne da bi pri tem pomislili na ljudi in njihove interese. Še pred leti je eden od madžarskih ministrov pogledal na zemljevid in rekel: »Kaj pa sploh hočete, saj imate prehod le 15 kilometrov stran.« Pa ni pogledal, kako vodijo poti in ni pomislil, kaj pomeni ta »ovinek« za ljudi.

Ne bi želela več pogrevati preteklosti, saj se je zdaj marsikaj spremenilo; na obeh straneh meje. Resnica je takšna, da prehoda kljub številnim pogovorom še nimamo. To pa vseeno ni razlog, da sedanja slovenska oblast prekine z dialogom. Če se ne bodo pogovarjali z železnožupanjijskimi organi in bodo samo igrali užajane gospode, prehoda prav tako ne bomo dobili.

Na kaj pravzaprav mislim pri tem? Pred mesecem dni je bil predsednik slovenske vlade na obisku na Madžarskem. Pogovarjal se je s predstavniki žalske županije, železnožupanijskemu vodstvu pa se je izognil. (Vsa čast za pogovor s porabskimi Slovenci v Monoštru) V pogovoru z narodnostnim ministrom dr. Janezom Dularjem pa nato zvrno: »Očitno je Madžarska zainteresirana za čimvečjo odprtost meje, ob kateri živi madžarska manjšina, medtem ko za odpiranje meje, kjer živi slovenska manjšina, ni zanimanja.«

Madžarska, da si tudi oni žele, da bo prehod čimprej odprt. Rokavica je torej vržena. Na potezi smo mi.

Pravijo, da je politika ... saj že veste kaj. Toda politika je tudi umetnost možnega in sposobnost pogovarjanja. Tu pa je velikokrat potrebna velika mera tehtnosti in diplomatskega vedenja.

Silva Föry

5. julija smo v našem časopisu na 8. strani objavili pogovor s slovenskim ministrom, odgovornim za Slovence po svetu in narodnostne manjšine v Sloveniji, dr. Janezom Dularjem. Ob tej priložnosti je dejal, da se mu zdi, da z madžarske strani ni zanimanja za mejne prehode proti Železni župniji, ampak samo proti Žalski. Te besede so doživele zdaj odmev tudi na Madžarskem. Podpredsednik županijskega sveta Železne županije dr. Ferenc Szele (Po upokojitvi predsednika dr. Zoltana Borsa opravlja zdaj tudi njegove dolžnosti) je med drugim povedal:

»Rad bi ovrgel to trditve, obenem pa želim s tem svojim javno izrečenim mnenjem tudi pomagati, da se odpre mejni prehod Martinje—Gornji Senik oziroma Boreča. To pa seveda ni odvisno le od vodstva Železne županije, ampak od vodstev obeh držav.

Nas županijski svet si že vrsto let prizadeva za odpiranje mejnih predhodov, ne za mednarodne, ampak takšne, ki bodo namenjeni ljudem ob meji. Pri tem smo se vedno obračali in smo sodelovali ter se pogovarjali z avstrijskimi in v tem primeru jugoslovanskimi oblastmi.

To bi rad podkrepil z dejstvi. S pomočjo győrske visoke šole za promet smo izdelali načrte za izdatke ob ureditvi posameznih prehodov. Na primer: glede na sedanje cene, bi bilo za ureditev mejnega prehoda Gornji Senik—Martinje potrebno odšteti 9,2 milijona forintov. O zgradbah bi se morali z vašimi oblastmi še skupno dogovoriti. Tu bodo potrebna še dodatna sredstva.

Tudi mi si želimo, da se ta prehod čimprej odpre. Zato pa moramo najti skupne rešitve, tako slovenski državni organi kot železnožupanjski oziroma madžarski.«

Pomursko zdravstvo je predstavnikom izvršnih svetov na skupnem povetu v Ljutomeru predstavilo težave in predlagale začasne ukrepe, ki so jih sestavili na kolegiju direktorjev in jih mora potrditi še delavski svet. Tak pogovor so vodili v zdravstvu tudi pobudo, ker ugotavljajo, da se skoraj z nikomer več ne morejo pogovarjati sedaj, ko so občinske zdravstvene skupnosti razpuščene. Z republiko se namreč ne da prav pogovoriti. Za pomurske vlade so pripravili listi prošnje. Prva se nanaša prav na odporo pri stikih z republikami in tani, ki naj bi prisluhnili njihovim pripombam, predlogom in težavam. Občinske vlade so zaprosili tudi za pomoč pri plačilu dela pripravnikov, njihovih stipendistov. Z republike so bili navodilo, da se delo pripravnikov mora plačati iz občinskega proračuna, vendar pa v njem tega denarja

nimajo predvidenega. Tretja prošnja je bila za sprejem občinskega odloka o sprostivni plačila prispevkov zdravstvenih organizacij iz dohodka in dobička in zadnja, da bi se še naprej dogovarjali o naložbah v zdravstvu.

Zbrani so bili za to, da pomagajo pri stikih, zato bodo septembra organizirali pogovor med pomurskim zdravstvom in predstavniki republike. So pripravljeni rešiti problem pripravnikov, o sprostivni plačila prispevkov pa so menili, da bi raje počakali na rešitev v republiki, kjer so že dali tak predlog in bodo morali dobiti nanj tudi odgovor. O investicijah in posebni prispevni stopnji pa so rekli, da je kratkega veka. Menili so, da bi pri cenah storitev morala biti upoštevana minimalna amortizacija, torej da bi zdravstvo samo prek cene moralo zbirati potrebni denar za naložbe.

voda, posamezne dele kanalizacije pa bi bilo treba večkrat in sproti čistiti, saj je padec vode minimalen ali pa ga sploh ni. Izpiranje in čiščenje kanalizacije oziroma njenih posameznih delov je pripravljena plačevati kafilerja, ki tudi sicer plačuje komunalni velike denarie.

Stanovalci na Lendavski ulici imajo smrduh že čez glavo, čeprav niso sami krivi, da so njihove bloke postavili tako rekoč na dvorišču kafilerije, ki stoji na sedanjem kraju že od leta 1965. Še danes ravno zaradi stanovanjskega naselja, ki je prebuzo, nima uporabnega dovoljenja, čeprav ustreza vsem tehničnim in tehnološkim zahtevam.

Zeleni Pomurja se z vsemi močmi borijo, da bi se smrda umaknil iz mesta ali pa vsaj omilil. To si želijo tudi v kafileriji. Oboji pa so proti odvažanju odpadkov v Ljubljano, saj bi tudi prevoz tolikšne količine predstavljal nevarnost, pa še dobiček, ki zdaj ostaja doma, bi odtekal drugam. Ljudem, ki vohajo neznosne vonjave, pa je čisto vseeno, kaj se bo zgodilo, le zgoditi se mora čim prej, sicer jim bodo živci do kraja popustili.

Lidija Kosi

Kljub dopustniškemu času družbenopolitične in gospodarske aktivnosti ne mirujejo. Poslanci republiške skupščine so se v juliju sestali na dveh sejah, po volitvah so se sestali še petkrat, vprašani, ki jih je potrebno reševati, pa je toliko, da so dnevi redi vedno prenatrpani. Da delo nove poslanske skupščine še vedno ni zaživel v pravi meri, da se nemalokrat še vse preveč ukvarjajo z manj pomembnimi, namesto z vitalnimi vprašanji našega razvoja, potrjujejo dosedanje izkušnje in na to opozarjajo tudi nekateri poslanci sami. Za prvo juljsko zasedanje je republiški izvršni svet pripravil programske usmeritve svojega delovanja do konca mandatnega obdobja, vendar so te ostale v fazi obravnave, saj jih skupščina ni sprejela. Pripombe, da so nekatere naloge premalo konkretizirane, so upravičene, zato jih bo potrebno dodelati in šele na to sprejeti.

Po že ustaljeni tradiciji so se v klubu poslancev v našem uredništvu sredi prejšnjega tedna zbrali pomurski poslanci, na tokratnem sestanku pa smo želeli predvsem zvedeti, kakšno je njihovo videnje programa slovenske vlade. Zaradi dopustov udeležba sicer ni bila popolna, smo pa povabili še predsednika izvršnih svetov pomurskih občin. Pogovora so se udeležili Karel Franko, Janko Halb, Božo Kuharič, Marija Pozsonec, Vili Sekereš in Zdenka Vidovič ter Franc Štraki in Alojz Jerebich.

Več kot o programu pa je beseda tokrat tekla o delu skupščine in o težavah, s katerimi se pri tem srečujejo pomurski poslanci. Še posebej so opozarjali na slabo povezanost z občinskimi izvršnimi sveti in drugimi strokovnimi službami, katerih bi se morali bolj posluževati pri svojem delovanju in uspešnem nastopanju v republiški skupščini. Pa tudi predstavniki občinskih izvršnih svetov so opozarjali na slabo povezanost in pretok informacij z republiško vlado. Povzemamo nekaj mnenj pomurskih poslancev in predsednikov izvršnih svetov.

FRANC ŠTRAKL, ljutomerski izvršni svet: Iz prvih izkušenj delovanja nove vlade bi opozoril predvsem na pomanjkljivost informiranja družbe nepolitičnih skupnosti, mislim predvsem na občino, saj gradiva republiške vlade in gradiva, ki ga obravnava skupščina, v občinski izvršni svet ne dobivamo. Prav tako je ukinjen tudi skupščinski Poročevalec in v občinskih izvršnih svetih smo z dogajajmi seznanjeni le prek sredstev javnega obveščanja. Zato želim opozoriti, da je treba doseči večje sodelovanje zlasti pri tistih vprašanjih, ki posegajo na temeljna področja življenja in dela ljudi. S sedanjim odnosom republiška vlada izključuje ogromen umski potencial, znanje ljudi, ki delajo v občinskih izvršnih svetih.

JANKO HALB: Če je republiški izvršni svet za res vlada v pravem pomenu besede, potem smo ji dali to republiško pristojnost, da sprejema odločitve, in če so odločitve v skupščini potrjene, se te konkretizirajo v zakonskih aktih, ki jih je treba izvajati. Če bo seveda pri tem prihajalo do regijskih konfrontacij med posameznimi opredelitvami, smo seveda poslanci za to, da na to opozorimo. Politične opredelitve posameznih poslancev pri tem ne smejo izstopati, saj je interes regije pomembnejši in ne smemo dovoliti, da bi bilo naše območje prizadeto. Sicer pa bodo morali tudi občinski izvršni sveti bolj pritiskati na republiško vlado s svojimi zahtevami in stališči.

ZDENKA VIDOVIČ: Poslanci bi morali resnično v prvi vrsti zastopati interese naše regije, ne pa svojih klubov, žal pa je v praksi zdaj še vedno narobe. Pri sprejemanju posameznih odločitev v skupščini bi si morali pridobiti mnenja iz občin, vendar smo bolj ali manj prepuščeni lastni iznajdljivosti. Sama skušam dobiti informacije od najrazličnejših strokovnih služb, vendar tudi to vedno ni mogoče, saj gradiva dobivamo prepozno, nemalokrat pa pred sejo kar na mizo. Za 4. sejo smo dobili kar sedem razširitev dnevnega reda, skoraj vse

Še veljavni zakon za zaposlovanje daje majhne možnosti za sofinanciranje pripravništva, prav zato so to vprašanje pri slovenskih regijah različno reševali, nasploh pa je bilo lake pri moči malo. Nekoliko več pred dvema letoma je v Pomurju, ki je dobilo preostanek denarja, ki se je zbral v republiki. V aprilu pa je začel veljati uradni sklep republike o kriterijih, pogojih in postopku za uporabo sredstev iz zavarovanja za primer brezposelnosti, ki predvideva tudi pomoč za pripravnike oziroma postopka. V juliju pa je Zavod za zaposlovanje sprejel kriterije in pogoje za sofinanciranje.

Denarno pomoč bodo dobili le tisti, ki so bili prijavljeni v zavodih, ki že dlje časa čakajo na zaposlitev, ne pa tudi kadrovske štipendisti. V uradnih dokumentih je določeno, da se nancira pripravništvo le za tiste, ki imajo peto in višjo stopnjo izobrazbe (do sedaj so jo lahko dobili vsi). Izjema je le za tiste, za tako imenovane suficitarne poklice, ki so v Pomurju obsevali valci kovin, monterji in inštalaterji, mehaniki in strojniki, karji in prodajalci. Pri sofinanciranju so izpadli tudi gimnazijanci, maturanti, zanje je možna pomoč kot priprava na delo.

Zavod za zaposlovanje bo prispeval podjetju ali delodajalcu za delno plačilo osebnega dohodka. Za šesto izobrazbeno stopnjo je to 100 odstotkov najnižjega zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavcev — to je od marca 1980 semestro sedemdeset dinarjev z vsemi prispevki iz bruto osebnega dohodka za ta znesek. Za peto stopnjo izobrazbe je odstotek 130, šesto 180 in sedmo 200. Za pripravnika bodo plačali tudi malico v višini, ki je določena po sklepu slovenskega (trenutno 585 dinarjev) ter zdravniški pregled.

Do sedaj so podjetja z imenom izbirala pripravnike, ne glede na to, koliko časa so že bili prijavljeni na Zavodu. sedaj pa jih opravijo v instituciji na podlagi vloge delodajalca. Tako pri mladi, ki čakajo na pripravništvo, v enakopravnejšem položaju.

točke so se nanašale na sprejem zakona, ki jih je vlada predlagala v sprejem po skrajšanem postopku, in to je zame nesprejemljivo. Takšna naglica ne koristi, zato se bomo zakone sprejemamo in jih že kmalu spet spreminjamo.

MARIA POZSONEC: Tudi jaz sem m
je treba naše delo strokovno izpopolniti, zato
čakujmo predvsem pomoč izpopolnjakov s po
meznih področij v naših občinah. Če z
nimi predlogi uspeti, moramo v skupščini nastope
z argumenti. Mi v Pomurju se moramo
riti za načten razvoj gospodarstva, saj
razmere pa se ne spreminjajo na boljše
mora svoj razvoj v prvi vrsti graditi na
in poslanci smo pri tem pripravljene pu
veda pričakujemo pomoč in usmeritve.

VILI SEKEREŠ: Poslanci smo v skupščini da je potrebno delati po poslovniku, da g

dobivati pravico, saj jih le tako lahko pred

strovnih krogi in na seje prihajamo z argume

kokrat bi bilo potrebno tudi regijsko us

ugotavljati, da imamo še vedno premalo

mi okolji. V Sloveniji moramo najprej

je stanje in se nato dogovoriti, kako napre

moramo zavedati, da smo še vedno v

zvezni zakoni za nas še veljajo. Zastop

klaracijo, če nimamo pregleda, kaj za n

velja.

BOŽO KUHARIČ: To, da občinski izvršni svet sprejema odločitve, ki so v prid bivajo materialov, je zame nesprejemljivo. Prav tako sprejemljivi tudi dnevi redi sej republikanske skupščine, ki so v prid kladi. Vendar porabimo veliko časa, preden jih sploh občutem, da je v skupščini še vedno prava borba, kar je sicer še normalno za prve razmere, če morate normalizirati. Poslanci nismo vodimo politične boje, pač pa moramo reševati vprašanja, ki zadevajo nas nadaljnji razvoj. Z vprašanji, ki jih postavljamo, želimo preprečiti, da bi lahko črtali celo vrsto vprašanj, ki so stojnost drugih organov. Če je na dnevnem redu različnih vprašanj, prihaja do površnosti in razlik. Zato nekaj sprejemamo, pa spet spregledamo, da pa je ob vsem najpomembnejše, da poslanišnik z občinami, da se tudi sami med seboj ustajajo dogovorimo, kako bomo v skupščini nastopali.

KAREL FRANKO: Sam sem bil že prej v politiki, štiti, gradiva smo dobivali in o njih razpravljali v
cijah, vendar je tudi takrat veliko dodajali. Ne
prihajalo pred sejo na skupščini. Tudi težko
pa vlade, saj je prevzela vladanje v zelo težkem
kratkem času se razmer ne da urediti. Dejstvo pa je
se morali nekaterih vprašanj lotiti temjejeje v celotni
je. V mislih imam predvsem problematiko kmetijsko
položaju živinoorej se smo nekaj že razpravljali, saj smo
postavili vprašanje, kdaj bo dala vlada in
sno problematiko kmetijstva. Odgovora še ni
Rešiti bo treba tudi problematiko plačil inja prap
za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmo
kmete zdaj najbolj prizadeva. Kaže pa, da sm
podrejen položaju.

BOŽO KUHARIČ: Iluzorno bi bilo pričati, da vlada v tako kratkem času prišla s kakšnim programom, ki bi rešil vse probleme. Zamerim se Peterletu, ki vse to opravičuje s nenormalnimi razmerami v katerih živimo. Če bi se tudi v gospodarski krizi, bi morali že zdajdnaj dvigniti roke. Strinjamo se, da je vladni program preveč površinski, predvsem tam, kjer bi morali opredeliti politične zdalej postavljati v osrednje politično problematiko, to pa bi morali dati gospodarstvu, ki je v krizi, na glavo.

JANKO HALB: Kar zadeva funkcijo političnega upravnika, da nam bo do konca leta zmanjalo političnih blokov in se bomo potem lahko ukvarjali z drugimi stvarmi, zori pa bi na paradoks v skupščini, kjer posamezniki stojajo v treh vlogah, kot poslanci, ministri in veljaki. Pa še nekaj bi povedal. Tudi v okviru državnega gledajo po strani, če nastopajo na skupščini po dogovorjeno. Jaz sem na eni od skupščin, ki so po vladnem izhodišču družinske kmetije, to vloga kmetijskega proizvajalca. Če torej dobimo kmetijske pridelujejo, potem se z njimi ne bo primerne cene, ne bo zanimanja za pridelavo prihodnje leto lačni. Na to moja izjava, kar kaže na to, da tudi v Demosu ni prav v strankarskem vrhu.

Priravil: 10

Nad slovenskimi gozdovi je te dni zavel vihar, ki pa na vrsto ne podira dreves, temveč le-te predvsem štiti. Razvnel pa se je zaradi zakona o začasnih prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lasti in začasnih prepovedi prometa z nepremičninami v družbeni lasti. S tem zakonom, ki je začel veljati 7. julija in bo v veljavi do konca tega leta, je namreč prepovedana sečnja v gozdovih, ki so bili odvzeti prejšnjim lastnikom na podlagi agrarne reforme, nacionalizacije, zaplembe, arondacije ali pa je šlo zgolj za neodplačan prenos zadržane v družbeno lastnino ali odvzem zemljišč in gozdov agrarnim skupnostim. Gre skratka za gozdove, s katerimi gospodarijo sedaj delovne organizacije oziroma družbena podjetja; v Pomurju to so Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota, Vinsko-predniško gospodarstvo Kapela in Kmetijski kombinat Gornja Radgona.

Kaj prepoved
v prvi vrsti je to posledica predvolilnih obljub Slovenske zveze, pa tudi nekaterih drugih strank, da si bodo prizadevali za odpravo vseh krivic, ki so bile storiene kmetom po vojni, da je, da si bodo prizadevali za vrnite njihove lastnine, ki jim je bila odvzeta. V načelu je to učenje seveda še kako človeško, zato mu 2. julija, ko je slovenski parlament razpravljal o vsej napovedi, nihče ni posebej nasprotoval. Bili pa so vendarle levični pomisleki, predvsem iz vrst gozdnogospodarskih delavcev, in izkazalo se je, da jih bo do konca leta ostalo brez dela okrog 1880, podarjen, ki gospodarijo in upravljajo gozdove, pa se obetajo velike izgube. Zakon je namreč zaimskoraj polovico vseh gozdov in 360.000 hektarjev, tako je bilo, da bo v drugi polovici gozdnih lesnih sortirnih prostorov okrog 300.000 kubičnih metrov. Veriga ogroženih pa se bo, če bo pri tem ostalo, podarjen, v lesnopredelovalno industrijo. To je že sedaj v hudih težavah. To je resnica na ljubo predmencionirana in je predvsem eden od osnovnih vzro-

kov za njeno krizo. Najbolj pa bodo ogroženi sami gozdovi, če ne bo poskrbljeno za njihovo vzdrževanje (zaščito pred škodljivci, biološko obnovo).

Kje lahko sekajo in kje ne?

Brez podrobnejše analize je sicer kazalo, da bo vsa stvar manj boleča, kajti Slovenska kmečka zveza si je pravzaprav prizadevala le za sprejem moratorija sečnje v gozdovih, ki so bili odvzeti kmetom in agrarnim skupnostim. Krog upravičencev do kasnejše vrnitve nacionalizirane posesti pa se je razširil tudi na cerkve, samostane, verske ustanove in tudi nekatere veleposestnike, čeprav je za slednje izrecno navedeno, da v njihovih gozdovih prepoved sečnje ne velja. Vendar pa se to nanaša le lastnike, ki so imeli več kot 45 hektarjev skupnih površin ali 25 do 35 ha plodne zemlje (njiv, travnikov, sadovnjakov in vinogradov), če so vse to izkoriščali ob pomoči zakupa ali z najeto delovno silo. Kdo pa lahko danes natančno ugotovi, kako je bilo v resnici? Jasno je le glede zemljiških posesti, ki so bila last bank, podjetij, delniških družb in drugih zasebnopravnih oseb, ki jih določa zakon. To pa so tuji državljani ali Jugoslovani, ki so prevzeli tuje državljanstvo. Sečnja ni prepove-

ŠUMIJO GOZDOVI ... ČIGAVI SO?

Foto: N. Juhnov

dana tudi v gozdovih zemljiških posestev, ki so v vojni ostala brez lastnika in brez pravnega naslednika.

Sečnja pa je brez izjeme dovoljena, če so drevje napadli podlubniki ali drugi škodljivci, če je drevje podrt oziroma polomljeno zaradi naravnih ujm in če je treba izvesti nujno obzetev ter načrtovano zaščito mladja ali končati dela na površinah, kjer so tla pripravljena za obnovo. V naštetih primerih gozdnogospodarska organizacija mora celo izvesti vsa potrebna dela. Vendar se povsod zelo bojijo, da jih kljub vsemu ne bi doletela kazen. Le-ta pa je za kršenje zakona zelo visoka.

Že napovedane spremembe zakona

Medtem je sicer že napoveda-

na sprememba zakona o prepovedi sečnje v gozdovih, in sicer bo vlada med drugim predlagala, da bo nekdanja cerkvena posest vendarle izvzeta, kar bi v primeru gozdov pomenilo okrog 38.000 hektarjev. Kako to uskladiti z mnenjem nadškofa Suštarja, ki je v škofovskem pismu zapisal, da si cerkev želi, da bi se krivice, ki so bile storiene po vojni, poravnale, cerkev pa pričakuje korekten odnos, je seveda vprašanje zase. Sicer pa, če bo v cerkvenih gozdovih res spet dovoljena sečnja, to niti ne bo bistveno omililo problema. Najbrž bo potrebno storiti in proučiti še marsikaj drugega, da popravljanje starih krivic ne bi prinašalo novih.

In če bo kdaj prišlo tudi do vračanja razlaščenih gozdov (tudi

drugega) nekdanjim lastnikom oziroma njihovim pravnim dedičem, se je treba vprašati, kdo bo

Največji lastniki (večinoma tudi veleposestniki) gozdov v Prekmurju so bili **Hermina Anderš**, ki je posedovala na območju k.o. Dolič okrog 315 hektarjev, **Josip in Marija Toplak** (319,5 ha v k.o. Korovci in Motvarjevci), **Ferdinand Hartner** (226 ha v k.o. D. Slaveči, Grad, Radovci, Trdkova in Vaneča), **Jožef Benko** (193,2 ha v k.o. Hodoš in Mačkovci), **Vilma Dobray** (116,6 ha v k.o. Vučja Gomila), **Ivan Vogler** (179,2 ha v k.o. Motvarjevci), **Saint Julien** (113,5 ha v k.o. Bodonci in Vadarci) in **Matzenauer** (50,16 ha v k.o. Pordašinci in Prosenjakovci) ter **Križevačka imovna občina Bjelovar**, ki je imela več gozdov v lendavski občini.

stim, ki se ne ukvarjajo z gozdarsko dejavnostjo, oziroma vidijo v njej samo vir dohodka. Vsekakor pa to ne velja za dobre gospodarje, še posebej pa za tiste, ki so jim gozdovi resnično potrebni za obstoj in razvoj celotne kmetije.

Preplah tudi v radgonski občini

Čeprav gospodarji Kmetijski kombinat Gornja Radgona le z okrog 3.600 hektarji gozdov splošnega ljudskega premoženja in okrog 1.800 hektarji gozdov v zasebni lasti, so prav tako zelo v skrbeh, kakšne negativne posledice jim bo prinesel zakon o prepovedi sečnje v gozdovih in prometa z nepremičninami v družbeni lastnini.

»V temeljni organizaciji kooperantov, ki jo vodim, smo že morali najti drugo delo za 3 delavce. Zdaj bi morali nadaljevati dela na okrog 60 hektarjih, kjer smo v zadnjih letih izvršili obnovo. Denarja iz republike ni, zasebniki pa ne kažejo nobenega interesa, da bi delali v lastni režiji, ker to doslej niti ni bila praksa. Rečeno nam je bilo, da bodo uredili morda premostitveno posojilo, tako da bomo lahko opravili vsaj eno obzetev in jesensko čiščenje. Mislim, da je bil ta zakon premalo preštudiran in da bo nastala velika škoda,« nam je med drugim povedal direktor TOK-a Miha Strah.

povrnili sredstva, ki so jih gozdnogospodarske organizacije vlagale v gozdove (pogozdovanje, urejanje gozdnih cest, železnice, zaščita idr.) in ali res »predati« gozd ti-

Ampak krivice je treba vseeno popraviti, le da se ne bodo odprle nove rane ...

JOŽE GRAJ

Kaj bo z gozdarji?

Kaj bo z Gozdnim in lesnim gospodarstvom Murska Sobota, ki zaposluje 172 delavcev in mu je bila doslej poverjena skrb za gospodarjenje z okrog 4.300 hektarji gozdov zasebnikov in blizu 1.170 ha gozdov SLP v lendavski občini, okrog 670 ha gozdov zasebnikov in 3.350 ha gozdov SLP v ljutomerski občini ter z nekaj čez 3.500 ha zasebnih in blizu 16.500 hektarji gozdov splošnega ljudskega premoženja v občini Murska Sobota? To vprašanje dokaj resno skrbi tudi širšo družbenopolitično skupnost. Zaradi moratorija ne smejo opravljati del na okrog 2.700 hektarjih

gozdnih površin, tako da se je na seznamu že znašlo 26 presežnih delavcev. Koga naj naenkrat odpustijo, ko pa so vse ves čas kravavo potrebovali in jih za težko delo velikokrat tudi preslabo plačali? Poimenskega seznama zaenkrat še ne upajo napraviti. Kaže tudi, da bodo ob dohodek v višini skoraj 4 milijone dinarjev, tako da se lahko celo zgodi, da bodo morali iti v stečaj. Kje naj bi potem vzeli še denar za morebitna izplačila odškodnin lastnikom, ki jim je država nacionalizirala gozdove in žage? Vsa sredstva, ki so jih doslej prispodarili, so vračali v gozdove — za pogozdovanje, čiščenja in zaščito pred škodljivci — porabili za posodabljanje žag ter gradnjo in vzdrževanje gozdnih poti. Slišali so za očitke, češ da so, ker da so vedeli, da bo sprejet zakon o prepovedi sečnje, v zadnjem času sekali več, kot bi lahko.

»To moram odločno zanikati. Letos smo sečnjo celo zmanjšali za okrog 10 odstotkov, za biološko obnovo pa smo potrošili okrog 95 odstotkov predvidenih sredstev, ki jim jih sedaj nihče ne povrne. Tudi jaz se načeloma strinjam, da je treba krivice popraviti, vendar tako, da ne bodo še bolj prizadele drugih,« nam je dejal direktor GLP M. Sobota Aleksander Beer.

»Bilo je po vojni, točnega leta se ne spominjam, ko je moj dedek nekega dne prišel domov in povedal, da so nam vzeli žago, mlin, konja in njivo. Iz oči so mu padale debele solze. Še bolj je to prizadelo mojega očeta Jožefa Baleka, ki je živel in delal kot izseljenec v Ameriki, denar pa pošiljal domov, da smo lahko zgradili mlin in postavili žago. Mislim se je za stalno vrniti, vendar ko je bil ob imetje, se je premislil. Pred okrog 20 leti je izbruhnil na žagi, ki jo je dobilo Gozdno in lesno gospodarstvo iz Murske Sobote, velik požar in bilo je skoraj vse uničeno. Potem so čez čas zgradili novo. Odškodnine nismo dobili nikoli in najbrž bi bilo prav, če bi bila krivica vsaj delno popravljena.«

Tudi žage so prešle v družbeno last

Ogledali smo se tudi na žagi v gozdovih, da bi se pozanimali, kaj bo z družbenimi lastmi, če kaj pozna tudi pri njih. Janez Panker nam je povedal: »Ne, moratorija za sečnjo ne bo, ker žagamo celotno leto, sečnje sezone, ki se do 30. aprila. Okrog 70 odstotkov splošnega ljudskega premoženja je odkup od zasebnikov ali pa gre za neposredno sečnjo žage. Kot vidite, je to žaga dokaj odobna in po nacionalizaciji Tanackovo prejšnji lastniki. Mislim, da je bilo to dobra rešitev.«

jo prav tako nacionalizirali. Sidorija Zakoč, ki danes živi na tamkajšnji domačiji, se tistih časov še danes spominja z neko bolečino.

Zdaj prigrasitev, glede vračanja pa ...

republicanski sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je medtem že objavil tudi javne nekdanjim lastnikom oziroma njihovim pravnim naslednikom, ki so jim bile nepremičnine odvzete na katerikoli način in na podlagi katerega koli zakona, da to priglasijo v roku 1 meseca pri pristojnih občinskih upravnih organih, in sicer v lastnih občinah, kjer taka nepremičnina obstaja v tem času gre predvsem zato, da bodo upravniki vsi potrebni podatki o nacionaliziranih nepremičninah, ki bodo tudi potrebni ob morebitnem vračanju le-teh prejšnjim lastnikom. Kako in na kakšen način, pa je zdaj še veliko neznano. To bi bilo tudi zelo zahtevno in odgovor-

no delo. Kot so nam povedali na občinskem sekretariatu za kmetijstvo v Murski Soboti, se je pri njih do konca prejšnjega tedna okrog 20 strank. Med njimi je bil tudi Janez Jelovšek iz Murske Sobote (po rodu iz Tešanovca) ki je eden od sodedičev okrog 40 hektarjev odvzete

zemljiške posesti. Kakšna so njegova razmišljanja o tem problemu? »Mislim, da je treba krivice res popraviti. Nam so nacionalizirali okrog 30 hektarjev njiv in okrog 10 hektarjev gozdov. Največji gozdni kompleks je v katastrski občini Suhi Vrh, in sicer okrog 7,5 hektarja. Tam so delavci gozdnega gospodarstva leta 1963 posekali vse drevje, opravili so torej golosek in posadili nove sadike. Prav se da, da je to drevje v najbujnejši rasti. Velikokrat grem tam mimo in to opazujem. Vem da vrnitev lastnine ni enostavno, toda prav gotovo je možno najti primerno rešitev za obe strani. Se bolj kot to, kaj bo z gozdovi, je zapleteno okrog njiv. Tam so zdaj večinoma vinogradi in počitniške hiše zasebnikov. To vsekakor ni bilo prav, da nam je država vzela, pa potem ni ostalo v državi. Kljub vsemu mislim, da smo upravičeni vrniti lasti. Kljub vsemu mislim, da smo upravičeni vsaj do kakšne odškodnine, rente na zemljo ali kaj podobnega. Prav tako mislim, da bi z zakonom morali tudi prepovedati nadaljnjo gradnjo na vseh zemljiščih, ki so bila nacionalizirana.«

TRGOVINA BURJA, POSTOJNA, UL. 1. MAJA, TEL.: (067) 21-415

Trgovina, ki pride k vam!

V ponedeljek, 6. avgusta, nas obiščite na sejmu v Murski Soboti, kjer bomo prodajali:

- za šolo: športne copate vseh vrst od 200 din in šolske copate ter natikače iz blaga
- semiševi čevlji (gležnarji) iz uvoza po 460 din
- moška in ženska obutev iz uvoza
- ženski čevlji in sandali od 180 din
- otroška obutev in obutev za prosti čas

POSEBNA PONUDBA: otroška ortopedska obutev PETEJAN

OBIŠČITE NAS NA PONEDELJKOVEM SEJMU V M. SOBOTI IN NE BO VAM ŽALI!

Opravili žetev rži na 6 hektarjih negojenih in neškropljenih površin

Zdrava hrana iz Bukovnice

Del rži so poželi s kosilnico...

Kitajsko zelje

V svetu uveljavljena vrtnina, pri nas pa v zadnjih letih vse pogostejša na našem jedilniku kot prikuha ali solata je kitajsko zelje (kapus, »china kohl«). Rastlina izvira z daljnega vzhoda, kjer jo uporabljajo za ljudsko in živalsko prehrano.

POGOJI USPEVANJA:

Kitajsko zelje je enoletna rastlina. Je rastlina dolgega dne, to se pravi, da dolžina dne čez 14 ur pospešuje cvetenje (fruktifikacijo). Seme vzkali v 2–3 dneh pri temperaturi 18–22°C. Za formiranje listov je primerna temperatura 15–16°C, za dozorevanje glave pa 10–13°C.

Kitajsko zelje zelo dobro uspeva na humusni, peščeno-ilovnati do ilovnato-peščeni zemlji, ne prenese pa mokrih in hladnih tal. Reakcija tal naj se giblje od rahlo kisle do nevtralne (pH 6,0–7,0).

Za kolobar ni občutljivo, tako da ga lahko sejemo v strnišče tudi po zgodnjem krompirju, korenčku, grahu... ni pa ga priporočljivo sejati po križnicah (zgodnje zelje, cvetača, oljna ogrščica, krmni ohrovt itd.).

PRIPRAVA ZEMLJE IN GNOJENJE

Po spravi glavnega posevka njivo plitvo zorjemo in zemljo pripravimo s predsetvenikom. Osnovno obdelavo opravimo 3–4 tedne pred setvijo. Pri tej obdelavi zemlje je osnovna naloga ohranitev vlage, kajti kitajsko zelje je zelo zahtevno glede vlage. Od setve pa do tehnološke zrelosti potrebuje ena rastlina okrog 51 litrov vode. Sama priprava setvenega sloja pa mora biti kakovostna, ker se kitajsko zelje prideluje z direktno setvijo.

Doseganje visokih pridelkov je odvisno od zadostne količine vlage in hranil v tleh. Kitajsko zelje zahteva osnovno gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili. Potrebe po hranilih so:

dušik (N) 120–150 kg/ha
fosfor (P₂O₅) 40–60 kg/ha
kalij (K₂O) 200 kg/ha
kalcij (CaO) 120–160 kg/ha
magnezij (MgO) 30–40 kg/ha

Ob pripravi zemlje rastrosimo hlevski gnoj oziroma mineralno gnojilo z večjim odstotkom kalija ((K₂O), NPK 7–14–21, NPK 10–20–30). Ko se pojavijo glavice, dognujemo z dušičnimi gnojili. Z dušikom dognujemo po potrebi glede na sklop rastlin in kondicijo posevka. Za uspešno rast pa rastlina potrebuje tudi mikroelemente: Ca, Mg in B.

IZBOR SORTE:

Pri kitajskem zelju sta znani dve: Brassica pekinensis L., pri kateri se veliki listi ne sklepajo v glavo in so dolgo pecljati, ter Brassica pekinensis Rupr., pri kateri so glave jajčaste oblike in tvorijo kompaktne glave.

Ne samo dobro pripravljena zemlja, ampak tudi pravilna izbira sorte in kakovost semena sta pogoj za visoke in dobre pridelke. V naši sortni listi je hibrid NAGAOKA F₁ in sorti MICHIHILI ter GRANAT. Hibrid je zgodnejši, ima krajšo rastno dobo 60–70 dni, razvija zelo kompaktne glave, ima malo zunanjih listov, ki so svetlo zeleni in nakodrani. Glave so dobro skladiščne. Oblika glave je jajčasta. Podobne lastnosti ima tudi sorta michihili.

Sorta GRANAT ima podolgovato obliko glave, ki zraste do 50 cm. Sorta ne tvori kompaktne glave. Rastna doba je 80–110 dni.

SETEV:

Sejemo od konca julija do začetka avgusta (28. 7.–10. 8.) V 1 gr je 280–300 semen, kar bi pomenilo, da potrebujemo za en hektar 700 gr–1000 gr semena. V splošnem vsemenu količino semena povečamo za 20%.

Sejemo strojno, 1–2 cm globoko, na medvrstno razdaljo 45–50 cm in 25–30 cm med rastlinami.

OSKRBA POSEVKA:

Med vegetacijo je pomembno, da posevke obvarujemo pred plevelem in opravljamo redne preglede in po potrebi izvajamo ustrezne agrotehnične ukrepe (posevek okoplamo, zaščitimo pred boleznimi in škodljivci).

Zatiranje plevela:

Na razpleveljenih njivah priporočamo zatiranje plevela mehanično, pri bolj zapleveljenih pa tudi s herbicidi. V ta namen imajo dovoljena naslednji herbicidi: devrinol (2–4 kg/ha), mesoranil (2–3 kg/ha).

Po vzniku rastline okoplamo, dognjimo in prereditimo, ko imajo 2–3 prave liste, na končen sklop.

Najpogostejše gospodarsko škodljive bolezni so: bela rja, siva plesen, kapusova plesen, ki jih preprečujemo z ustreznimi fungicidi, škodljivci pa so: kapusovi bolhači, uši, kapusova muha, polži.

Najvišji pridelki se dosega pri jesenski vzgoji 20–30 t/ha. Poletno pridelovanje pa je tvegano. Pridetek pobiramo od oktobra do novembra. Glave morajo biti kompaktne in trde. Pridetek, ki ga želimo skladiščiti, pobiramo pri temperaturah nad 5°C. V hladilnicah ga lahko skladiščimo do marca pri visoki zračni vlagi in temperaturi 3°C.

dip. inž. Miran Borovšak

Goričko, podjetje za pridelavo, predelavo in prodajo zdrave hrane, ki je bilo ustanovljeno v okviru ABC Pomurke, je opravilo prvo žetev rži, ki so jo pridelali brez uporabe kemičnih pripravkov. Jeseni so jo zasejali na 6 hektarjih površin, ki jih je Kmetijska zadruga Panonka odkupila od kmetov, več kot polovica teh površin pa že nekaj let ni bila obdelana. Del površin so poželi v soboto in nedeljo s kosilnico, saj bodo slamo uporabili

Text in foto: Ludvik Kovač

... slamo pa bodo uporabili za prekritje gostišča Bobri na Dolnji Bistrici.

Sredstva za zatiranje plevelov v sadjarstvu in vinogradništvu

Tako kot vsa kemična sredstva za varstvo rastlin so tudi herbicidi v nemilosti ekoloških gibanj. Res pa je, da so herbicidi skupina pesticidov, ki se bo pri nekaterih kulturah najlažje nadomestila. Tu mislim predvsem na različne mehanične načine obdelave tal v sadovnjakih in vinogradih. V sadjarsko in vinogradniško razvitih deželah so te težnje že močne in se uporabljajo razni okopalniki za obdelavo tal pod drevesi ali trsi. S tem se tudi posredno bori proti voluharju, ki je veliko manj nevaren tam, kjer so vrste pod drevesi lepo obdelane in je v njih čim manj plevelov. Ob tem pa si proti plevelom pomagajo tudi z gorilci, ki plevela požgejo. Prejšnjo veliko izbiro herbicidov pa so skrčili le na nekaj ekološko sprejemljivih. Ti imajo to lastnost, da se hitro razgradijo in v tleh ne puščajo neželenih ostankov. Taki herbicidi so: glifosat — ROUNDUP, CIDOKOR, BOOM EFEKT, HERBATOP, mcpa — DEHERBAN M, glufosinat — BASTA.

Ker je problematika uporabe herbicidov zelo obširna, bom opisal herbicide, ki se pri nas v sadjarstvu in vinogradništvu uporabljajo, in jih zaradi lažjega pregleda razvrstil v skupine po načinu delovanja.

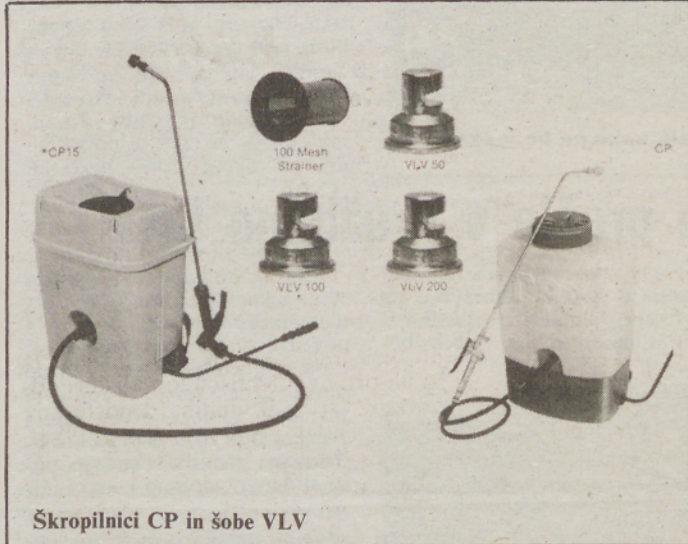
1. ZEMLJIŠČNI HERBICIDI

Herbicidi iz te skupine delujejo tako, da se vežejo na adsorpcijski kompleks zemlje, potem pa jih korenine kalcijevih plevelov vsrkajo in tako preidejo v druge dele plevela. So zelo obstojni herbicidi in ostanejo v zemlji 6–20 mesecev. Obstojnost koleba in je odvisna od uporabljene količine, časa uporabe herbicida, klimatskih razmer, vrste rastline in gostote sklopa. Zaradi dolge obstojnosti se herbicid iz te skupine vedno bolj izogibamo in že v kratkem času lahko pričakujemo, da bodo nekateri izmed njih prepovedani.

Poleg tega imajo še eno pomembno lastnost. Ker se vežejo v zgornjem sloju zemlje, ne delujejo na plevela z globokimi koreninami. Pri tem tudi veliki odmerki sredstva ne pomagajo. Najnovejša raziskava kaže, da je najbolj racionalno plevela zatirati šele takrat, ko postanejo konkurenčni gojenim rastlinam. Tako se postavlja vprašanje uporabe cele skupine teh zemljiščnih herbicidov, ki jih uporabljamo v času kaljenja plevelov. Takrat pa niso konkurenčni sadnemu drevju ali vinski trti. Herbicidi iz te skupine so: atrazin — ATRAZIN, ATRAPIN, RADAZIN, simazin — SIMAZIN, SIMAPIN, RADOKOR, diklobenil — CASORON, diklobenil + bromacil — CASIM, napropamid — DEVRINOL, terbacil — SINBAR, fluokloridon — RACER, 2 TRANSLOKACIJSKI HERBICIDI

Translokacijski ali z drugim imenom sistemski herbicidi de-

lujejo tako, da se prenašajo s sokovi po celotni rastlini. Ti herbicidi se, ko pridejo v kontakt z zelenim delom rastline, absorbirajo in raznesejo po celotni rastlini in povzročijo njeno propadanje.

Škroplilnici CP in šobe VLV

Brez teh herbicidov si je nemogoče zamisliti borbo proti večletnim plevelom in plevelom, ki se razmnožujejo na vegetativni način. Ti herbicidi so:

glifosat — ROUNDUP, CIDOKOR, BOOM EFEKT, KAMATA, RODEO, fluroksipir — STARRANE.

Pri uporabi glifosfatov obstaja možnost zmanjšanja glifosata za 30–40% z dodatkom HYS-PRAY-a, ki izboljša delovanje teh pripravkov.

3. KOMBINIRANI ZEMLJIŠČNI-TRANSLOKACIJSKI-KONTAKTNI

Kombinacije takšnih herbicidov so nastale iz želje, da se zemljiščnim herbicidom razširi spekter delovanja in translokacijskim herbicidom podaljša čas delovanja. Ti kombinirani pripravki so:

ZA VINOGRADNIKE

Vrščikanje vinske trte

Z vrščikanjem hočemo doseči prekinitve nadaljnje rasti mladice dolžino in usmeritev hranil v razvoj grozdja. Pri oporah, ki so pridelke oziroma je višina debela visoka, pride že zelo zgodaj do pojava mladik čez oporo in zasenčitev aktivnih listov in grozdja. Čeena je obdelava tal in zaščita trte pred boleznimi in škodljivci. V trti merih vrščikamo že v prvi polovici julija, oziroma ko nastopi takojšnje. Nizka opora z zmanjšano listno maso, ni zagotovilo za večjo korno stopnjo, kajti po vrščikanju mora grozdju ostati še dovolj stna površina, in ta naj bi bila 6–7 zdravih listov na grozd. Če na mladiki dva grozda 12–14 listov, če so trije pa 18–21 listov. To pa je velikokrat težko doseči, kajti pri nas vinogradniki dostikrat vrščikajo na višino dosega rok oziroma svoje telesne višine, kar pomeni, da je vrščika prenikajo. Pri manj bujnih sortah in kjer gnojenje ni obilno in zrastejo mladike do 30 cm nad zadnjo žico, vrščikamo ni potrebno.

ČAS VRŠČIKANJA

Vrščikali naj bi takrat, ko preneha aktivna rast mladik, to je pri nas v prvi polovici oziroma do srednje avgusta. S prezgodnjim vrščikanjem izlovimo večjo rast zalistnikov, ki jih potem v avgustu obilno zaščiti, ker mislimo ob škropljenju samo na grozdje, napade pa peronospora ali pa je septembra potrebno še eno vrščikanje. Druge mladice zalistnikov je tudi koristno, kajti oni nam nadomestijo reke spodnje liste, ki so že slabše aktivni. Pri zgodnjem vrščikanju pridelok ugoden, vendar se nam kakovost poslabša. Na območjih, kjer je velika nevarnost toče, pa vrščikamo zelo pozno, po 15. avgustu, ali sploh ne. Za vrščikanje enega hektarja vinograda, kjer je rast zelo močna, potrebujemo okoli 32, pri slabši rasti pa 22 delovnih ur.

Ernest Novak, dipl. inž.

simazin + amitrol + mcpa — SIMATROL COMBI
amitrol + diuron + mcpa — USTINEX SPECIAL
oksifluorfen — GOAL
oksadiazon — RONSTAR
Zadnja dva navedena herbicida sicer nista kombinirana iz več aktivnih snovi imata pa zemljiščno kontaktno delovanje.

4. KONTAKTNI HERBICIDI

Delujejo pri neposrednem kontaktu na nadzemne dele plevela. Po njihovi uporabi pride hitro do rušenja življenjskih funkcij rastline, tako da posamezni deli rastline odmrejo. Pri delovanju teh herbicidov je pomembno vedeti, da uničijo samo tiste dele plevela s katerim pridejo v kontakt. Zato pride po uporabi teh

ji CP3 in SOLO. Zelo pomembna je tudi izbira sob. Pri škropljenju herbicidov uporabljamo sečne šobe »polijete«. Seveda veliko sadjarjev in vinogradnikov uporablja klasične šobe, ki so namenjene za škropljenje škodljivcev in boleznih. Če pa ob visokem pritisku voda pritisne razpršijo in tako ostaja večja možnost zanašanja herbicida na gojene rastline. Veliko škoda da lahko povzročimo tudi, če uporabljamo isto škroplilnico za herbicide in fungicide. Zelo težko je škroplilnico oprati po rabi herbicidov (še posebej sistemskih) tako da ne bi prišlo do poškodb na gojenih rastlinah. V primeru, da uporabljamo škroplilnico v vse namene, si je potrebno po vsaki rabi herbicida očistiti z vodo, potem naliti vodo in dodati aktivno ogje in pustiti stati čez noč.

Pri škropljenju herbicidov nabhrtimi škroplilnicami izračunamo, da bi odmerki herbicidov na površino uporabili ob 100 m² manjši količini vode. Pri tem si lahko pomagamo s posebnimi šobami VLV (very low volume). Poznamo tri tipe šob VLV (50, 100, 200). Poraba vode pri VLV 50, če hodimo s hitrostjo 1 m/s, je le 40 litrov vode na hektar.

Seveda pa je zelo pomembno dati pravilen odmerek herbicida na škroplilnico. Izračun odmerka prikazal z naslednjim primerom: Najprej moramo poskusiti, kakšno površino pokrijemo z določeno količino vode. Npr. če z 10 l pokrijemo 400 m², izračunamo, koliko vode porabimo na hektar površine 10 l x 10.000 m² = 250 l/ha.

400 m²
Odmerki herbicida na škroplilnico izračunamo takole:

Če želimo dati 3 l herbicida z 250 l vode na hektar, moramo dati v nabhrtino škroplilnico 3000 gr x 20 l = 240 gramov herbicida na hektar.

250 l
škroplilnico.

Pri škropljenju s herbicidi pomagamo tudi s ščetniki, ki montiramo na cev škroplilnice. Ščetniki preprečujejo odnašanje kapljic na liste in pomagajo pri usmerjanju curka v listne ploskosti, kar je koristno pri škropljenju v trti, kjer je listna masa razločena (ribež).

Čeprav uporabniki herbicidov sredstev vedo, da je potrebno pred uporabo sredstva prebrati navodilo, bi rad posebej opozoril, kako pomembno je, da se pri bi herbicidov. Saj so v trti našteti pleveli, na katere delujejo, faza plevelov in čas, v katerem ima herbicid sredstvo za delovanje, odmerki sredstva za posamezne plevela, način delovanja, priprava sredstva za uporabo, strupenost in seveda varnost pri mešanju in seštetju sredstva za škropljenje. Se vedno je uporabi herbicidov največja nevarnost, zato so podatki iz navodila zelo pomembni.

Ernest Novak, dipl. inž.

Ajda zori predolgo!

Pri rok za dograditev hotela Ajda v Moravskih Toplicah je bil že maja, minil pa je tudi že drugi rok — 22. julij. Do zaključitve je prišlo zaradi objektivnih razlogov, k temu pa so veliki pomogle tudi notranje razprtije, menijo v Moravskih Toplicah.

Pri vsem tem pa najbolj trpi ugled zdravilišča, saj so imeli prodane rezervacije sob vse od junija dalje. Tako so jih morali vsaj nekajkrat preklicati. Naslednji rok za dograditev je konec septembra, tako so vsaj objubil najbližji odgovorni Pomurja na skupnem sestanku 17. julija in upajo, da jim bo tokrat tudi uspelo. Potrjenih imajo namreč že čez 18 500 rezervacij.

Gradbena dela največje posejane naložbe v zadnjih letih so skoraj v celoti končana. Tačas upravitelj notranje prostore in nadzoruje okolico. Investitorjev nadzorni je Andrej Subašič, ki je o uresničevanju podpisane pogodbe med Moravskimi Toplicami in Gradbenim podjetjem Pomurje dejal:

»Pogodbo so se zavezali, da bodo delali vse dni in celo po delovnih dnevi. Dejansko pa smo večkrat pa so celo delali le z eno izmenom delavcev. Res pa je, da je bila na gospodarska področja vplivala, da ima glavni izvajalec velike probleme s podizvajalci. Vseeno je vodstvo obljubilo, da bodo končali do roka.«

Prvotno so načrtovali, da bo zdravilišče sodelovalo pri naložbi 30 odstotki lastnih sredstev, vendar so se do sedaj morali poslužiti za 30 odstotkov. Ta čas še niso vedeli, kako bo s sredstvi FNP (za manj razvite), saj na 21 milijonov dinarjev ali 3 milijone mark. Poleg tega naj bi imeli tudi 12 milijonov dinarjev, ki jih je blagovna posojila Adria banka na Dunaju za uvoz drobnarstva, pa bi vložili še lastnih sredstev. Zaradi tega so morali tudi zaposleni v zdravilišču zate-

ko so nekateri zaposleni glasovali za odepitev od Radenske z

Andrej Subašič

upanjem, da bodo potem prejeli večje osebne dohodke, so se ušli. Vršilec dolžnosti direktorja Zdravilišča Moravske Toplice Evgen Kisilak je povedal: »Osebnih dohodkov v turizmu nikoli niso bili dobri. Sedaj imamo približno enake plače kot prej, ko še nismo bili samostojni. Ko bo novi hotel odprt, in če bo obreme-

Bi bil hotel Ajda že poln, če bi delavci Pomurja delali v dveh izmenah ter ob sobotah in nedeljah?

nitev gospodarstva taka, kot se obljublja, ni ovir za povišanje. Trudili se bomo, da bomo ostali na povprečju, po letu ali dveh pa bomo že lahko zvišali. Večji lastni delež pri gradnji, kot pa je bilo načrtovano, ne vpliva na osebne dohodke, ker so to v bistvu obveznosti, ki izhajajo iz hotela Termal. To so reprogramirana tuja posojila.«

Od 5. aprila dalje, ko je bil končno sprejet statut, je nekdanji tozdr Radenska Podjetje v družbeni lasti Zdravilišča Moravske Toplice. Še vedno nimajo vodstva. Na razpis za funkcijo direktorja so se prijavili kar trije kandidati, vendar nobeden ni dobil zadostnega števila glasov. Dogovorili so se, da bo dosednji direktor opravljal to funkcijo še do konca septembra ali dokler ne bo hotel Ajda odprt.

Moravske Toplice bi rade ostale samostojne, toda težko verjetno, da jim bo to zaradi pomanjkanja denarja uspelo. Republiški minister za turizem jim je obljubil posredovanje pri nekem avstrijskem interesentu, sami se dogovarjajo z norveškim partnerjem, na področju trženja pa bodo tesne stike navezali s Kompasom.

Bernarda B. Peček

VELIK POMEN MAJHNEGA PODJETJA V ŽETINCIH

Jožef vrec v žetincih (Sicheldorf) v Avstriji je le streljaj oddaljen od najbližjega vrelca Radenske na tej strani meje in reke Mure. Visoko mineralizirana voda »sicheldorfer« je le ena izmed številnih mineralnih vod na avstrijskem Štajerskem, posebno bogati z mineralnimi in termalnimi vodami, ki imajo razne zdravilne učinke. Junija sta minili dve leti, odkar je vodilno mesto v podjetju Sicheldorf — Radenska zasedel JOŽE HOJS.

Letos so minila tudi tri leta, odkar je Radenska postala lastnik tega majhnega obrata v Žetincih, saj so prej delovali v okviru mešane firme na Dunaju skupaj z Emono in Aerom. Zaradi nazadovanja prodaje so se odločili, da gredo po svojih poteh in danes so veseli, da so se odločili tako. Pa ne zato, da polnijo žetinsko vodo in jo prodajajo, saj je v majhnem obratu z zastarelo opremo zaposlenih le 12 ljudi (polovica Slovencev), ki napolnijo letno 1,5 milijona litrov mineralne vode in 250 tisoč brezalkoholnih pijač. Bolj je pomembna trgovinska registracija, saj lahko trgujejo z vsem blagom, razen z orožjem.

Tako je zadnje mesece zelo aktualna prodaja piva Pivovarne Laško v diskontni prodajalni žetinskega obrata, ki ima precej nižjo ceno kot v Jugoslaviji. Pa ne da bi bilo pivo v Avstriji toliko cenejše, le pri nas so tako visoki davki, da se bolj splača kupovati naše blago (ne le pijače) v tujini. Podjetje Sicheldorf — Radenska je tudi uvoznik mineralne vode radenske iz Jugoslavije in o tem je Jož Hojs dejal: »Mi smo uvoznik lastne mineralne vode iz Radenec in smo »hendikepirani«, ker moramo edini v Evropi plačati Avstriji carino za mineralno vodo. Kaj takega ni več v nobeni državi, samo v Avstriji. To pa nas postavlja v neenakopraven položaj z drugimi polnili in prodajalci mineralnih vod, saj smo mi že na startu s cenami višji, kar potem vpliva na drobnoprodajno ceno.«

To pa je v ostri konkurenci na avstrijskem trgu zelo pomembno. Potrošniki lahko izbirajo med več kot tridesetimi mineralnimi vodami, ki imajo ceno od 1 do 7 šilingov za liter. Nižjo ceno si lahko privoščijo podjetja, ki so finančno močnejša, to pa so po navadi tista, ki se ne ukvarjajo zgolj s polnjenjem mineralne vode. Toda cenenost je lahko dvorezna. Pomeni sicer količinsko večjo prodajo, tako da se stroški pokrijejo (po nekaterih izračunih naj bi v Avstriji stala polnitev litra mineralne vode le 70 gro-

šev?), vendar je kupci ne cenijo kot kakovostne mineralne vode. Kakor zatrjuje Jož Hojs, spada mineralna voda sicheldorfer v dražji cenovni razred, stane pa od 4,5 do 5,5 šilinga.

Jož Hojs, vodilni v obratu Sicheldorf — Radenska, se je že dobro spoznal s problemi prodajanja na avstrijskem trgu.

Tudi rezultati lanskoletne raziskave so potrdili, da poznajo žetinsko mineralno vodo predvsem ljudje srednjih let in mladi, sposobni za delo in z višjimi plačami. V preteklosti so namreč to mineralno vodo poznali predvsem starejši ljudje, spremljal pa jo je sloves zdravilne vode. Danes žetinsko mineralno vodo propagirajo kot osvežilno in zdravo mineralno vodo.

»Naš cilj je gotovo povečati zmogljivost polnilnice in prodajo mineralne vode. Tu se ta-

koj srečamo z dvema težkima problemoma: polnilna linija je zelo stara (čeprav po zaslugi gospoda Alta zelo dobro vzdrževana) in bi morali misliti na novo; finančno smo tako šibki, da si kaj takega ne moremo privoščiti. V kratkem bomo obnovili nekaj strojev ob pomoči matične firme Radenske, ki ima nekaj dobro ohranjenih strojev odveč. Sicheldorf je visoko mineralizirana (težka) mineralna voda, splošna težnja v Avstriji pa je preiti od težkih na lažje mineralne vode. Slabo smo tudi prisotni v propagandnih akcijah, saj si lahko Radenska privoščila za reklamo na avstrijskem trgu le 1,5 odstotka v skupni vsoti, ki jo namenijo propagandi avstrijski slatinarji. Več bi morala za reklamo narediti tudi Pivovarna Laško, saj so do sedaj prodajali pivo brez vloženega dinarja za reklamo,« je še povedal Jož Hojs, ki potuje vsak dan čez mejo, v le nekaj kilometrov oddaljene Žetince.

Kako huda je konkurenca na avstrijskem trgu, pove tudi tale podatek: pred desetimi leti je Radenska prodala v Avstriji 8 milijonov litrov mineralne vode, ko je za posle skrbel mešana firma, pa je prodaja padla na 2 milijona litrov na leto. Lani jim je uspelo prodajo dvigniti na tri milijone, letos pa računajo že na 4 milijone litrov prodane mineralne vode — kljub konkurenci 30 različnih vod. Poleg drugega opravljajo tudi uvozne posle za Tovarno polnilne opreme. Tu pa so težave še večje, saj je za Zahod zdaj najbolj zanimivo gospodarstvo na Vzhodu, tako da je potrebno na naročeno čakati tudi po nekaj mesecev. Naši podjetniki si bodo morali v prihodnje krepko obrusiti pete (in jezik), če bodo hoteli uspeti.

Bernarda B. Peček

V Žetincih napolnijo letno okrog 1,5 milijona litrov mineralne vode s tole nalepko, pijejo pa jo predvsem ljudje srednjih let in mladi.

Iz Ina Nafte bencin na litre, drugo po kapljicah

Osiromašeno gospodarstvo jemlje najnujnejše. Zastoj v plačilu vedno bolj ogroža trgovce, ki polagamo podlegajo selektivni politiki do dolžnikov, kar vodi do zmanjšanja porabe.

Na osnovi prvih podatkov v petih mesecih letos ja na področjih potrošnje Ine Trgovine prodanih 1,6 milijona ton derivatov, kar je en odstotek manj kot v enakem obdobju lani. Četudi kljub začetku turistične sezone ne moremo govoriti o povečani porabi, so po prodanih količinah motorni bencini še vedno na vrhu liste. Doslej je porabljenih 366.700 ton, kar je več kot v petih mesecih minulega leta.

Padec porabe drugih derivatov potrjuje tudi promet iz skupine plinskih olj, ki so jih prodali 584 tisoč ton ali štiri odstotke manj kot lani. Kurilnih olj je prodanih 10 odstotkov manj ali 411 tisoč ton, bitumna skoraj polovico manj kot lani, to je samo 19 tisoč ton. Zastoj je tudi pri prodaji tekočega plina, katerega so v tem obdobju porabili štiri odstotke manj kot lani ali 74 tisoč ton.

Tudi motornih in industrijskih olj iz Inine proizvodnje je prodanih vsega 28 tisoč ton, kar je celo 16 odstotkov manj kot lani. Drugega pa je v tem obdobju zaradi povečane porabe kemikalij prodanega 123 tisoč ton, kar je 50 odstotkov več kot v enakem obdobju minulega leta.

Boris Hegeduš

INA NAFTE DOBILA NOVO VODSTVO

Direktor je Miloš Ošljaj

Poročali smo že, da je pred mesecem odstopil iz članskega poslovodni odbor Ine Nafte, ker ne delavski sprejela predložene programa reorganizacije. Po odstopu so prijetni poslovodni delavci dobili za določeno delovno svet pa je razpisal direktorja. V pretek so ga prijetno opravilo bo 10. avgusta prevzel diplomirani inženir Miloš Ošljaj, zaposlen v Ina Nafte, nazadnje na Kiš S.

PIONIR TRADICIJA, STIL IN OBLIKA — IZ NAŠE HIŠE V VAŠ DOM

68000 Novo mesto, Blakova 5
Tel.: (041) 21 201, 25 016, 25 015
Telefaks: 25 016, 25 015
FAX: 041 25 296

SEDAJ JE ČAS: KERAMIČNE PEČI IZ "KERAMIKE" PIONIR

- kmečke peči
- toplozračne peči
- štedilniki
- kamini
- pizza peči
- prijetna toplota za vaš dom
- zdravo in ekonomično grelje
- ekološko čisto okolje
- lahko vzdrževanje, kakovost in trajnost peči, predvsem pa prihranek pri energiji

PRODAJA IN INFORMACIJE

LJUBLJANA
Vodnjakova 7
tel.: 061-317-984

ONČENE PEČI, KAKRŠNE STE SI DOSLEJ LAHKO SAMO ZELE, VAM MI ŽE NUDIMO

VAŠE ZAUPANJE V NAŠE PEČI JE ZAUPANJE V NARAVO

ZAŽIVITE Z NJO IN MI VAM BOMO POMAGALI

Plastenka PET — hit sezone

Minule tedne so imeli v Mineralni vodi Radenske vrhunec nalive in prodajne sezone. Povprečno je delalo 120 ljudi po devet ur v eni izmeni, na malico pa so hodili izmenično. Pomagali so jim tudi sezonski delavci, študenti, zaporniki in upokojeanci. Zaloga imajo že 5 milijonov steklenic, vendar lahko tudi ta v zelo kratkem času skopni. Najbolj jih pesti pomanjkanje embalaže, tako steklene kot (ali celo najbolj) plastenk PET. Odgovorna v Mineralni vodi Majda Lazar-Hari (sicer vodja mikrobiološkega laboratorija) je odgovorila na nekaj vprašanj.

Kdaj je bil vrhunec sezone?

»Vrhunec je bil pred desetimi dnevi, ko smo delali dvakrat po 9 ur in med malicami, ta teden pa delamo po osem ur, skupnih malic pa še vedno nimamo. Mogoče je največji problem ker ne moremo zadovoljiti kupcev s plastenkami PET. Nastal je tak bum, da vse, kar nalijemo, tudi prodamo. Nalivamo 75 odstotkov pepsija, ker smo tako vezani s pogodbo, ostalo pa naše brezalkoholne pijače. Žal kupcev ne moremo zadovoljiti. Plastenke še vedno kupujemo v Italiji, zaradi tega je prišlo tudi do zastoja in linija je nekaj dni stala. Ta izpad pa pri prodaji sredi vrhunca sezone veliko pomeni. Zaenkrat torej te plastenke PET uvažamo, čeprav smo hitro ugotovili, da je nakup pihalnika plastike še kako upravičen. Zdaj se že pripravljamo ekonomski elaborat. Verjetno ga bo potrebno kupiti še letos. Vemo, da je ta embalaža posebej poleti izredno zanimiva.«

Kaj pa radin, miral?

»Radina in mirala imamo premalo, veliko premalo, da bi zadovoljili kupce. Radina in mirala

INTERVJU

Majda Lazar-Hari

stalno primanjkuje. Zavestno smo se odločili, da se radinu odpovemo na račun mirala, čeprav je povpraševanje zelo veliko.«

Torej v naslednji sezoni: v glavnem plastenke?

»Mislim, da so plastenke res hit.«

V Mineralni vodi se že vse leto srečujejo s pomanjkanjem delovne sile, čeprav bi se z boljšo organiziranostjo dalo še marsikaj rešiti. Pomagajo si s 14 sezonci (kar je manj kot prejšnja leta), pomaga jim tudi čez 40 dijakov in študentov, 15 študentov in 4 zaporniki. V prihodnje pa bo verjetno tudi v Mineralni vodi vse pogostejše pogodbeno delo.

Bernarda B. Peček

1. Potni list in osebna izkaznica
2. Vozovnice
3. Denar in denarnica
4. Zelena karta
5. Zobna ščetka
6. Igla, sukanec
7. Sončna očala
8. Žepna knjiga
9. Fotoaparat in film
10. Zavarovalna polica
Turističnega zavarovanja

zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

VESTNIK, 2. AVGUSTA

Milan Vincetić

NEBO NAD
ŽENAVLJAMI

Orožniški narednik Fuss se je vrnil pozno, moralo je biti krepko čez polnoč. Smrdel je po alkoholu in dežju. Uniforma se je bila napila dežnice in zaudarjala po ovcah. Ko jo je bil pustil pod kapom, in ko je priškolotal na verando, se je Tilda dvignila na kolenca in prsnila v zrak.

— Trolet stari, a ne veš, da ti pušča barvo... Kakšen pa si, zeleni kot mrest, moj bog, so se krivile njene ustnice, lasje pa neurejeno ležijo čez obraz.

Ko je obesil opasač na obešalnik in sezul škornje, smrdeče po cinkovini, mu ni ostalo nič drugega, kot da se je splaknil z vodo, ki jo je bila Tilda pustila v škafo. Ves premražen in naježen se je zavlekel k njej, se potegnil odejo čez oči in zasikal: Zaradi onih dveh kretenov!

Ženavljaki šolski upravitelj g. Škerget seveda to noč ni niti zatiskal pesa, kajti belgijska višinska letalca sta se za silo namestila v njegovo hišo.

Vsa hiša diši kot murva, ga je pohvalil g. prof. Maks Cosyns in primaknil lavor, utrjen na smrt, gori nad zemljo, šestnajst kilometrov visoko je resda le nič stopinj, a mraz reže...

Ženavljaki šolski upravitelj g. Škerget je seveda le prikimal, kaj njegovo niško znanje prirodopisa, s katerim je seveda žel občudovanja vredni, gospodu profesorju ni segalo niti gležnjeve. Naj je še prekašal gospoda orožniškega narednika Fussa, s katerim je tu in vrgel aro, ugledni belgijski profesor, učenec še bolj slavnega g. Piccarda, ki načrtuje polet celo trideset tisoč metrov visoko, ima to v malem prstu. Na nogi, se je kasneje rad pošalil.

Seveda ni imal mnogo večje ugodje lahko ponudil orožniški narednik Fuss, če se ne bi tako bolešno bal za svojo ženo. Kar predstavlja si jo, kako bi skakljala s kavico, z regratovim vinom, kako bi mežljala z boki, da bi profesorju Cosynsu padli naočniki. Kaj takega gospod orožniški narednik Fuss vsekakor ni mogel privoščiti, zato je navsezgodaj, misleč, da Tilda spi, odhitotapil iz sobe, zajahal se in odvihnil v Ženavljah. Jebemti, je razbijalo v njem, baterij iz radia vseeno nisem pobral.

Neglečan maček na peči je bilo prvo, kar se je tistega nedeljskega zjutraj spomin. Bil je pisan domači maček, celo rep so mu spodvil, od daleč je bil videti, kot da je živ, celo steklena zrkla so se mu svetlele, bil je maček, s katerim sta včasih cele dopoldneve preležala v postelji. Takrat si je ponavadi stekla kombinezo, da jo je kožuš prijetno čemur po koži.

Toda tega jutra, ki se je kar bleščelo od svetlobe, si je krepko pomislil. Takega, ki nenadoma vstopi v sobo, s klobukom na glavi, ki ne bo spregovoril niti besedice, temveč jo pojahal do onemoglosti, si znova povezniti klobuk na glavo in kratkoma odšel. Takega, ki ne bo smrdel po zatočnem, ne po teh vaških kmetičih in ne po prepletem senu, takega v novem kamgarnu in z zlato zaponko na kravatni pasedu, ki se je zaliscil, ki se naježilo kot lisčji rep, da ji najbrž okoli obrvi — najraje se je poljubljala po očeh — rdečkasto.

Toda bi prav gotovo poležavala še kaki dve uri, če ne bi glasbo na radiu prekinil glas napovedovalca, ki je v nekaj vzhitih stavkih sporočil, da sta včeraj, torej v soboto, 18. avgusta 1934, ob osmih zvečer prišla na zemljišču posestnikov Duha in Gomboca v Ženavljah belgijska letalca, profesor Maks Cosyns in njegov asistent Nere van der Elst. Če je določil, da sta se omenjena stratostata napotila v ozračje, da dne ob sedmih zjutraj, da sta prespala noč pri gospodu šolskem upravitelju Škergetu "strašno izmučena".

Če je pokonci. Čez dobre pol ure je že stala na poštni in ustavni avtomobil, ki so brželi na kraj dogodka. Voznik, ki si je zaradi poštene motornega očala, je le žvečil cigaro in kihal, očitno ga je prah motil, in ko ga je povprašala, če je namenjen v Ženavljah, ni priklimal, temveč ubral neko ozko, kolovozno bližnjico.

Avtomobil je poskakoval in hropel, voznik pa je stalno pogledoval v ogledalo, na katerem je ležalo podnožje stare efke. Žurnalista? mu je zavpila v uho.

Ne kaj, je odgovarjal s premori, to bo senzacija, Slovenec bo razgrabil!

Če vse skupaj ni potegavščina, gospod?

Belgijski konzul in komisar ljubljanske radijske postaje dr. Du-

šar sta na poti, mu je poplesovala cigara v ustih.

To bo cirkus, je dodala.

Pomežiknil ji je in zatrobil. Dvoje kolesarjev je obležalo v grmovju.

Če eden, morda mlajši, pa je pobral debel kamen, ki bi ga prav gotovo zagnal v avtomobil, če mu drugi ne bi spodvil roke.

Po drugi kilometer od šole, grajene v tipično madžarskem slogu, je bil v ozračju črna ljud. Prevalili so se in kleli, spogledovali in žetinci, da se je nad ženavljami že dotikal hiš, da je trajal pristanek slatice zjutraj, potem ko sta belgijska stratostata spustila vrvi.

Tako je velik, da lahko dvigne celo hišo, je mlaskal suheh z zlatom, uro.

To je konjska figa proti grafu Zepellinu.

Le pa višje. Šestnajst kilometrov? A si predstavljaš to višino?

Za dva Mnt Everest, gospodje, je pomodroval nadučitelj.

Belgijski konzul in komisar ljubljanske radijske postaje dr. Du-

šar sta na poti, mu je poplesovala cigara v ustih.

To bo cirkus, je dodala.

Pomežiknil ji je in zatrobil. Dvoje kolesarjev je obležalo v grmovju.

Če eden, morda mlajši, pa je pobral debel kamen, ki bi ga prav gotovo zagnal v avtomobil, če mu drugi ne bi spodvil roke.

Po drugi kilometer od šole, grajene v tipično madžarskem slogu, je bil v ozračju črna ljud. Prevalili so se in kleli, spogledovali in žetinci, da se je nad ženavljami že dotikal hiš, da je trajal pristanek slatice zjutraj, potem ko sta belgijska stratostata spustila vrvi.

Tako je velik, da lahko dvigne celo hišo, je mlaskal suheh z zlatom, uro.

To je konjska figa proti grafu Zepellinu.

Le pa višje. Šestnajst kilometrov? A si predstavljaš to višino?

Za dva Mnt Everest, gospodje, je pomodroval nadučitelj.

Belgijski konzul in komisar ljubljanske radijske postaje dr. Du-

šar sta na poti, mu je poplesovala cigara v ustih.

To bo cirkus, je dodala.

Pomežiknil ji je in zatrobil. Dvoje kolesarjev je obležalo v grmovju.

Če eden, morda mlajši, pa je pobral debel kamen, ki bi ga prav gotovo zagnal v avtomobil, če mu drugi ne bi spodvil roke.

Po drugi kilometer od šole, grajene v tipično madžarskem slogu, je bil v ozračju črna ljud. Prevalili so se in kleli, spogledovali in žetinci, da se je nad ženavljami že dotikal hiš, da je trajal pristanek slatice zjutraj, potem ko sta belgijska stratostata spustila vrvi.

Tako je velik, da lahko dvigne celo hišo, je mlaskal suheh z zlatom, uro.

To je konjska figa proti grafu Zepellinu.

Le pa višje. Šestnajst kilometrov? A si predstavljaš to višino?

Za dva Mnt Everest, gospodje, je pomodroval nadučitelj.

Belgijski konzul in komisar ljubljanske radijske postaje dr. Du-

šar sta na poti, mu je poplesovala cigara v ustih.

To bo cirkus, je dodala.

Pomežiknil ji je in zatrobil. Dvoje kolesarjev je obležalo v grmovju.

»Že dvajset let se torej sredi poletja v Beltincih srečujejo in družijo folklorne skupine iz Slovenije, Porabja, Koroške, Hrvaške, Madžarske, pa tudi bolj oddaljenih dežel: Češke, Italije, Finske, Francije, Kanade... Družita jih ljudska, prvinska pesem in ples, tista, ki sta naša preteklost in sedanjost, naše bistvo in identiteta. Ni naključje, da so prav Beltinci že dvajset let prizorišče poletnega mednarodnega folklornega festivala, ki se je zdaj razširil že v praznične dneve slovenske folklore. Prekmurci smo bili vselej zavzeti in odprti za različne oblike medsebojnega povezovanja in spoznavanja s sosedi. Resda je ta zavzetost izhajala najprej iz nujne in potrebe po vsakdanjem kruhu, za katerega nas je vedno bilo preveč na sicer rodovitni domači

V folklorne izročilo beltinskega okoliša je še veliko neodkritih resnic. Zagnanim ljubiteljem pa s pomočjo strokovnjakov vsako leto uspeva znova in znova dati na svetlo košček beltinskega ljudskega življenja. Letos jim je to uspelo s pomočjo doktorice Marije Makarovič, etnologinje, ki je v skoraj štiriletnem raziskovalnem delu uspela predstaviti izvirno ljudsko nošo iz okolice Beltincev. V bistvu ne gre samo za tako imenovano modno raziskovanje. Makarovičeva je segla še globlje: nastala je sociološka, socialna in še kakšna študija o prebivalcih beltinskega okoliša, saj je prav socialna mnogokrat vplivala na to, kako bodo ljudje oblečeni.

Tako so člani folklorne skupine Kuda Beltinci denar, ki so ga prejeli z Evropsko nagrado za

zemlji, a jo je porajala tudi naravna želja po povezovanju in spoznavanju s sosedi, po izmenjavi tudi duhovnih vrednot, tedaj želja tudi po bolj kulturnem, lepšem in bogatejšem življenju.

Tako se je zapisalo Jožetu Ternarju ob jubilejnih festivalu v Beltincih. Dosti zrn resnice je v odlomku, morda še premalo, da bi tako dolgo (pa v bistvu zelo kratko) zgodovino strpali v en odstavek, kajti ta folklorni festival je nekaj več kot samo festival. Gre za obupen poskus, iztekajočemu se času iztrgati kar največ njegove minljivosti in jo ohraniti. Ohraniti pa je potrebno zato, da se bomo učili, spoznavali in doumeli neuničljivost in univerzalnost zgodovinskega spoznanja.

ljudsko umetnost, porabili za izdelavo izvirnih oblačil, ki so jih predstavili prvi večer letošnjega festivala.

Drugi in tretji večer pa sta bila namenjena nastopu gostujočih skupin iz Češke in Slovaške federacije, Kormenda in Ljubljane. Vsi so (seveda vsak po svoje) navdušili in prikazali še neznano in neodkrito, vsekakor pa koristno. Ne glede na to, da se v bistvu nekatere prvine med seboj v marsičem razlikujejo, pa vse, kar izhaja iz ljudstva, neke, v določenem segmentu svoje izvornosti, išče skupne imenovalce.

Zadnji dan folklorne slavlja pa je bil namenjen prazničnim dnevom slovenske folklorne nastopu vseh vabljenih skupin iz

PESEM
IN PLES
DRUŽITA
NARODE
— DVAJ-
SETIČ

Slovenije, zamejskih Slovencev in gostov iz tujine. Razen Italijanov, ki so na festivalu iz neznanega vzroka manjkali, je prišlo vseh 10 ansamblov, ki so predstavili širok spekter folklorne dejavnosti. Vrhunec je bil tako popoln, vendar pa s tako iztočnico, ki nujno potrebuje nadaljevanje. In za konec še tole: poleg naštetega je potrebno poudariti še nekaj — resnico, ki jo je izrekel prof. Mirko Ramovš: »Beltinski folklorni festival je najprej kulturna prireditev, šele nato zabavna in turistična. Vse pa združuje na nevsljiv način. Je eden tistih festivalov, ki imajo še prihodnost, saj si v današnjem odtujenem času želimo predvsem domačnosti in topline.«

Dušan Loparnik

Napoved predstave
OROSLAN

Soboška gledališka publika se verjetno še spominja vizualizacije Oroslana, ki je bila prvega maja leta 1988 na grajskem dvorišču. Že takrat je eden od avtorjev na grafični list zapisal: »To vsekakor ni prvi zapis Oroslana. Prav tako zagotovo ne zadnji. Gre torej za enega izmed neštetihih poizkusov upovedovanja tistega prvinskega vzgiba, katerega matrico tako vztrajno zabrisujemo. Oroslan tu in zdaj — to je žal tudi okrutno poročilo o dejanskem stanju.«

Po tej prvi predstavitvi enega od zapisov Oroslana smo vse skupaj primerno proslavili. Nastopil je drugi maj. V arhivu Oroslan, ki je v lasti Neodvisnega gledališča Guliver, najdemo zapis: »2. maja 1988 je V. Z. na prizorišču prvega dogajanja Oroslana našel znameniti črni kamen. Takrat seveda nihče ni slutil njegove usodne pomena za nadaljnjo simulacijo Oroslana. Vendar pa je predmet s svojo ne navadno obliko pritegnil vsaj toliko pozornosti, da so ga akterji prvega Oroslana shranili.«

S tem črnim kamnom so se nato dogajale zelo čudne stvari in osebe, ki so direktno povezane s

kulturni
koledar
razstave

LIJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka bo do 25. avgusta na ogled razstava stalne galerijske zbirke in del, ki so jih naslikali udeleženci minulih slikarskih kolonij.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je na ogled razstava akvarelistke Ulrike Therese Raab-Pammer iz Avstrije.

LENDAVA — V muzejskih prostorih na lendavskem gradu je na ogled razstava bronastodobne naselbine OLORIS, v galeriji pa razstava otroških risb lendavskih osnovnošolcev.

MURSKA SOBOTA — V pokrajinskem muzeju je na ogled razstava stalnih muzejskih zbirk. Ogledate si jih lahko vsak dan od 10.00 do 12.00 in od 16.00 do 18.00, ob sobotah in nedeljah pa od 10.00 do 12.00.

knjige

Uspešnice tega tedna v knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti: Ion Pacepa: REDČI HORIZONT (Cankarjeva založba) MALA SOLA KUHANJA — Pot do kuharskega mojstrstva (Pomurska založba) Danimir Kerin: SADJE V NAŠI PREHRANI (Kmečki glas)

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

SOBOŠKA GLAVNA ULICA — Sedanja Titova je bila svojčas Aleksandrova ulica, kot kaže fotografija mojstra Kolosa, pa je bila že takrat prometna, kot glavni ulici nekega mesta pritiče. Namesto je klenih so prevladovali pravi konjci, pa tudi avtomobilov je bilo očitno že nekaj; več pa kolesarjev in neobdobja iztrebkov, poleg ljudi.

V ospredju fotografije je tako imenovani Kardošev vogal z nekdanjo železnico, v nizki zgradbi poleg je bila prodajalna s tekstilnim blagom, ob njej popraviljalnica čevljev, ki se je potem prelevila v prvo prodajalno Planike. V višji stavbi je bil frizerski salon Vognričič, ki je del svojega prostora moral odstotiti bifeju poleg delikatese, ob njej pa je bila prodajalna kmetijskih strojev. Zdaj je tam Shopping, ves del pa v primerjavi z nekdanjim sila spremenjen, zato za lažje prepoznavanje prapišimo, da je nasproti hotel Zvezda, v ozadju pa občinska stavba ter še ena nizkih panonskih, ki jih danes ni več.

B. Bavcar

V začasni scenski delavnici v rakičanskem gradu nastajajo natančni posnetki objektov, ki so jih snovalci Oroslana videli na reki Muri.

3. oktobra so se potem razen črnega kamna na gladini reke pojavili še trije povsem enaki objekti.

4. oktobra so se razen črnih kamnov pojavili še štirje beli kamni povsem enake oblike. Njihovo skrivnostno gibanje je opazovalce čedalje bolj prepričevalo, da se objekti pojavljajo z določenim namenom.

6. oktobra so se razen črnih in belih kamnov prikazali še drugi objekti.

9. oktobra je pojav opazovala gospa R. M. O., ki je opazovalcem razodela, da gre za pojav Oroslana.

Sporočilo je bilo nedvoumno. Zato smo se še istega oktobra lanskega leta lotili druge vizualizacije Oroslana. Objekti, ki jih instaliramo in animiramo v projektu druge simulacije Oroslana, so kar se da natančen posnetek objektov, videnih v vodah reke Mure od 1. do 25. oktobra 1989. Natančneje posneta govorica gibanja. Ohranjeno je sporočilo, da ga je le tako mogoče ohraniti in posredovati. Skozi predstavo Oroslan torej govori le redkim doslej znana sila. Realizatorji predstave smo le izvrševalci njene volje.

Oroslan bomo uprizarili na prelomu poletja.

Neodvisno gledališče Guliver

(Dalje prihodnjič)

PRVI BOSANSKI ZASEBNI DETEKTIV

ZGODO- VINSKA NAPAKA

GOLA MARILYN V SOVJETSKI ZVEZI

PREIMENOVANJA

Ker vzhodnonemška tajna služba še vedno prisluškuje telefonskim pogovorom med Vzhodom in Zahodom, se ji skuša frankfurtska elektronska družba Target Communication Systems postaviti po robu. Poslovneži, ki se selijo na Vzhod, pri njej naročajo napravo, ki telefonski pogovor »razdrobi« v nerazumljivo bletetanje, na drugi strani žice pa podobno naprava impulze spet spremeni v razumljivo govorico. »Drobinik« besed stane 1300 mark in ga je mogoče namestiti na vsako slušalko.

Odškodnina

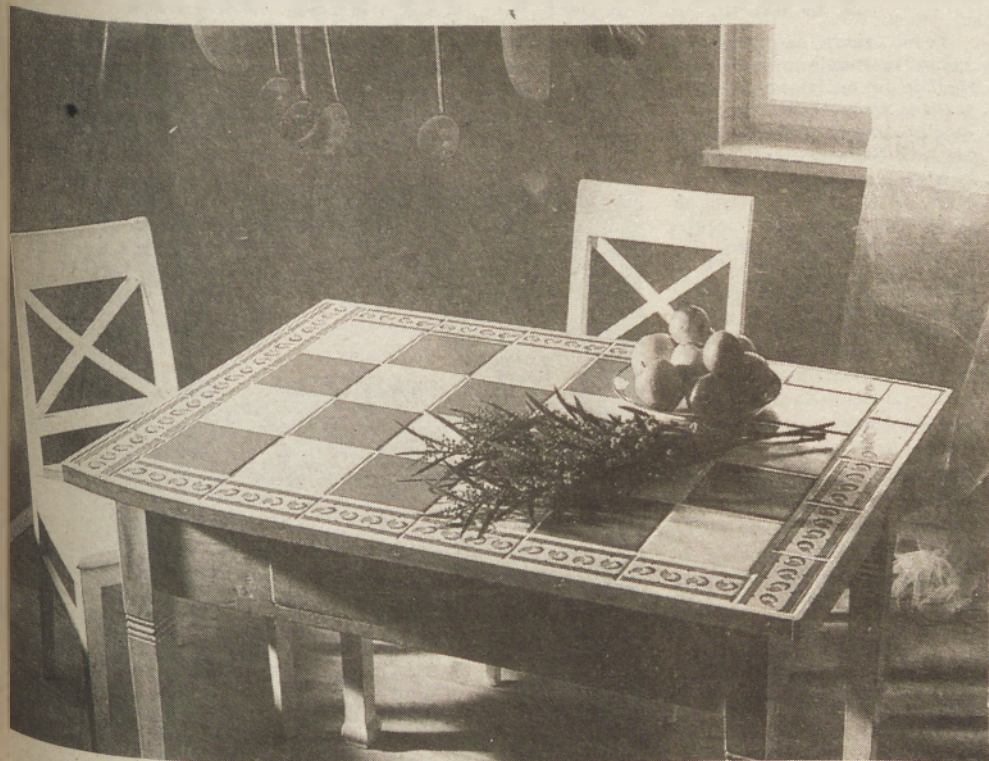
RAZLIKE V MOŽGANIH

Zadnja predstava

V ton čari, obračunja ekološki problemof na vse kraje, go. morinaj, pa go radiji pa go drinjavaj, je Bečeki najbole čudno ton: k'ljegof pajdaj v sonidno vesi sič' zjdati sninjaka lejo za 80 pracoj. Vsiki vodovod je od mesta, ge bi naj biu sninjak 70 m f'kraj, pa ga sanitarna inspekcija terja, ka more na roje stiojke dobiti nekje potidilo zdiavilne orga nizacije za higijeno, ka té sninjak nede zasnjajav talne vode okoli toga veskoga studenca. Bala ne pravi, ka bi ton ne bilou potejbno, liki un ne pija, za hoj niče nikoga za nikje potidilo ne prsi Ferja, pa Janoša, šteriva sakri go bi krat na leto zolejveta pet metrof f'kraj od toga studenca po svoji ngin ga travniki, gnojnico od svoji sninj. Pijlati je pa nej grej. Džoviti

NAREDI SAM

MIZA IZ DOMAČE DELAVNICE

Ko potrebujemo novo mizo, gremo lahko v trgovino in jo kupimo. Mnogo več veselja pa bomo imeli z mizo, ki jo bomo naredili sami in bo čisto drugačna od kupljenih. Ploščice niso samo za kopalnico. Iz stare mize in nekaj keramičnih plošč lahko naredimo originalno mizo. Staro mizo očistimo stare barve in jo prelakiramo. Na mizno ploščo s silikonskim lepilom prilepimo ploščice. Na rob mize pritrdimo z mozniki lesen belo lakiran okvir.

Prva pomoč za bolehtne rastline

1. listi listi; slaba prehranjenost, lemo s tekočim gnojilom.
2. listi listi, listi se sušijo; rastline je okužena s glivicami, poškropimo s fungicidom.
3. enaka terapija kot pod 1. točko.
4. na delu so listne uši, preženemo jih s škropivom.
5. 6. rastlina je slabo prehranjena; zemlji verjetno primanjkuje azota, ki jo potrebujemo za rast.
7. listi so obgrizeni; na delu so črvi, ki jih pobremo z rokami.
8. liste obkrožajo gosenice; liste opraskamo s sredstvom za zatiranje črvtov.
9. 10. glaven na listih; poškropimo s fungicidom.
11. slaba prehranjenost rastline; dodamo kalij in magnezij; dodamo uničimo gnojilo.
12. rastlina so napadle bakterije; liste opraskamo, liste jo uničimo in odstranimo, da ne okuži sosesčine.

Kako danes v samostan?

Kogar tja vleče srce, ne le kot obiskovalca, ga menihi povabijo, da preživi nekaj dni med njimi. Če vztraja, sledi nekajmesečna priprava, imenovana postulat. Za tem pride enoletni noviciat, in če je kandidat trdno odločen, se zaobljubi za tri leta meniškega življenja. Triletno zaobljubo lahko podaljša še dvakrat, po skupno devetih letih se mora zaobljubiti za zmeraj ali pa zapusti samostan. Zaobljuba pomeni, da se odpoveduje družini in zasebni lastnini, obljubiti pa mora tudi pokorščino predstojniku.

Ime ohrani krstno ali prevzame redovniškega. Po smrti počiva na samostanski božji njivi z imenom na križu.

Kuhajte z nami

RIBE NA CIGANSKI NAČIN

V ljudski prehrani so ribe pomembno živilo. Živimo na območju, ki prebivalcem ne ponuja večjih količin svežih rib, zato pa ima vsako manjše mesto založeno prodajalno z morskimi in občasno tudi s sladkovodnimi ribami.

Ribje meso poleg beljakovin odlikuje vsebnost joda, ki je nujno potreben za delovanje ščitnice, ter kalcij, fosfor in železo. Meso je lahko prebavljivo in cenejše od drugih vrst mesa. Ker vsebuje velike količine vode, je zelo hitro pokvarljivo. Običajno kupujemo globoko zamrznjene ribe. Pred pripravljanjem jih krajši čas odtajamo pri sobni temperaturi. Zamrznjene ribje kotlete (to so povprek narezane ribe s kostjo vred) ali filete (po dolžini odstranjeno meso od kosti) odtajamo samo toliko, da se kosi ločijo med seboj. Bela riba — iz morskih globin je bolj kakovostna od plave, ima nežno, drobno vlaknasto, lažje prebavljivo meso. Pri nakupu rib moramo biti previdni. Svežost prepoznamo, če ribo položimo v vodo. Sveža riba se pogrezne, ima bistro oči, rdeče škрге, plosko telo, trdno in prožno meso, je brez vonja — razen po ribah.

Pri pripravi rib veljajo 3 pravila: Morske ribe najprej očistimo, nato okisamo z limono in nazadnje posolimo.

Za pripravo ribe na ciganski način potrebujemo: 80 dag ribjega fileja, sol, sok ene limone, 1 žlico moke, 1 žlico finih drobtin, malo pekoče paprike, 5 dag prekajene slanine, 1 čebulo, žličko gladke moke za omako, 1 srednje debeli rdeči paradižnik, 1 zeleno papriko.

Ribji file okisamo in posolimo. Žlico moke, žlico finih drobtin in nožovo konico paprike dobro premešamo in v tej zmesi pavaljamo posamezne kose ribe. Spečemo jih na vročem maslu. Posebej popražimo na kocke narezano slanino in na njej popražimo na kocke narezano čebulo. Dodamo na kocke narezan olupljen paradižnik in na rezine narezano papriko. Omako pokuhamo in jo zgostimo z žličko moke. Preden ponudimo, umešamo naribano manjšo kisló kumarico in trdo kuhano jajce. Zraven ponudimo peteršiljev krompir.

DOBRO JE VEDETI

KAKO ODPRAVIMO VONJ PO CIGARETAH?

Celo kadilec je zoprno, če naslednji dan visi v zraku smrad po tobačnem dimu. Kako nadlogo vsaj malo omilimo?

Kadar je v sobi več kadilcev, prižgemo oljenko ali nekaj sveč. Goreč plamen odlično požira dim.

Po sobi postavimo čim več posod z vodo. Ko obiskovalci odidejo, poskrbimo za pošten preprih ter posode s silko in drugimi dišečimi zelišči, ki prekrivajo smrad.

Če uporabimo prošila za prostore, moramo paziti, da niso napolnjena s škodljivim plinom. Če obleka smrdi po dimu, jo en dan zračimo. Volnene tkanine osvežimo z likalnikom na paro.

Delovanje sonca in gripa

Ugledni britanski astronom Fred Hoyle meni, da povečana aktivnost sonca lahko še pospeši širjenje gripe. V članku, objavljenem v reviji Nature, znanstvenik navaja podatke, ki naj bi dokazovali, da se obdobja povečanega delovanja sonca, ki nastopajo vsakih enajst let, nenavadno natančno ujemajo z velikimi epidemijami (pandemijami) gripe. Take epidemije gripe, ki so se ujemale s povečanim delovanjem sonca, so bile v obdobjih od leta 1761 do 1893 in od leta 1919 do 1979. Po Hoylovi teoriji naj bi močni sončni vetrovi hitreje raznašali viruse do spodnjih slojev zemeljskega ozračja. Epidemiologi pa Hoylovi teoriji ne verjamejo povsem, saj je virus gripe zunaj organizma zelo neobstoje, zato je malo verjetno, da bi lahko tako dolgo potoval po ozračju in ostal aktiven.

ZVEZDICE IN SRČKI

Z modelčki v obliki zvezdic, srčkov in deteljic običajno režemo piškotno testo. Modelčke pa lahko uporabimo tudi za pripravo drugih jedi. Z modelčki na primer narežemo kose kruha ali toasta, da so malce drugačnih oblik kot običajno. Režemo lahko tudi sadje, ki ga nato ocvremo v testu, ali pa zelenjavo, s katero okrasimo narezek. Kadar bi radi pripravili hrano, ki ni le paša za želodec, ampak naj bi ugajala tudi na pogled, se torej spomnimo piškotnih modelčkov.

Novost v Krogu!

● Trgovina na drobno

✓ VALERIJA

● prodaja živil ● vseh vrst pijač ● drobne galanterije ● gospodinjskih aparatov in tekstilnih izdelkov ter vseh vrst spominki
TRGOVINA NA DROBNO VALERIJA, Murnova 2, KROG, tel. 28 128

Preprečimo nastanek krotic!

Vsaka druga ženska, starejša od štirideset let, se mora zavedati da lahko dobi krotice. Že pri prvih opozorilih, kakršna so svinčena teža v nogah ali trgajoče bočine v stegnih in mečih, mora k zdravniku.

Največkrat pomagajo zdravila z naravnimi učinkovinami, na primer iz divjega kostanja. Strokovnjaki svetujejo bolnicam dodatne ukrepe. Nikar ne nosite tesno oprijetih hlač iz jeansa, ker ovirajo kroženje krvi. Kdor mora dolgo stati, naj si pogosteje razgiblje mišice meč. Vsako priložnost naj izkoristi za to, da si odpočije noge — dvigne naj jih v višino glave. Zelo koristna sta plavanje in redna gimnastika. To razgibava mišice in prazni vene.

NAŠ NASVET

država	omejitve hitrosti (km/h)		alkohol v krvi (v promile)
	v naseljih	izven naselij	
Avstrija	50	100	0,8
Belgija	60	90-120	0,8
Bolgarija	60	80	0,0
ČSFR	60	90	0,0
Danska	50	80	0,8
Finska	50	80	0,5
Francija	60	90	0,8
Grčija	50	80	0,5
Irska	48	88	1,0
Italija	50	90	0,8
Luksemburg	60	90-120	0,8
Nizozemska	50	80-110	0,5
Norveška	50	80	0,5
Poljska	60	90	0,2
Portugalska	60	90	0,0
Romunija	60	70-90	0,0
Švica	50	80	0,8
Španija	60	90	0,8
Turčija	50	90	0,0
ZRN	50	100	0,8

Opomba: Na avtocestah so omejitve postavljene nekoliko višje, med 100 in 130 km/uro.

Ko vozite po tujih cestah, upoštevajte omejitve. V različnih državah obstajajo različne omejitve glede tega, s kolikšno hitrostjo lahko vozite svojega jeklenega konjička v naseljih in izven naselja, kjer sicer niso velike razlike. Večje razlike pa so v tem, koliko alkohola lahko imate v krvi.

SESTAVIL MARKO NARAST	PRIPRAVA ZA SPLAKOVANJE	ZVEZA DVEH ALI VEČ STRANK	KNJIŽEVNIK	GRŠKA BOGINJA NESREČE	FILMSKI IGRALEC BOGARDE	NEKDANJA DRŽAVA SUDANSKIH CRNCEV	KANDIRANI POMARANČNI OLUPKI
GLASBENA KOMPOZIČKA							
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (SIDNEY)							
SVETILKA S STEKLENIM OHIŠJEM							
ANGLŠKO SVETLO PIVO				KITAJSKO GLASBILO			
				RUDAR			
FILMSKI IGRALEC DOUGLAS					NORTH CAROLINA		
					ROBIDNICA		
ŠPANSKI KOLESAR (LUIS)						ITALIJA	
						MEŠTO V SEVERNI NIGERIJ	
ORGANSKA SNOV V HRANI							
VZKLJUK			PRAKRITSKI JEZIK				
			LETNI ČAS				
OTREBLJEN SVET				GRŠKA CRKA			GORA V GRČJI
				VLADAR V TUNIZIJ			
AVTOMOBILSKA OZNAKA NORVEŠKE	DAVNI ŠPANCJ						
	LJUDSKA REPUBLIKA						
TITANOVA ŽELEZNA RUDA							
ROJAKI, DOMAČINI							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: migrena, adresar, Ribnica, Loa, Nin, OT, ost, NKVD, tx, Batavia, R, INA, Aksinja, NR, Edam, diploma, oko, tan.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

1. Glavna lestvica Radia Murska Sobota
2. Vauze — Madonna
3. Insieme 92 — Toto Cutugno
4. Nancy iz Ljubljane — Big Ben
5. Nothing compares 2 U — Sinéad O'Connor

Pijmo 84, pijmo — Magnet

Članice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21.232 je na sporedu Radia Murska Sobota, na 87,6 MHz ali SV 648 kHz, ob petkih od 18.00 do 19.00.

Iskanje izgubljenega morja

PUSTINJSKO JEZERO, KI JE
TUDI MORJE

Pot do Nežiderskega jezera, katerega protožni del spada v Avstrijo, je nekoliko daljša kot do Biatnega, kljub temu pa prav tako prijetna. Če boste prestopili mejo na mednarodnem mejnem prehodu v Gederovcih, se boste poljali prek vinorodne pokrajine Klek in se pri Sv. Ani lahko ozrete proti Goričkemu, nato pri Fehrlingu zavijete proti Zenavrem (Jemersdorfu) in dalje proti Güssingu in Oberwartu. Moto Gradiščanske je ravno pravi: Dežela ob meji ni ločnica, ampak vez med narodi v obmejnem prostoru.

Julijska vročina greje pločevino in asfalt že dopoldne. Veseli smo vsake sence ob poti, ki jo dajejo, gozdovi. Na srečo teh ni malo. Vozimo se skozi pokrajino, sestavljeno iz mehko oblikovanih gričev in širokih dolin, iz temnih

Rust je eno najlepših starih mest. Evropski svet mu je skupaj s Salzburgom in Kremsom leta 1975 (letu spomeniškega varstva) podelil naziv modelnega mesta. Meščanske hiše, zgrajene od 16. do 18. stoletja, so uspeli obnoviti

vstopnica in parkirna avta 45 šillingov. Sprehajališče, kopališče, restavracije, trgovine — vse najdete tam, pa seveda prijetno toplo vodo (jezero je globoko največ 2 metra). Mogoče vas bo motila rjava barva vode... sicer pa so tuši v bližini. Če pa hočete jezero zares začutiti in zavohati morski vonj, lahko najamete čoln. Čoln na pedale stane za eno uro 70, na vesla in jadro pa 90 šillingov. In nikar ne pozabite na pokrivalo!

Srečujete jadralce na deski, motorne čolne, večje ali manjše, mogoče tudi večjo ladjo, ki pripelje potnike (skoraj vsi imajo s sabo kolesa) iz Podersdorfa, najbolj številni prebivalci in kopalci v jezeru pa so race in labodi.

Ob zahodni obali Nežiderskega jezera, tik ob meji z madžarsko, je prav tako znano ali pa še bolj letovišče Mörbisch. Tudi tukaj plačate hkrati parkirno in vstopnico. Kopališče je prijetno urejeno, še posebej pozorni pa so bili do najmlajših kopalcev. Poleg številnih igrišč in peskovnikov na soncu in v senci so uredili tudi posebna manjša tuše. Tudi za rekreacijo odraslih so poskrbeli. Če bi imeli več časa, bi se z veseljem odpravili na izlet, ki stane 140 šillingov — najprej z ladjo do mesta na nasprotni obali. Illmitz, nato pa kolesarjenje ob manjših jezerih Zick Lack, Lange Lack in Zick See. Mogoče pa bo za vas prijetnejša vožnja s staro konjsko vprego in ogled naravnih zanimivosti. In če ste že na Gradiščanskem, morate tudi kupiti vsaj en izdelek domače obrti — košaro iz šibja.

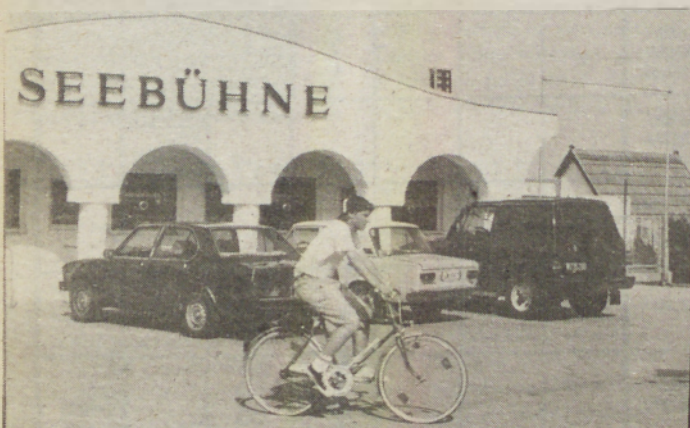
Mörbisch pa je znan še po nečem — to so poletne prireditve

in ohraniti. Ogleda vredna je ribiška cerkev (Fischer Kirche) s freskami iz začetka 15. stoletja.

Nas pa je pot peljala naprej k obali, h kopališču Rust. Sredi nepreglednih polj trstičja so spelja-

gozdov in pisanih polj. Če vas pot utruji, se lahko ustavite na enem od številnih počivališč ob cesti. Nekatera, ki imajo lep razgled, so prav lično urejena, s klopmi in prodajo osvežitnih pijač. Od Markt St. Martina pa skoraj do Rusta ob Nežiderskem jezeru je speljana moderna avtocesta, ki vam olajša pot po slabši cesti s številnimi vzponi in spusti. In še eno opozorilo: naj vas nikar ne preslepi lepa široka in ravna cesta skozi tipična panonska naseља. Kazni za prehitro vožnjo so kar visoke. No, tu in tam tujcem pogledajo skozi prste, še posebej, če je omejitvev 50 kilometrov na uro, vozite pa npr. 60.

Ko se zapeljete v nižavje pred Železnim in pri tem mislite na jezero, ki bi lahko bilo ostanek Panonskega morja, nenadoma res dobite občutek, kot da se peljate proti morski obali. Najprej vas prevzamejo nepregledni vinogradi. Ne, ne na hribih! Vinogradi vas spremljajo ob poti vse do začetka jezera. Pravijo, da je za pokrajino ob Nežiderskem jezeru značilno vinogradništvo in turizem. Ne moremo oporekati, kajti ko se zapeljete v kraje, ki so zanimivi za turiste zaradi zgodovinske vrednosti ali bližine jezera, lahko opazite nad mnogimi hišnimi vhodi zelene »puščjice«, kar je znak, da prodajajo doma pridelano vino po nižji ceni.

Za Mörbisch je značilno, da je idealen kot začetek različnih kolesarskih poti. Po vsej Avstriji in širše pa ga poznajo po poletnih prireditvah v gledališču na prostem.

Ko se vam odpre razgled na Nežidersko jezero in vas lepota pokrajine povsem prevzame, vam priporočamo postanek ob rimskem kamnolomu (med St. Margaretho in Rustom), sto metrov naprej bo za otroke zanimiv ogled pravilne dežele in živalskega vrta, za odrasle pa na nasprotni strani ceste vinski butik.

zero so lahko naredili le tako, da so izsekali velike pasove trstičja in zasuli močvirje z zemljo. Nežidersko jezero je edinstveno pustinsko jezero Srednje Evrope in največja vodna površina v Avstriji, dolga 36 in široka od 5 do 12 kilometrov. Z avtom se lahko zapeljete do parkirnega prostora ob kopališču, za dve osebi pa stane

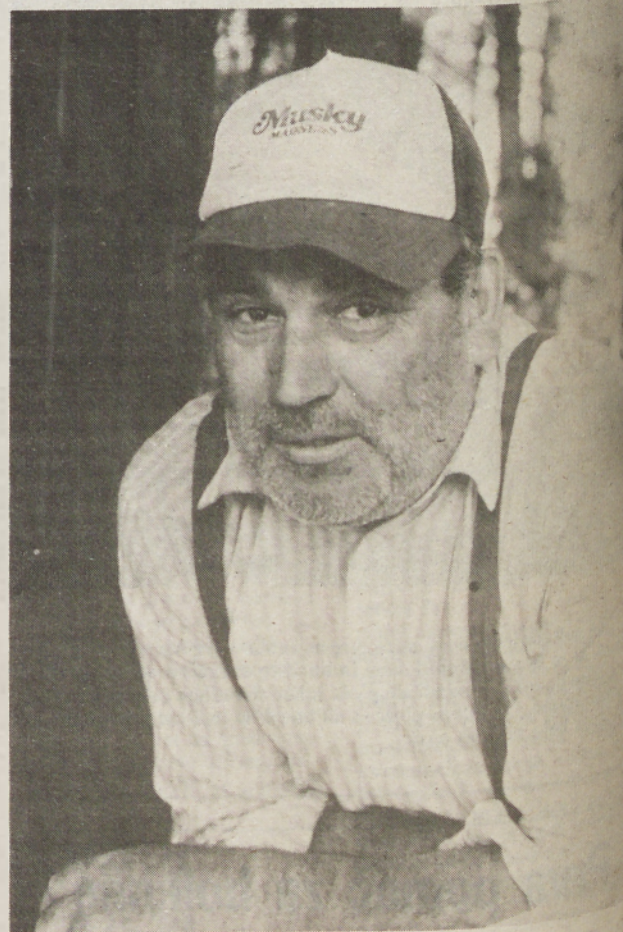
Življenje ob valovih deroče
reke Mure in na njih

Vedno znova nas preseneti znano spoznanje o različnosti ljudi in to, da isto stvar ljudje različno vrednotimo. Danes vam zato predstavljam človeka, ki je vse svoje življenje preživel ob reki Muri in na njenih deročih valovih. To je Štefan Pintarič ali po domače, kot ga radi imenujejo Melinčarji, »Pintarčev Pišta«. Štefan je star 51 let in je dobro polovico svojega življenja preživel ob reki Muri, ki mu zelo veliko pomeni.

Iz njegovega pripovedovanja lahko izluščimo naslednje: Štefan je bil rojen v veliki kmečki družini in že kot otrok je moral trdo delati, da si je zaslužil vsakdanji kruh. Oče je imel mlin na Muri in tam je moral Štefan večsini trdo delati od jutra do večera. Ko je Štefan odrasel, je videl, da za številno družino doma ni kruha in je kot 29-letni fant odšel s trebuhom za kruhom v tujino, točneje v ZRN. V ZRN se je v mestu Kreefeld zaposlil kot voznik tovornjaka v velikem podjetju. Tam je spoznal tudi svojo ženo, s katero imata dva otroka (že srečno poročeno hčerko, sin pa še ni poročen). Na Melinčih sta si zgradila lepo hišo in po 17 letih dela v tujini se je Štefan skupaj z ženo vrnil domov na Melince. Žena je še nekaj časa delala v bolnišnici kot strežnica, nato pa se je upokojila. Štefan pa ne bi bil Štefan, če se ne bi spet na neki način povezal z reko Muro. In ta način je bil brod. Ko se je Štefan vrnil iz Nemčije, je nekaj časa delal doma na kmetiji, ko pa je videl, da ne bo zdržal brez reke Mure, se je prijavil za razpis za brodarja, kajti v vasi so ga ravno takrat iskali. Štefan je do-

bil službo brodarja in zdaj že tretje leto zapored prevaža ljudi in stroje čez Muro. Štefan pa si je poleg broda uredil tudi »bife v naravi« in ga poimeno-

čene ribe, skratka, če vas bo kdaj pot zanesla na Melince, nikar ne pozabite obiskati broda in njegovega brodarja Štefana.

val BIFE HORIZONT. Ta bife v miru ob reki Muri je postal priljubljena izletniška točka Melinčarjev, pa tudi drugih ljudi od blizu in daleč, saj tu dobite poleg pijače tudi lepo pe-

Štefanu ali Pišti pa lahko zaželimo še veliko zdravih in srečnih let na valovih deroče Mure.

Janez Muršič

NE RIGAJ IN NE KLEPEČI

Namen tega zapisa ni v ocenjevanju del Jozsefa Kleka, ki se je rodil na Krajini 1874. leta in je 1903. začel izdajati Kalendar Srca Jezusovoga, 1913. pa Novine, ampak prikaz nekaj zanimivih prispevkov iz Kalendarja, ki je izšel na pragu 1942. leta, ko je bilo Prekmurje pod madžarsko okupacijo. V koledarju sicer prevladuje nabožna vsebina, je pa tudi nekaj »posvetnih« mislih, recimo Življenjske modrosti, ki so kot drugo spisane v prekmurščini, ki ni poznala črke š, ampak le s, ne črke ž, saj so zanj uporabljali zs, namesto č pa so pisali cs, za s pa sz...

Najprej torej nekaj rekov! Vse, kar moramo nositi na zemlji, je težko, edino lahek je mrtvaški prt, a tega več ne čutimo. — Bog skrbi za siromake tako, da drugim da usmiljeno srce zanje. — Kdo ne bo odprl vrat usmiljenja za svoje sosedo, bo naletel na zaprta vrata v času stiske. — Za vse imamo nevoščljivce, le za venec iz trnja ne.

— Resnico je treba dokazovati, laži pa verjamejo brez dokazovanja.

Pa še nekaj duhovitih, vsaj za tedanji čas! ZADNJA ŽELJA: Ne-

kega ameriškega razbojnika so vprašali: Imaš kako zadnjo željo, preden umreš na električnem stolu? — Imam. Da me vi držite za roko, ko spuste električni tok! V GOSTILNI: Natakar, koliko je stara ta pečenka? — Ne morem vam povedati, saj sem v službi komaj tri dni. EDINA ŽELJA: Jaz sem zadovoljna z malim. Zadovoljna bom, če se mi izpolni edina želja. — Kakšna pa? — Da bi se mi izpolnile vse želje. DOBER RADIO: No, kako si zadovoljen z novim radiom? — Prava lokomotiva je! — Kako to? — Na vsaki postaji zvižga! OČE IN HČI: Tega fanta pa ja ne bom vzela za moža! — Kdo te pa kaj vpraša. Mistič, da je Evo kdo vprašal, če hoče imeti Adama za moža? NA VASI: Skozi vas se pelje tujec in govori kmetu: Kako pa vi kličete voziček, na katerem peljete krmo? — Kmet: Mi ga ne kličemo, mi ga potiskamo.

Zanimiv pa je tudi predlog za lepo obnašanje. Kot avtor je podpisan Jozsef Kosics. V cerkvi se ne sme, ne oziraj se, ne rigaj, ne klepeči. Vanjo pridi ob pravem času.

ne zapuščaj je do »okolišarstva« Z upognjenim kazalcem na kazalo, potrkaj na vrata tuje hiše, pri tem ne prisluskuji, ne kašljaj in se ne kašljaj. — Ne ušedi se, dokler ne rečejo. Ko sediš, se ne upogni, ne dajaj nog »na krta«. — Ne ušivec. — Ne grizi si prsta, ne pljuvanje po tleh in razmazano to imej robec. — Po poti ne smi lazi, ampak hodi kot je treba. — Potjo ne delaj škod. — Ne pogledaj ognj. — Če te kdo kaj vpraša, jazno povej kar veš. ljudem in ne jemlji za veliko plačila. Veliko več je zahvala, plačaj.

Za konec pa še prekmurjske menovanja posameznih mesecev: januar — sečen, februar — maren — mali traven, april — liki traven, maj — risaliček, junij — ivanšček, julij — jakap, avgust — mešnjek, september — mihalšček, oktober — andrejček, november — prosinec.

Š. Šolman

Ali Negovsko jezero cveti?

Ob pogledu na gladino priljubljenega Negovskega jezera se človek lahko vpraša, ali tudi to jezero cveti. Voda je motna, po kotih pa se zbira nekakšna »smetana«, ki daje slutiti, da je jezerska voda bolna. Tisti, ki smo se v jezeru kopali pred leti, z grozo spremljamo umiranje.

Kdo je kriv? Odgovor ni težak, kriv je človek, vendar pa natančno ni mogoče določiti krivca za umiranje Negovskega jezera. Nekateri trdijo, da se v jezero izliva preveč izplak iz gospodinjstev, zlasti iz naselja Negova. Da bi preprečili odvod odplak, so v KS že začeli graditi čistilno napravo, iz nje pa bi se te izlivalo v Negovski potok, ki ne napaja Negovskega jezera.

Drugi onesnaževalec bi lahko bilo kmetijstvo. Toda to je malo verjetno, kajti na območju, od koder se steka voda v jezero, ni večjih kmetijskih obdelovalnih površin. Večji del tega območja so travniki in gozdovi, ki pa, kot vemo, dajejo najčistejšo vodo.

Da je jezero bolno, so prvi ugotovili kopalci, ki se ga že izogibajo. Edini kopalci so otroci, ki pač iščejo prostor, kjer lahko malo čofotajo. Daleč so že časi, ko se je ob nedeljah kopalo več kot štiri tisoč kopalcev.

Ludvik Kramberger

V »enavljah« na Goričkem so pred kratkim končno le dočkali utrip ne prevleke, če pa bodo na tabli, ki označuje kraj, došli še trikotniki, bo vas postala vsekakor ŽENAVLJE.

Foto: Milan Čadež

Priglovi niso ostali sami

Tragedija, ki jo je doživela družina Antonije Prigl s Stare Ceste, je še enkrat pokazala, da je solidarnost še vedno ena temeljnih vrednot dobrososedstva. Minuli torek je med neurjem strela udarila najprej v gospodarstvo poslopje in zanetila požar, ki je razširil tudi na stanovanjsko

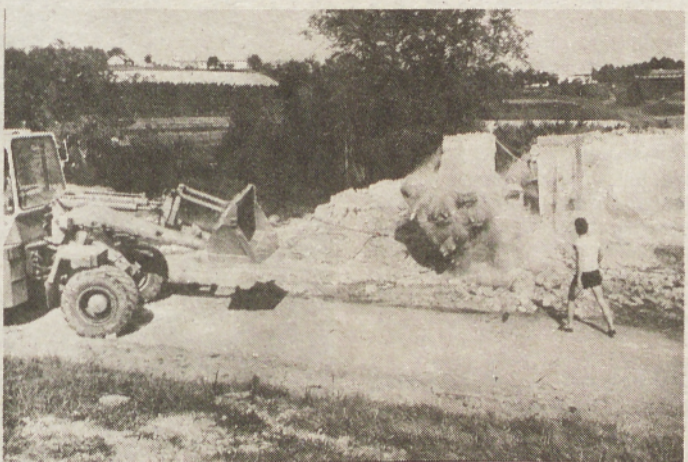
Stanko Prigl, najstarejši sin v družini, je prevzel vlogo gospodarja. Ne more opisati solidarnostne pomoči sosedov in drugih, ki so mu ob nesreči priskočili na pomoč.

pravkar požetega zrnja pa jim ni uspelo rešiti pred ognjeno ujmo. Že naslednji dan so v akcijo stopili člani vaškega odbora in začeli zbirati prostovoljne prispevke v naturi in denarju. Tako so kmalu zbrali nekaj krme in zrnja ter kar precej denarja za osnovno preživetje 8-članske družine Priglovih, ki ji sedaj gospodari najstarejši sin Stanko.

Tudi v krajevni skupnosti so se lotili problema družine Prigl in jo oprostili plačevanja krajevnega samoprispevka. Izvršni svet je sklenil, da bo družini namenil pomoč v višini 10.000,00 dinarjev iz proračuna, tudi socialno skrbstvo je nakazalo dvakrat po

1.800,00 dinarjev, denar pa so zbrali tudi v Tehnostroju, kjer sta zaposlena oba brata, to pa bodo storili tudi v Muralesu, kjer je zaposlena Zinka Prigl, Stankova žena. Tako bo ta 8-članska družina preskrbljena za najosnovnejšim. Toda to še ni vse. PGP je dal zastoj vso projektno dokumentacijo, v upravnih organih SO Ljutomer pa bodo poskrbeli, da bodo vsi upravni postopki za začetek gradnje nove hiše urejeni v najkrajšem možnem času. Skratka: čeprav je nesreča za družino Prigl precejšnja, pa se je solidarnost pokazala v največji možni meri.

Dušan Loparnik

Na pogorišču na Stari Cesti je živahno, saj so vaščani priskočili na pomoč in že odstranjujejo ostanke, da bi čimprej začeli z obnovo domačije Priglovih. Čeprav je sezona žetve na vrhuncu, pa si je marsikdo odtrgal nekaj časa, da pomaga nesrečnikom.

Največji, najlepši in najmodernejši

Takrat bo bleda o stari slovenski obrti, če jo lahko tako imenujemo čebelarstvu. Večkrat lahko slišimo, da so čebele simbol dejavnosti, marljivosti, takšen pa je tudi Jože Kohek iz Drobolinec v KS Stokobla. Prekmurec iz Doline Bistrice.

Jože Kohek, veliki kmetijski (7 hektarjev obdelovalnih površin) je dolga leta gospodaril sedaj, na

ne vem, ampak na starem, ročnem stroju za točenje medu sem pogledal ročico, da je tekla znoj. Pred

mesecem pa me je opozoril, naj se to leto ponovno pripravim na točenje medu. Sam pri sebi sem razmišljal o lanskoletnem in že so me bolele roke. No, sledilo je presenečenje, ko sem ob dogovorjenem dnevu prišel k njemu. V prostoru, kjer ima vse za čebelarstvo in ribičijo, se je bleščal nov, uvožen, električni stroj za točenje medu. Smejati se je in me bodril, češ da mi letos ne bo potrebno »gnati na roke«. Tudi sam sem bil vesel. Med se je cedil in manjkale so samo še pečene piške, ki bi letale po zraku, in pravilčno vzdušje bi bilo popolno.

Čebelnjak torej stoji, panji so polni čebel in medu, pripomočki najmodernejši, tako da si bodo prihajali še pogostejše kot prej izposojati k Jožetu in on za čebelarstvo, hkrati pa izmenjavati izkušnje, mnenja, nasvete, pa tudi na kozarec radenske, ki jo največji čebelar v Apaški dolini tako občuduje.

Bojan Macuh

Za čisto Apaško dolino

Največji onesnaževalci okolja so ljudje, še posebej, če v posameznem delu pokrajine ni nobene industrije. Tako je tudi v Apaški dolini, ki je pretežno kmetijska, kljub temu pa je njena podtalnica dvomljive kakovosti.

Apaški lovci so želeli organizirati očistilno akcijo že pred leti, vendar takrat »ekološka« zavest še ni segla tako globoko kot danes. Ko so jo organizirali letos spomladi, je bil odziv lovcev zelo velik. Lovci, ki živijo z naravo, najbolje vidijo, kakšna so njihova lovišča in bivanjski prostor živali.

Ocena po končani akciji, v kateri so gozdove očistili vse od Cmureka do Podgrada, je slaba, v nekaterih primerih je prav kritična. Na zbirališčih, kjer običajno jeseni zbira sladkorno peso, so navozili vsemogoče: stare štedilnike, pralne stroje, celo stare avtomobile.

Jože Cmor se huduje: »Mnogi se izgovarjajo, da ni organiziranega odvoza smeti, kar pa ne drži. Imamo pogodbo s Komunalno, da nam

vsak mesec odvažajo smeti. Če kako gospodinjstvo za to še ne ve, se lahko prijavi in bo

Jože Cmor, lovec in predsednik sveta KS Apače, je prepričan, da bodo morali v prihodnje vsi skupaj bolj skrbeti za okolje.

do vsak mesec odpeljati smeti izpred njegove hiše. Če pa se izgovarja za večje stvari,

stare avtomobile in podobno... to pa je odvisno od zavesti posameznika — če mu je avto služil deset in več let in je znal iti po njega v Maribor in Mursko Soboto, mora imeti toliko vesti, da ga bo odpeljal na odpad v Mursko Soboto. Ali pa se v vasi naredi seznam in potem organiziramo odvoz teh odpadkov za vse.»

Dodal je še, da bodo v prihodnje vse kršitelje prijavljali inšpekciji in kaznovali.

Apaška dolina je ekološko zelo ogrožena in take akcije bodo še potrebne. Do sedaj so bila odlagališča skoraj za vsakim malo večjim grmom. Še bolj bodo morali sodelovati krajan, kajti največ se da narediti s sprotim preprečevanjem ekološke katastrofe. Veliko bi že pripomogli, če bi zbirali odpadno embalažo raznih strupenih snovi, ki jih uporabljajo v kmetijstvu.

Bernarda B. Peček

BOLEČA NEGOTOVOST V DRUŽINAH POGREŠANIH OSEB

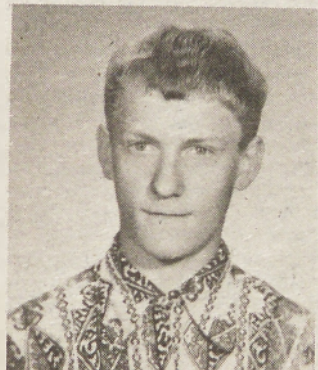
MATI OBJOKUJE SINA

Milan Hari iz Sebeborca je bil sicer velikokrat zdoma, zato ga nekaj mesecev domači niso pogrešali. Zdaj pa je poteklo že 16 mesecev, odkar se ni oglasil. Je živ ali mrtev?

Negotovost najbolj prizadeva njegovo mater Gizelo, ki je sen življenja preživlja v domu počitka v Rakičanu. Ko smo jo obiskali in omenili sinovo ime, so se ji orosile oči. Potem ko si je nekoliko opomogla, je dejala:

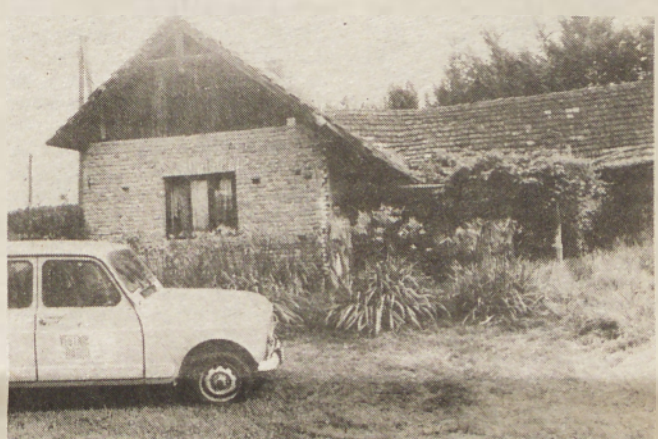
»Rodila sem šest otrok: tri hčere in tri sinove. Milan, ki se je rodil 1956. leta, je bil najmlajši in zato sem ga morda imela najrajši. Ker z možem nisva imela večjega posestva, so si otroci morali čimprej sami poskati delo. Tako tudi Milan, ki je najprej hodil pomagat sovaščanom, zlasti pri kmetijskih delih, pozneje pa je delal pri raznih obrtnikih. Nazadnje je odšel v Ljubljano, kjer je delal pri cementnarskem mojstru Alojzu Smodišu. Ko mi je umrl mož, to je bilo 5. aprila lanskega leta, smo sinu poslali telegram, naj pride na pogreb, vendar ga ni bilo. Pač pa se je oglašil nekdanji delodajalec in sporočil, da Milan že dlje časa ni prišel na delo. Od takrat ga pogrešamo in to smo prijavili miličnikom. Ti so za njim poizvedovali, a vse je zastoj. Dokler ni dokaza, da je mrtev, upam, da kje živi, po drugi strani pa si mislim, če bi bilo tako, bi se zagotovo oglašil svoji ostareli in onemogli materi.«

»Milan je bil dober delavec. Večkrat je prišel pomagat na našo kmetijo. Spominjam se, da je bil nekega dne še posebej zagret za delo: seno je obračal brez vil — z rokami! Predlagali smo mu redno zaposlitev in

Tak je bil Milan Hari 1989. leta, ko je bil zadnjič doma, odtlej pa se je za njim izgubila sleherna sled. Tudi cementnarski mojster v Ljubljani ne ve, kje bi lahko bil.

pozneje se je za nekaj časa zaposlil na soboškem poštnem podjetju. Nazadnje pa je odšel v Ljubljano, od koder ni vesti, da bi živel ali bil med mrtvimi. Sicer pa povprašajte še njegova brata.«

Domačija Milana Harija v Sebeborcih številka 113. Tod zdaj živi brata Štefan in Ludvik, mati pa je odšla v dom počitka v Rakičan.

Stopili smo torej do Harijeve domačije. Pozna se, da pri hiši ni ženske roke, sicer bi bilo vse bolj urejeno. Tod zdaj prebivata Milanova brata Štefan in Ludvik. Preživljata se z občasnim delom. Doma smo našli Ludvika, ki je povedal:

»Hudo mi je za bratom, ki je zdaj star, seveda, če kje živi, 34 let. Nazadnje, ko je bil doma, je dejal, da dela pri cementnarskem mojstru in da je kar zadovoljen. Tu, doma v Sebeborcih, se ponavadi ni dolgo zadrževal, ampak je rajši odšel k sestram.«

Takole je dejal Ludvik, potem pa brž stekel v hišo. Ugotovili smo, da mu zdravje ni ravno naklonjeno in da ne živi v blaginji, zato bi bil dobrodošel obisk socialne delavke.

Slabe gnotne razmere pa so tudi vplivale na odločitev poštnega podjetja Murska Sobota, da je Milana zaposlilo kot pismonošo. To pa je bilo že davnega 1974. leta. Tam je delal do jeseni 1977. leta, potem pa ni več prihajal na delo. Sekretar podjetja Prelec je iz evidence ugotovil, da je bil povprečen delavec.

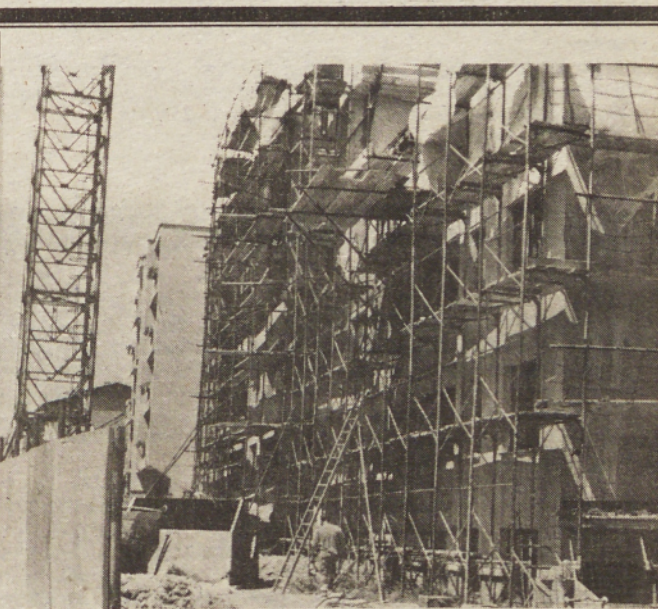
Še smo spraševali. Obiskali smo tudi Milanovo sestro Kristino Tripkovič. Dokaz, da sta se dobro razumela, je tudi slika, ki ji jo je brat podaril, preden se je za njim izgubila vsaka sled. To, najnovejšo sliko, objavljamo. Tak je bil Milan, in če še živi, ga bo morda kdo prepoznal. Morda je kje v Ljubljani. V tujini zagotovo ni.

Po njem smo poizvedovali na vse kraji in uradih. Tako so tudi dognali, da ni imel potnega lista. Po tem sklepamo, da ni odšel čez mejo, seveda, če je ni prestopil ilegalno. Dvomim, da bi to storil, saj je bil močno navezan na domačo pokrajino in je domov prihajal vsak mesec, vsekakor pa dan

potem, ko je dobil plačo. Nazadnje, ko je šel zdoma, se ni obnašal nenavadno, ampak tako kot vselej, ko se je poslovil za mesec dni. Potem ko je umrl oče in ko smo dobili še sporočilo, da Milana ni na starem naslovu pri mojstru, smo bili še bolj prizadeti.«

To je bila pripoved Milanove sestre Kristine. Tudi ona še ni izgubila upanja, da se bo brat prej ali slej prikazal. Tako upanje pa goje tudi drugi svojci pogrešanih. Boleča negotovost pa kljub vsemu ostaja.

Štefan Sobčan

IZOLACIJA IN NADZIDAVALA — Ob ulici Staneta Rozmana v Murski Soboti delavci SGP Pomurje že nekaj časa opravljajo obsežna dela na stanovanjskem bloku, zaradi česar je delno oviran tudi promet na cesti. Na pobudo stanovanjske skupnosti — vrednost del je skoraj 3 milijone dinarjev — urejujejo izolacijo, fasado in nadzidavajo, da bodo pridobili 5 novih stanovanj. Računajo, da bodo z deli končali do septembra. Foto: M. Jerše.

V nedeljo, 24. junija 1990, je poteklo 9 let, odkar naj bi se na pobočju hriba Crnica, kaka dva kilometra od župnijske cerkve v Medjugorju (BiH), prikazala Jezusova mati Marija. Videli naj bi jo tedaj 16-letni otroci: Marija Pavlović, Ivan Dragičević, Mirjana Dragičević, Ivanka Ivanković; 17-letna Vicka Ivanković in 10-letni Jakov Čolo. Čeprav komisija, ki raziskuje trditve o prikazni, še ni izdala mnenja, je mogoče reči, da se je dejansko nekaj zgodilo. In kako se je zgodilo?

MNENJE STROKOVNJAKA

In sedaj prepustimo fenomen Medjugorja strokovnjakom! O njihovih raziskovanjih je napisana knjiga pod naslovom Zdravniške in znanstvene študije o prikazovanjih v Medjugorju. Obsega 180 strani in je za nestrokovnjaka zelo težko branje. Že v uvodu pa lahko preberemo ugotovitev, da se z vidci v času ekstaze (zanosa) nekaj dogaja. Ekstaza je medicinsko dokazana, postavlja pa se (znanstvenikom) vprašanje, kje in kaj je vzrok temu. Bolezen zagotovo ni, kajti noben od zdravnikov ni predlagal kakega zdravljenja.

Fenomen Medjugorja je raziskoval tudi dr. Ludvik Stopar, teistični parapsiholog iz Maribora. Njegovo poročilo ima sicer že visok datum (december 1982), vendar je še vedno aktualno. V njem je najprej pojasnil, kaj je pa-

rapsihologija. To je znanost o fenomenih (čudno dojemljiv predmet, izreden pojav, čudo), ki prehajajo normalna duševna stanja, a parafizika (metafizika) je znanost o nenormalnih dogodkih v materialnem stanju. Znanstvenik tudi opozarja na problem raziskav: materialistični parapsiholog bo drugače kategoriziral neki fenomen kot ateistični. Ta spet drugače kot monistični. On je na strani teistične parapsihologije. Znanstvenik je z raziskovanjem ugotovil, da so vidci (otroci, ki naj bi se jim prikazovala Marija) povsem normalni in ne kažejo nobenih psihopatoloških reakcij. To je ugotovil z nevropsihiatrijskimi, medicinskopsihološkimi in drugimi testiranj. Na koncu je nakazal možnost, da gre za teistično-parapsihološki pojav, transcendentno (prestopajoč meje izkustva in možnost predstavljanja) in da ne gre za nobeno človeško manipulacijo (vplivanje s sebičnimi nameni).

POPOLNO ZEDINJENJE

Je vse to ekstaza (zamaknenost, zanos)? Kaj pa sploh je ekstaza? To je stanje, v katerem je prekinjena vsaka vez z zunanjim svetom, duša pa ima občutek, da je v zvezi z nekim notranjim predmetom, ki je popolno Bitje, neskončno Bitje, Bog. Ekstaza je zedinjenje duše s tem predmetom. Med njima ni posrednika. Ona ga vidi, se ga dotika, ima v posesti, je v njem, ona je on. To ni več vera, ki veruje, česar ne vidi. To je popolno zedinjenje, v katerem duša živi s polnim življenjem.

Medjugorje je od Murske Sobotice oddaljeno 800 kilometrov, kljub temu pa prihaja tja veliko naših ljudi

Kar zadeva vidce iz Medjugorja pa v njihovem vedenju ni vse tako. Vez z zunanjim svetom je samo delno prekinjena. Ne gre za čisto duhovno vez s samim Bogom, ampak za občutno vez: oni vidijo in čujejo Mater božjo. Tudi ne gre za notranjo vez ali notranji predmet — vsaj tako trdi znanstvenik — kajti oni dojemajo prikazen kot stvarno (dejansko) osebo, telo s tremi dimenzijami. Vidci tudi niso zaprti vase in ne zamišljeni. V času »ekstaze« se obnašajo kot tisti, ki živo opazuje neki zunanji predmet — ali točneje: ljubljeno osebo. Oni so sami svoji gospodarji. Da je tako, dokazuje ugotovitev italijanskih in francoskih medicinsko-teoloških znanstvenikov. Le-ti so med drugim zapisali, da na temelju psiholoških raziskovanj lahko z gotovostjo trdijo, da ne gre za prevvaro. Na temelju medicinskih raziskovanj, testov, kliničnih opazovanj... je izzeta možnost bolezenskih halucinacij. Na temelju rezultatov raziskovanj je izzeta čisto naravna razlaga pojava; leta pa tudi ni posledica delovanja

Vicka Ivanković v hipu ekstaze še vedno vidi vsak dan Marijo

satana. Najprej: obstaja podobnost teh pojavov z onimi, ki so opisani v mistični teologiji. Po prikazovanjih so vidci napredovali tako v teoloških kot moralnih krepostih. Izvzeto je učenje ali obnašanje vidcev, ki bi bilo v nasprotju s krščansko vero ali moralo. Gre za dobre duhovne plodove, ki imajo dobro stran tako za posameznike kot vesoljno Cerkev.

KOT JUTRANJE SONCE

To je samo ena izmed množice izjav in dognanj in seveda ni uradna. Pot do te pa bo še dolga, kajti cerkvene oblasti ne priznavajo videnj kar na slepo. Tako je bilo tudi v Fatimi, kjer je postopek trajal 15 let. Sicer pa se še enkrat vrnimo k že omenjenemu kardinalu Josephu Ratzingerju. Objavil je namreč knjigo, katere vsebina prihaja v nasprotje s teološkim pomenom Marije in dogodki v Medjugorju. Opozarja, da mariologija predstavlja en vidik krščanstva, do česar pa nekateri teologi težko prihajajo, čeprav je na drugem vatikanskem koncilu potrjen kot vrhunec dogmatske konstitucije. Louis Lochet iz rimske Kongregacije za nauk vere pa o Marijinih prikazovanjih pravi: »So kot jutranje rumenilo vzhajajočega sonca, ki obsijava s temo prekrito zemljo. So (prikazovanja) prvi znaki skrivnostnega približevanja znakov, ki bodo predhodniki trijumfa (zmage) tistega, ki bo prišel.«

NOVINAR POSTANE FRANČIŠKAN

Ne glede na takšno ali drugačno komentiranje dogajanj v Medjugorju, pa je mogoče reči — o tem sem se prepričal tudi na lastne oči — da Medjugorja ni več mogoče odpisati. Nekoč reven kraj z nekaj vinogradi, nasadi tobaka in veliko kamenja... je postal romarski cilj ljudi z vseh celin. Medjugorje je mesto s hoteli, penzion, gostilnami, trgovinami, od katerih je menda največ (vsekakor pa okrog cerkve sv. Jakoba) takih, kjer prodajajo Marijine kipce, tiskane podobice... lik Marije medugorske, kot so jo videli (in nekateri jo še) otroci iz bližnje vasi, ki pa so zdaj že odrasli. V

Podoba Matere božje kot jo videvajo otroci iz Medjugorja

ospredju ponudbe so tudi rožni venc, pripomoček za istoimensko molitev, ki naj bi jo Marija posebej priporočila. V slavo Medjugorja pa gredo tudi dejanja posameznikov, kot, recimo, že omenjeni krst odraslega profesorja, pa tako tudi odločitev štirih fantov iz Amerike in Avstralije, da bodo prekinili s pehanjem za materialnimi dobrinami in bolj skrbeli za duhovno. Odločili so se, da bodo postali frančiškani in ostali v Medjugorju. Peter Mulaney (36 let) je bil novinar, Antony Burnside (38 let) profesor, John Sweet-

ney (37 let) ekonomist, Angelstein (35 let) pa strojni inženir. Zdaj se učijo hrvaščine, radi pa gredo v noviciat... Pa še morda odgovor na vsem osebno doživljanje? To je povsem druga stvar, smo ga vajeni doma. Čeprav sem skušal biti romar (tja sem šel s skupino), mi novinarska žilica ni dala miru, pa sem bil zato tudi valec. Rezultat tega (in naših branjih knjig o Medjugorju) je pisanje. Odgovor na vprašanje: Fenomen ali prevara? bralec skuša izoblikovati.

Ko opazi, da je narednik vinski bratec, naroči zanj drugi brizgane. Po tem brizgancu prevzame narednik besedo in je ne pušči več iz rok. Govori z visoko donečimi besedami in nadvse domoljubno. Zanj je madžarski vojak najbolj hraber borec na svetu. Če bi bilo Madžarov po številu toliko kot Nemcev, bi že zdavnaj vladali vse-mu svetu.

»To je trdil že moj stari oče, ki je veljal za enega najmodrejših mož v Murinu.«

Po tretjem brizgancu pravi narednik, da ni fašist, vendar meni, da je Hitler veliko dobrega storil, posebno kar zadeva Jude. »Nisem antisemit, končno so tudi Židje ljudje, ampak ta narod je le dobro držati na vrvi.«

»Tudi jaz sem tega mnenja, da so Židje ljudje, nič slabši od nas kristjanov. Jaz sem recimo po nedolžnem tukaj. Ves čas premišljam, kaj bi se dalo ukreniti, da bi lahko prišel čimprej na svobodo. Svetujte mi, kaj naj storim! Ali naj spregovorim z našim poveljnikom?«

»Pustite poveljnika pri miru! Vse obljubi, stori ničesar. Jaz sem oblast v brigadi. Poveljnik ničesar ne odloči, da se prej ne bi posvetoval z menoj. Vse podpiše, kar vržem predenj. Brez moje vednosti v brigadi nikomur niti las ne pade z glave. Potrebujete priporočilno pismo? Napisal ga bom. Zavzel se bom za vas. Na vojno ministvo v Budimpešto bom pisal in vam izposloval svobodo. Vaše osvoboditve seveda ne morem meni nič tebi nič stresti iz rokava. Naglica nikjer ne velja. S potrpežljivostjo in z dobro voljo pa se da vse doseči. Ob priložnosti bova vašo zadevo preštudirala, da nama ne spodleti.«

Po četrtem brizgancu je narednik že tako mogočen, da niti poveljnikovega podpisa ne potrebuje več. Po petem ga gostilničar zaradi policijske ure z Glattsteinom vred vrže iz gostilne.

Glattstein leže na slamo, si podloži glavo s suknjičem, se pokrije in je veselih misli. Pisma Klari resda ni napisal, ga bo pa jutri. Dan gor ali dol, saj družini ni sile. Kje je, bodo itak izvedeli, še preden bodo sprejeli njegovo pismo, ker so v Murin pisali že drugi. Zanj je važno, da se je spoprijateljil z narednikom. Narednik je fant o fare, ki ga bo prej ali slej spravil domov. Če pa to ne, mož si malo preveč domišlja, mu bo pa drugače šel na roko. Ni takšen, kot ga je sodil čez dan, ko je renčal na jetnike kot nahujkan pes. Trda lupina je, jedro pa mehko kot čebelni vosek.

Sredi noči se je zbudil s hudim glavobolom. Prekleto, ne bi smel toliko piti. Z narednikom je skušal držati mero. Narednik prenese veliko več kot on. Prihodnjik bo previdnejši.

Na njegovi levici smrči Čizmadija. Že snoči je zaznal, da je mož umazan in zaudarja po potu. Ali ni dovolj, da spijo tesno drugo poleg drugega kot živali? Za nameček mora imeti tudi svinjo poleg sebe. Jutri se bo preselil. S kom bo zamenjal ležišče. Narednika bo zaprosil, naj ga premešči. Nič čudnega, če je v prostoru tako zatohlo in zasmrajeno, ko pa so vsa okna zaprta. Tisti, ki prenočujejo pod okni, so se snoči pritoževali, da nanje vleče in vsa okna zapri. Človek nima nobene zasebnosti, niti trenutka zase. Ves jezen sune smrččega Čizmadijo, ki se med mrmranjem okrene na drugo stran in kmalu znova vleče dreto.

Na stran bi moral, a se mu ne da vstati. Stranišče je zunaj, na drugem koncu dvorišča. Bolj daleč ga zares ne bi mogli postaviti. Na kraju mu ne preostane kaj drugega kot stopiti na pot. Zunaj ga prestreže stražar, ga pospremi in počaka nanj pred vrati.

»Zares lepa vojska smo, ki niti na stran ne smemo sami,« misli, ko se vrača. Kljub suknjiču ga zebe. Navsezadnje se je prehladil. Popoldan je bilo mrzlo in vetrovno, on pa brez plašča. Če bo imel

zjutraj vročino, se bo javil za bolnega. Dr. Rosenberg mu bo predpisal zdravlilo in ga zadržal doma. Žakaj bi hodil na delo, če se mu tako izogne. Čim bodo vstali, bo spregovoril z narednikom, razmisli in v teh mislih znova zaspi.

V sanjah ga ima v delu narednik. Ko mu pove, da je bolan in ima vročino, ga narednik ne pošlje k dr. Rosenbergu, temveč mu sam potipa čelo. Pokazati mu mora tudi jezik, ki si ga narednik dolgo časa ogleduje pod povečevalnim steklom in zmaje z glavo. Na kraju mu posveti z žepno svetilko v usta in mu porine Čizmadijevo umazano žlico v goltanec. Glattsteinu se od samega gnusa obrača želodec. Z žlico v goltancu mora kar naprej grgrati aaa, aaa, aaa. Narednik mu ne verjame, da je bolan, in čeprav mu je plačal pet brizgancev, ga pred jetniki ozmerja in pošlje na delo. Jetniki ga zasmehujejo. Najbolj strupen je Čizmadija, čigar smeh je podoben živalskemu golčanju.

Glattsteina zaščemi jarka luč. Na vratih stoji narednik in vpije: »Ebresztó! Ebresztó!«

Za narednikom vstopijo vojaki z nasajenimi bajoneti in jih pričnejo priganjati. V nekaj minutah so na drugem koncu dvorišča pri konitu. Nekateri jetniki se kljub hladnemu jutru slečejo do pasu in

16

se umivajo. Mnogi si izmijejo samo oči. Čizmadije, ki je skregan z vodo, pa sploh ni blizu.

Glattstein ima težko glavo, vendar nobene vročine. Četudi bi bil bolan, narednika vsaj prvo jutro ne bi nadlegoval. Navsezadnje bi ta še mislil, da zahteva od njega protiuslugo za brizgance, kar bi naredilo slab vtis. Zbudil bi nezaupanje in lahkotneje pokvaril odlično zaslombo. Prišel bo čas, ko ga bo zares potreboval.

Voda je mrzla, čez planoto piha neprijeten severovzhodnik. V obraz si vrže prgišče vode, toliko da si umije oči, se počese in stopi v vrsto.

»Ka vam je povedal Musolini snoči, gospod Glattstein?« ga vpraša sosed na desnici.

»Kakšen Musolini?«

»Snoči ste vendar popivali z njim.«

»Z Musolinijem?«

»Tako kličemo narednika. Je sicer za glavo večji od Musolinija, v obraz pa ves njemu podoben.«

Glattstein se kljub glavobolu na ves glas zasmeji.

»Jaz pa sem si ves večer razbijal glavo, odkod ga poznam in ga celo vprašal, če ni kdaj hodil v Murinu.«

Ko jih narednik šteje, njega samo bežno pogleda. Kazno je, da ima mačka.

Po posladkani črni kavi in komisnem kruhu z lekvarjem iz vasi v hrib. Nekaj časa prši in zopet neha. Oblaki se trgajo, čez planoto vedno močnejše piha. Kljub mrzlemu vetru se od kmalu zagrejejo. Na vzhodu se prične jasneti. Pot se vleče v neskončnost. Onstran hriba pridejo na širno planjavo. S trne cest kmalu zavijejo na kolovoz in zagazijo v blato.

V razpadajoči in od časa in vremena počrneli baraki dobijo orodje: rovače, lopate in samokolnice. Glattstein se doigo ne more odločiti, kaj naj bi vzel v roko. Navsezadnje z bolečim zdihom prime za samokolnico in leno skupaj z brigado.

Sredi kamnite planote, med vagončki in tračnicami, jih na velikem kupu kamenja nagovori zavajen general brez vratu. Njegov glas buča okrogla glava tiči kar na trupu, kot da bi jo nekdo z valjo postavil tja.

»Brigada!« zavpije general s hripavim glasom in jama odpiran svoja žabje široka usta. »Velika čast vas je doletela. Vojaki, če boste gradili. Letališče ne bo samo izrednega strateškega pomena, ampak tudi najmodernejšo v vsej Evropi. Naši in nemški talci, ki se bodo dvigali s tega letališča, ne bodo držali v roki samo sovjetskih letalcev, ampak tudi anglosaksonske zračne sile. In jeli terorizirati evropsko prebivalstvo, ubijati ženske in otroke, uničiti kulturne spomenike, in nas povedli do končne zmage. Ne, ne, da sežemo našim junakom pod pazduho in da čimprej napademo letališče. Zato vam polagam na srce, da zvesto izpolnite predpisano dnevno normo. Saboterji bodo kaznovani z izgubo svobode. Zazerteti bodo ustreljeni. Udarniki nagrajeni. Niste sami tukaj. Z tekmujejo druge delovne brigade. Brigada, ki doseže največjo delo, dobi prehodno zastavo. Točke veljajo od tedna do tedna. Lenost, da si pridobite častno udarniško zastavo in se ne na delo, izkažete kot verni sinovi svoje mile domovine. Zdjaj pa ne delo, nočete ostati brez kosila!« konča zabjeustež svoj nagovor in se glasno usekne v žepni robec. V spremstvu višjih častnikov se star vojaški avtomobil, ki med kihanjem in kašljanjem zastavlja v planoto, in prav tako naglo izgine, kot je prišel.

Jetniki pričnejo z delom. V vsaki gručici so trije. Prvi koplje, drugi naklada, tretji odvaža. Glattstein deli delo s Tušem in s kot lenobi prav nič ne zaostaja za njim, ime pa mu je Joco. Joco je da nakopano kamenje na samokolnico, kot da bi nakladal z roko. Ko naloži do vrha, on odpele. Peljati mora po razritem potu, ga kar naprej zanaša. Vsak večji kamen je ovira, da se mora njim ustaviti in počivati. Dvakrat le za las manjka, da ne prijazno zamenjata. On poskusi srečo z rovačo. Hrvat pa vozi s samokolnico. Dokler je zemlja peščena, kar gre, čim pa zadene ob kamen, se rovača od njega odbije in mu skoraj pade iz rok. Hrvat pri drugo vožnji zadene ob velik kamen, prevrne ves tovor in skoraj pade na samokolnico.

Musoliniju, ki ju lenobno skrivaj opazuje, jame njuno presedati. Joco mora za kazen napraviti petdeset počepov. Njega pa vzame rovačo iz rok in mu pokaže, kako je treba delati. Kup, da se poti in v njegovo veliko zadovoljstvo nakoplje tako veliko, da Hrvat do večera ne bo odvozil.

Opoldan pripeljejo s konjsko vprego malico, kislo zeljo, da za prebavo, slabo po okusu, ki tako smrdi, da smrdu mi veter ne more odpihniti s planote.

(nadaljevanje prihodnjici)

PREDSTAVLJAMO VAM

Odranci drugič v PNL

Zaradi širitve območne slovenske nogometne lige na štiri planov in uvrstitve pomurskega prvaka Turnišča v to ligo je v pomurski nogometni ligi ostalo eno prosto mesto. Zato sta igrali drugouvrščeni moštvi v prvi medobčinski nogometni ligi (Kovinarji) in v prvi občinski nogometni ligi Lendava (Odranci) kvalifikacije. Po dveh enakih rezultatih so bili pri streljanju enajstmetrovk uspešnejši Odranci in so tako postali član pomurske nogometne lige. To je druga uvrstitev Odrancev v pomursko nogometno ligo. Za ta uspeh so v prvi vrsti zaslužni igralci, ki so se pošteno borili na vseh tekmah. Pomembni zasluge pa imata tudi trener Vlado Balažic in predsednik Matija Gostan. Z uvrstitvijo nogometašev Odrancev v pomursko nogometno ligo pa so zelo zadovoljni tudi številni ljubitelji nogometa v tem kraju, saj bodo odslej gledali boljši nogomet.

V prestopnem roku je prišlo pri Nogometnem klubu Odranci do nekaterih sprememb. Klub so zapustili trije igralci: D. Škafar, Pozdarec in Majc. Prišli pa so: Balantič, S. Škafar, Gruskovnik, Balažic, Varga in Tompa. Trenerske posle prevzema pa je prevzel Jože Jerebic, ki je moštvo že vadil pred dvema letoma. Njegov pomočnik pa je Stanko Dominko. Nogometaši Odrancev imajo dobre možnosti za vadbo in tekmovalno. V klubu namreč ves čas skrbijo za urejenost igrišča in klubskih prostorov. Lani so uredili ograjo okrog igrišča, postavili klopi za gledalce, kupili kosilnico ter asfaltirali del objekta. Zelo vodstva kluba, igralcev in gledalcev je, da bi se obdržali v pomurski nogometni ligi.

F. M.

NOGOMETAŠI ODRANEC NOVI ČLANI PNL — Stojijo od leve: Gostan (predsednik), V. Zver, S. Smodiš, Marič, Škafar, C. Kavaš, Simon Hozjan, Silvo Hozjan, D. Zver, Balažic (trener), Dominko, V. Kavaš (teh. vodja), Čepijo: Jerebic, M. Zver, Majc, Graj, Vegič, C. Smodiš, Balantič, M. Zver. Manjka Kikec.

Kljub številnim prijateljskim tekmam se prava nogometna sezona še ni začela. Vendar pa to ne pomeni, da nogometaši počivajo.

Dnevi pred prvenstvenimi tekmami so prav gotovo za marsikoga najbolj neprijetni, saj je to predvsem čas priprav in treningov. Ta dva posnetka sta nastala na igrišču Mure, kjer si mladinci pod budnim očesom trenerja Željka Kranjca nabirajo moči in znanje za novo sezono.

Foto: Natalija Juhnov

SVETOVNO PRVENSTVO INVALIDOV

Uspeh Rudija Kocmuta

Na svetovnem prvenstvu invalidov v Assenu na Nizozemskem, ki je bilo med 14. in 25. julijem, je sodeloval tudi Rudij Kocmut iz Kranja. Kocmut, zaposlen v delovni organizaciji Radgona, je tudi financiral potovanje na svetovno prvenstvo. V tem teku je premagal svetovnega rekorderja iz Lipovci, ki je veljal za favorita. V teku na 1500 metrov pa je osvojil srebrno medaljo s časom 4 minute 44 sekund in 83 stotink. Po teh uspehih je Kocmut kandidat za olimpiado v Barceloni prihodnje leto pa ga verjetno čaka tudi tekmovalje in invalidov v Parizu.

Drugi jugoslovanski tekmovalci na svetovnem prvenstvu so nastopili še v atletiki, plavanju, namiznem tenisu, streljanju tega 13 v atletiki, 4 v plavanju, 3 v streljanju s pištolo, 3 v namiznem tenisu in eno v odbojki.

Tekmovalci pa so še posebej pohvalili organizatorje tekmovanja, ki so se izredno potrudili, saj je organizacija tekmovanja za invalide zahtevnejša.

J. Gabor

NOGOMET

Bakovci igrajo kvalifikacije

Zaradi odstopa nogometašev Elkra iz Mozirja iz slovenske nogometne lige je Nogometna zveza Slovenije določila kvalifikacije za dopolnitev slovenske oziroma območne nogometne lige. Tako bosta za vstop v slovensko ligo igrali kvalifikacije tretjevrščeni moštvi v vzhodni in zahodni območni nogometni ligi Dravinja iz Slovenskih Konjic in Svobode iz Ljubljane. Istočasno pa igra kvalifikacije za vstop v območno nogometno ligo vzhod poraženi ekipi iz prvega kola kvalifikacij Kovinar iz Štor in Bakovci. Prvo tekmo bodo Bakovci zaradi zapore igrišča odigrali 5. avgusta 1990 v Središču ob Dravi. Povratna tekma pa bo 8. avgusta v Štorah. Zmagovalec srečanja Bakovci-Kovinar se uvrsti v območno nogometno ligo vzhod le če se v slovensko ligo uvrsti moštvo Dravinje.

F. M.

PRIJATELJSKE TEKME

Mura:Nafta 1:2

Prijateljsko srečanje pomurskih ligašev v slovenski nogometni ligi so dobili Lendavčani. Strelci golov: Milošević za Muro ter Car in Herczeg za Nafto. Sodil je Lepošć iz Šalovca.

Laafeld:Beltinka 1:4

Na gostovanju v Avstriji so nogometaši Beltinke premagali domače moštvo, ki se je letos uvrstilo v višji tekmovalni razred. Strelca za Beltinko sta bila: Škaper 3 in Zver.

Turnišče:Mura 2:3

Novi pomurski ligaš v območni slovenski ligi Turnišče se je uspešno upiral Sobočanom. Strelci: Telebar 2 in Cirkvenič za Muro ter Prša in Lebar za Turnišče. Sodil je domačin Balažic.

Križevci:Kerczoszomor 5:2

Nogometaši Križevci so se oddolžili za poraz na Madžarskem. Strelci za Križevce: Flisar 2 ter Škerlak, Novak in Čarni po enega.

Turnišče:Pacsa 2:1

V prijateljski tekmi je Turnišče premagalo madžarskega ligaša. Strelca za Turnišče sta bila Vuk in Dominko. Sodil je Čergulj iz Turnišča.

Bakovci:Turnišče 2:2

Še ena od pripravljalnih tekem se je končala z neodločenim izidom. Strelci: za Bakovce Horvat (2) in Dominko ter Bagari (avtogol) za Turnišče.

KAJAKAŠTVO

Naši so se dobro odrezali

Mladi kajakaši brodarških društev Mura Krog in BISTRICA so bili dokaj uspešni na sobotnem republiškem pionirskem in mladinskem pokalu v spustu in slalomu, ki je bil na Savi pri Bledu. To velja še posebej za spust. V kategoriji K-1 mlajši pionirji sta Darjan Borovič in Andrej Cipot (oba Mura Krog) zasedla 2. oz. 6. mesto, med starejšimi pionirji je bil Anton Škraban (Krog) 3., prav tako 3. mesto je osvojil Sandi Krampač (Bistrica) med mlajšimi mladinci, v kategoriji K-1 pionirke je Tina Jakšič (Bistrica) osvojila 1., med mlajšimi mladinkami pa Anita Gjerek (Bistrica) prav tako 1. mesto.

-aj

ŠAH

Gerenčer osmi

V Kranju so pripravili mednarodni odprti turnir v šahu. Na njem je sodeloval tudi mojster FIDE Jože Gerenčer, ki je med 103 tekmovalci zasedel 8. mesto. Med drugim je premagal tudi mednarodna mojstra Košanskega in Mencingerja. Na turnirju je zmagal trikratni državni prvak Gostiša.

NOGOMETAŠI IZAKOVEC — Stojijo od leve: Vöröš (trener), Sreš, Krapeč, Marič, Majcen, Vučko, Mesarič, Majc. Čepijo: Godina (pom. trenerja), Jerič, Kreslin, Šabjan, Kuzma, Vour, Bico in Sabo. Foto: F. Maučec

HOKEJ NA TRAVI

Turnir v Predanovcih

Na turnirju v Predanovcih se je pomerilo šest ekip (tri v članski in tri v pionirski konkurenci). Člani so igrali takole: Lipovci:Radgona 8:0, Radgona:Predanovci 1:6 in Lipovci:Predanovci 3:0. Tako je zmagala ekipa Lipovci pred Predanovci in Radgono.

V pionirski konkurenci pa so zmagali mladi iz Puconec. S 3:2 so premagali Lipovce in z 2:1 Radgono. Tekma med Radgono in Lipovci se je končala z neodločenim izidom 1:1.

OB KONCU TEDNA

Strelci v Krogu...

Strelska družina Lovca iz Kropa bo v nedeljo pripravila strelsko tekmovalje. Vsi, ki želite sodelovati, se zberite dopoldan pri Lukačovi gramoznici. Tekmovanje se bo začelo ob 9.00.

V soboto in nedeljo pa pripravljajo na Tišini tradicionalni turnir za pokal krajevne skupnosti Tišina.

Hura, zaplavali smo!

Naučiti se plavati, danes ni več taka modrost, kot je bila nekoč, ko je bila poleg Mure in nekaj tolmunov le tu in tam kaka nevarna gramozna jama, kjer so se ljudje ob vročih dneh bolj namakali kot plavali. Poleg večjih možnosti — številnih bazenov — k temu veliko pripomorejo tudi organizirani plavalni tečaji. Tudi v Moravskih Toplicah že več let prirejajo tečaje za neplavalce, da tako poleg koristnega opravlja popestrijo turistično ponudbo.

BOJAN MERKLIN, športni animator v Moravskih Toplicah: »Plavalne tečaje organiziramo za vse starostne skupine že od štirih let naprej. Zanimanje je kar precejšnje in tudi z udeležbo smo zadovoljni. Tistim, ki niso popolni začetniki, posvečamo posebno pozornost, najvnetejše pa po njihovi želji učimo različne tehnike plavanja. Osnovni tečaj traja pet dni po dve uri, če nam pa jo zagode vreme, ga še za kakšen dan podaljšamo. Ta skupina danes tečaj končuje. Nekateri so že odšli domov, nekateri pa poskušajo kar po svoje.«

AJDA DROZG iz Maribora: »V Moravske Toplice sem prišla z mamo in sestro na počitnice. Prej nisem vedela, da imajo tukaj tečaj, ko sem pa zvedela, sem se takoj vpisala. To je zdaj že moj drugi, tako da sem se lepo naučila plavati. Zdaj že plavam žabico, pa tudi hrbtno in celo pod vodo upam plavati z odprtimi očmi. Skakati tudi upam, vendar na glavo še ne. Vse, kar sem se tukaj naučila, bom še letos preskusila na morju.«

HOJKA DROZG iz Maribora: »Stara sem šest let, in to je moj prvi plavalni tečaj. V začetku me je bilo v vodi malo strah, zdaj si pa upam že vse. Ko bom šla na morje, me bodo ljudje gledali in si mislili, kako dobra plavalca sem.«

MAJDA KROPELNIK iz Avstrije: »Rodila sem se v Prekmurju, vendar že 25 let živim v Avstriji. V Moravske Toplice sem prišla brez moža in ga hočem presenetiti s tem, da se naučim plavati. Saj že skoraj vsi otroci znajo plavati, tako sem se tudi sama odločila nadoknaditi zamujeno. Prej nisem imela niti časa niti volje, pa še strah me je bilo, ker so me nekoč na počitnicah v Italiji »tunkali«. S tečajem in vadi teljem sem zadovoljna in povedati moram, da sem strah premagala.« Aleksandra Rituper

Šooš četrti v Kranju

Na veliki mednarodni kolesarski dirki 23. velika nagrada Kranja so sodelovali tudi mladi tekmovalci kolesarskega kluba POMURJE Beltinci. V kategoriji mlajših mladincev je zasedel Simon Šooš odlično 4. mesto. (Daniel Dervarič je bil 28.)

Šooš tako še vedno vodi v točkovanju za naslov republiškega prvaka v cestni vožnji.

IZREDNO UGODNI NAKUPI!

Kmetijsko trgovsko podjetje **Marko Slavič** Klučarovi 19

Prodaja:

- Sipove kmetijske stroje na **trimesečno odplačilo**
- Prikolice Tehnostroj na **trimesečno odplačilo**
- V zalogi umetna gnojila **po ugodni ceni**
- Pri nas lahko kupite tudi betonsko železo, armaturne mreže in ves gradbeni material (vreča cementa stane le 46 din, apno 29 din, strešna kritina Kikinda le 5,30 din)
- Posebej poudarjamo, da pri nas **prodajamo po najugodnejših pogojih** izdelke Križevskih opekarn

Odprto vsak dan od jutra do večera!

Pokličite nas po telefonu: (069) 87 731

IZREDNO UGODNI NAKUPI!

V Pomurju osvetljenih že 13 prehodov za pešce

Pred kratkim osvetljen 13. prehod za pešce

Da bi pešcem omogočili varno gibanje na njihovih poteh, obenem pa čimbolj nemoten promet vozil, moramo pešcem zagotoviti osnovne površine, pločnike, peš poti ter med drugim tudi prehode prek vozišča.

Pri križanju poti pešcev in poti vozil v istem nivoju nujno prihaja do medsebojne ogroženosti. Ob tem so pešči med najbolj fizično ogroženimi dejavniki v prometu in so zaradi svoje fizične nezaščitnosti pogosto žrtve prometnih nezgod.

Iz predpisov o varnosti v cestnem prometu izhajajo obveze, da je potrebno ustvariti možnosti, da bo promet potekal varno in pravilno ter da bodo preprečene prometne nezgode in druge nevarnosti. Prav te obveze narekujejo takšno prometno-tehnično ureditev prehodov za pešce, da bo varnost pešcev pri prečkanju vozišča kar najboljša.

Tako Zakon o varnosti cestnega prometa ter nekateri drugi zakoni in pravilniki nalagajo organizacijam za vzdrževanje cest obvezno opremljanje prehodov za pešce ter njihovo brezhibno delovanje od prvega somraka do popolne zdanitve.

Na določitev zaznamovanega prehoda za pešce vplivajo:

- prometna varnost
- trasni elementi ceste
- lokalne potrebe pešcev ter
- prometne razmere

Pri označevanju prehodov za pešce moramo upoštevati predpise in jugoslovanske standarde, ki predvidevajo, da naj bo pre-

hod za pešce označen tam, kjer znaša pogostost:

- najmanj 400 vozil/uro ali
- najmanj 300 pešcev/uro ali
- če so za to varnostni razlogi

(bližina šole, bolnišnice...) ter da je do predvidenega prehoda urejen hodnik za pešce.

Na območju Pomurja še vedno ugotavljamo, da so prehodi za pešce tam, kjer niso izpolnjeni prejšnji pogoji. Največkrat so to lokalne zahteve, katerim se podreajo upravni ograni, ki so pristojni za izdajo dovoljenja.

Investitorja osvetlitev prehodov za pešce Republiški komite za promet in zveze in Republiška uprava za ceste (prej Skupnost za ceste Slovenije) namenjata določena sredstva namensko za osvetlitve, pri tem pa neposredno vlogo odigrajo finančna sredstva.

Že od leta 1987 vodimo kot upravljalec magistralnih in regionalnih cest v Pomurju akcijo osvetlitve najbolj frekventnih prehodov za pešce. Pri izbiri lokacije nam pomagajo Uprava za notranje zadeve Murska Sobota ter sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, vendar vsem na žalost ne moremo ustreči.

Tako smo v obdobju od leta 1987 do letos osvetlili naslednje prehode: — 1987 Spodnja Ščavnica

- Veržej
- Avtoradgona
- Rakičan
- 1988 Lipovci
- Lendava
- 1989 Murska Sobota 3 x
- Gornja Radgona

Pri tem moramo poudariti, da je KS mesta Murska Sobota v preteklem letu investirala v osvetlitev 3 prehodov, in sicer pri III. osnovni šoli, pri DO Mura na začetku kolesarske steze Murska Sobota—Rakičan ter pri TVD Partizan, vse na magistralni cesti M 10-1. Zaradi težav pri določitvi prehoda ter kolesarske steze Murska Sobota—Černelavci se je prehod v ulici Štefana Kovača pri OŠ osvetlil šele pred kratkim. Sredstva zanj sta združila KS mesta M. Sobota in Republiška uprava za ceste.

V začetku leta smo pripravili predloge za osvetlitev 4 prehodov na območju CP Murska Sobota ter jih posredovali RUC Ljubljana. Med njimi so bili: Radenci (šolska pot), Murska Sobota (pri družbeni prehrani), Beltinci (pri OŠ) ter Križevci pri Ljutomeru (pri OŠ). Od teh sta bila potrjena dva prehoda. Izpadla sta prehod v Beltincih (zaradi izdelave projekta magistralne ceste ter s tem prestativne in razširitve ceste) ter Križevci pri Ljutomeru (dokler ne bodo urejeni pločniki okoli naselja).

Obračunska vrednost obeh letos osvetljenih prehodov je skupno 157.000,00 din. Upamo, da smo s tem prispevali k prometni varnosti udeležencev v cestnem prometu, predvsem pešcev.

Vikica Horvat
vodja prom. signalizacije

Dandanes smetišča v mestih in okolici res niso kaj nenavadnosti. Na srečo so smeti komunalci hitro odstranili.

Aleksandra Rina

PZC, tozđ Splošna bolnišnica Murska Sobota razpisuje dela in naloge

predstojnika oddelka za anestezijo in reanimacijo za mandatno dobo 4 let.

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, je potrebno z polnjevati še naslednje:

— VII/2 stopnja VIP zdravstvene usmeritve — specialist anestezije in reanimacije in 5 let delovnih izkušenj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je potrebno poslati v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: PZC, tozđ Splošna bolnišnica M. Sobota, Rakičan, Dr. Vrtnjaka 6.

Prijavljene bomo o sklepu obvestili v 15 dneh po izteku roka za prijavo.

Tovarna pohištva MIZARSTVO, p. o., Ljutomer
Rada Pušenjaka 1

Na podlagi sklepa delavskega sveta podjetja Tovarne pohištva MIZARSTVO Ljutomer razpisujemo

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjega osnovnega sredstva:

1. KOMPRESORSKI AGREGAT E4 NF — 2010
 - zmogljivosti 1100 l/min.
 - delovni pritisk 12—15 barov
 - prostornina rezervoarja 850 l
 - moč elektromotorja 11 kW, 380 V, 50 Hz

z izključno ceno 25.000,00 din.

Dražba bo v sredo, 8. 8. 1990, ob 8. uri na dvorišču podjetja.

Ogled je možen uro pred začetkom prodaje.

Interesenti morajo uro pred pričetkom prodaje plačati pri blagajni podjetja varščino v višini 10 % od izključne cene osnovnega sredstva.

Prodaja bo po sistemu VIDENO—KUPLJENO.

V izključno ceno osnovnega sredstva ni vključen prometni davek, ki ga mora poravnati kupec.

Zveza organizacij za tehnično kulturo MURSKA SOBOTA, DO Ljutomerčan, TOZD Živinoreja in poljedelstvo LJUTOMER in Kmetijski sejem GORNJA RADGONA

RAZPISUJEJO

tekmovalce traktoristov oračev za Pomursko regijo

Tekmovalce bo v naslednjih kategorijah:

1. tekmovalci z dvobrazdnimi plugi
2. tekmovalci z večbrazdnimi plugi
3. tekmovalci od 16 do 23 let
4. tekmovalke z dvobrazdnimi plugi

Tekmovalce bo na KRAPJU pri Veržuju 19. 8. 1990 ob 8. uri, ob 8. uri na dvorišču v gasilskem domu v Krapju.

Prijave za tekmovalce pošljite na naslov: Zveza organizacij za tehnično kulturo M. SOBOTA, Košičeva 2, 69001 M. SOBOTA, p. p. 89.

Ekipo sestavljata po dva tekmovalca v posamezni kategoriji.

Pravico udeležbe ne tekmovalcu imajo posamezniki, zasebna in družbena kmetijska gospodarstva, zadruga, organizacije kmetijskih operantov, združenja in podobno.

Tekmovalce je za tekmovalce in tekmovalke iz Pomurja izbrano za republiško tekmovalstvo.

Potekalo bo po priloženem pravilniku.

PRAVICO UDELEŽBE NA TEKMOVANJU

imajo vsi, ki izpolnjujejo zakonske pogoje, predpisane za vsota traktorja.

KAJ VKLJUČUJE TEKMOVANJE:

1. **Oranje:** podorastan rastlinskih ostankov in delo predpriprave brazde; naleglost brazd in pravilnost napravljenosti brazde; sposobnost brazde za pripravo setvene površine in izenačenost brazde, luknje (tekmovalci traktoristov jo z lastnimi traktorji in plugi. Z istim traktorjem lahko tekmuje več tekmovalcev, praviloma največ trije zaradi organizacijskih težav).

2. **Spretnostna vožnja:** — tekmovalci z dvoosno prikolico — tekmovalci z enoosno prikolico (prikolici zagotovi organizator)

PRIZNANJA IN NAGRADE:

1. Vsi udeleženci dobijo priznanje za udeležbo.

2. Zmagovalci dobijo posebna priznanja in pokal ter praktične nagrade.

3. Drugo in tretjeuvrščeni dobijo posebno priznanje in praktične nagrade.

4. Absolutni zmagovalec prejme plaketo Kmetijsko-živiljskega sejma Gornja Radgona.

RAZGLASITEV REZULTATOV BO 19. 8. 1990 OB 17. URI V GASILSKEM DOMU KRAPJE

Vabimo vas, vaše sodelavce in člane na ogled tekmovalni

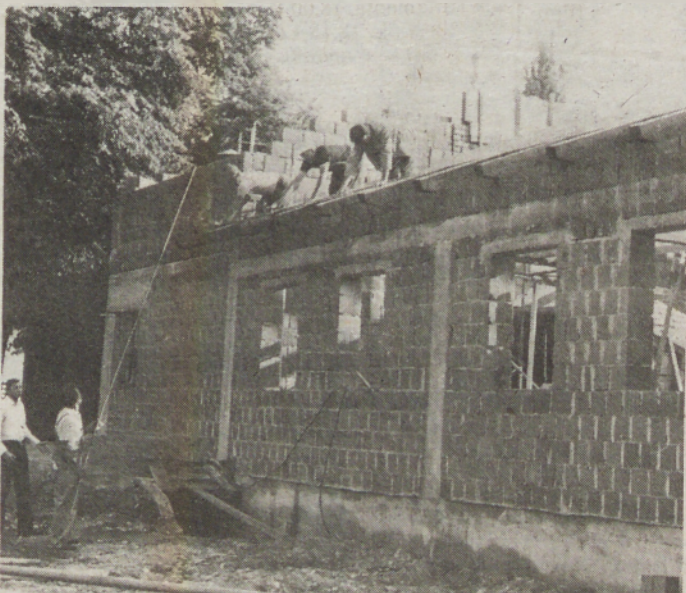
PREKUSITE SVOJE SPOSOBNOSTI IN SODELUJTE NA TEKMOVANJU!

Gasilci tudi v teh časih gradijo

V soboški občini gasilci tudi v teh poletnih dneh ne počivajo. Poleg tega, da imajo številne strokovne nastope in prireditve ob obletnicah so zelo aktivni tudi pri gradnji in urejanju svojih zavetišč — gasilskih domov. Letos namreč gradijo nove in obnavljajo stare številne gasilske domove. Z gradnjo so začeli v Murskih Črncih, letos pa naj bi jih končali v Sotini, Gornjih Slavečih, Gornjih Petrovcih, Ivancih, Kramarovicah in Nemčevcih. Obnavljati so jih začeli v Berkovcih, Čikečki vasi, Kančevcih in Domanjševcih, v načrtu pa je obnova še nekaterih gasilskih domov. Vse to kaže, da je pri ljudeh še vedno pripravljenost in dobra volja pri urejanju prostorskih problemov svojega kraja. Drugače si namreč ni mogoče predstavljati toliko naložb v objekte,

ki ne služijo samo gasilcem, temveč vsem krajanom za njihove potrebe. Tako bo v gradnjo in obnovo gasilskih domov v soboški občini vloženih okrog 6 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da je pri tem družbenih sredstev okrog 5 odsto, vse drugo pa prispevajo krajanji s samopriskom, prostovoljnimi prispevki v denarju in delu ter tudi materialu. Na ta način so bili ne v vseh pomurskih občinah zgrajeni in obnovljeni številni gasilski domovi, ki za posamezne kraje predstavljajo pomembne pridobitve. Upamo lahko, da bodo pridni člani najbolj množične organizacije tudi v prihodnje tako skrbeli za dobrobit ne le gasilcev, temveč vseh krajanov.

F. Maučec

NOV GASILSKI DOM V MURSKIH ČRNCIH

Pred tremi tedni so začeli v Murskih Črncih graditi nov gasilski dom in že je pod streho. Gre za pomemben objekt, velik 16 x 13,40 m, v katerem bodo lepa dvorana, slačilnice za rokometaše, sanitarije in drugi potrebni prostori za razne prireditve. Po predračunski vrednosti bo dom stal 1.500.000 dinarjev. Okrog 200.000 dinarjev sredstev so zagotovili krajanji, medtem ko so že doslej opravili okrog 3.500 prostovoljnih delovnih ur in vse prevoze. Krajanji Murskih Črnc so namreč pri gradnji pokazali izredno pripravljenost, saj nimajo težav z delavci, pa tudi ne s hrano in pijačo. Za delavce pri gradnji gasilskega doma vsak dan poskrbi eno gospodinjstvo. Čeprav za pridnost in delavnost zaslužijo pohvalo vsi krajanji Murskih Črnc, imata pri gradnji gotovo levi delež Jože Györek, predsednik gasilskega društva, in Alojz Gomboc, predsednik rokometnega kluba Mladinec. Oba sta tudi dala optimistični izjavi, da bodo dom dogradili in predali namenu prihodnje leto.

Foto: F. Maučec

SKOK V VODO JE LAHKO NEVAREN — Naj se veselje ob vodi ne konča s poškodbo hrbtenice, v svoji akciji obveščanja, osveščanja in opozarjanja to poletje opominjata Zveza paraplegikov Slovenije ter zavarovalnica.

Vsako leto se člani v slovenska društva paraplegikov do trideset novih članov invalidov in sedem je takih, ki so postali to zaradi posledic skoka v vodo, ki je pod seboj skrivala nevarnost. Pri skoku v plitko vodo udari glava ob dno. Sila udarca se prenese na vratna vretenca, ki se zdrobijo ali premaknejo in poškodujejo živčno tkivo. Posledica je lahko tetraplegija ali ohromelost vseh udov z motnjami v delovanju notranjih organov. Nastala invalidnost ter vezanost na invalidski voziček pa dramatično spremenita način življenja. Zato opomin: Ne skoči v vodo, če se nisi prepričal o njeni globini!

mh

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Umor v Topolovcih

Če nas ne tepejo prometne nesreče, nas v zadnjem času pestijo pretepi. Umori so pri nas zelo redki, zato je prebivalce Topolovec močno prizadela smrt Marije Vugrinčič, ki je bila umorjena na zelo krut način, s krampom.

Objestneža sta ga pretepla

23. julija v ranih jutranjih urah sta se iz plesne prireditve v Radenci vračala Antonija Topolovec iz Maribora in Zlatko Krančič iz Maribora. Začela sta razmetavati koše za smeti. Mimo je prišel Milan Gredar iz Muršca, ki je objestneža opozoril na njuno početje. Opozorilo ju je razjezilo, zato sta se spravila nad Gredarja in ga pretepala in brcala in ga hudo poškodovala. Zlomila sta mu nogo. Pomoč je poiskal v bolnišnici.

Prehitro v ovinek

27. julija se je zgodila prometna nesreča pri Kupšincih. Voznik osebnega avtomobila Štefan Mrtinuži iz Murske Sobotice se je peljal iz smeri M. Sobotice proti Gederovcem. V ostrem desnem ovinku pri Kupšincih je zapeljal na levo bankino, nato pa v obcestni jarek kjer se je vozilo večkrat prevrnilo. Med prevračanjem se je hudo poškodoval sopotnik Alan Kodila iz M. Sobotice, lažje pa sta se poškodovala sopotnika Marjan Šipoš in Peter Lufik iz M. Sobotice. Voznik je ostal nepoškodovan.

Prepir se je končal tragično

29. julija med 5. in 6. uro sta se na domačiji Marije Vugrinčič sprla Marija Vugrinčič iz Topolovec in F. Ž. iz Domajnece. Zakaj sta se sprla bo ostala skrivnost. F. Ž. je v vinjenem stanju prišel na dom pokojne in med prepriom večkrat udaril s krampom Vugrinčičovo po glavi. Zaradi ran je na kraju prepira umrla. Preiskovalni sodnik je zoper osumljenca odredil pripor.

Vlomilci spet na delu

V okolici Lendave in Lendavskih goric so spet na delu vlomilci, ki vlamljajo v kleti in odnašajo vse kar je vrednejšega. Delavci milice se trudijo odkriti storilca ali storilce. Dobro bi bilo če bi tudi lastniki bolj pazili na svoje imetje.

JD

**RADIO
MURSKA SOBOTA**

5.30 Prebujajte se z nami (...in slišali boste, kaj je zanimivega v obmurski pokrajini. Pa tudi zadeve, ki so mnogo širšega pomena, vam ne bomo ostale tuje!)

8.00 Konec jutranje oddaje
16.00 Poletna popoldneva

(spet so na voljo tri ure za skupno zabavo in gašenje poletne želje prek radijskih valov. Svetujte nam, kako se odžejati, morda bomo ta ko laže premagali vročino!) 19.00 Spored RS

100, 1000 copies RS

TV SLOVENIJA

9.00 Grizli Adams, amer.
nanizanka. 9.25 Zakon v
Los Angelesu. 15.55 Polet
na noč, ponovitev. 18.00 Tv
dnevnik 1. 18.10 Razgledni
ce mest, angl. serija. 18.40
Mihailo Lomanosov, sav.

1998年 4

9.45 Poletni spored, po
novitve, mladinske oddaje
19.30 Dnevnik, 20.00 Dok
oddaja, 20.50 Zabavni ve
čer, 22.00 Dnevnik, 22.25
Program plus.

9.00	Ponovitve,	14.00
	Mladinski spored,	18.00
	Družinski magazin,	18.30
	Knight Rider,	19.30

sliki, 20.15 Glasbeni senik

Drugi program
17.15 Svet živali, 18.00
Tri dame z žara, 18.30 Glas
bene želje, 19.00 Štajerski
utrip, 19.30 Čas v sliki
20.15 Notranjepolitična od
daja, 21.15 Spekter (kultu
ra), 22.00 Čas v sliki, 22.25
Klub 2.

THE HARBINGER

9.10 Jaka in njegov go
spodar, 1. del TV filma
10.15 Planet, na katerem ži
vimo, pon. 11.10 Telovadba
za invalide, 17.40 Panska:
kronika, 18.00 Velemeš
sveta: Dunaj, 19.00 Otroš
verouk, 19.15 Žrebanje lota
19.30 TV dnevnik, 20.05 So
sedje, 86. poglavje Tv roma
na, 20.40 Ozadje vesti
22.10 Kisel dez, dokumen
tarni film, 22.55 TV dnevn
nik, 23.10 Italija—Jugosla
vija, vaterpolo, posnetek.

Ona: Niti odbraga se ti ne piše! Se najboje bo, da se potuhneš in počakaš kakšno bolj ugodno obdobje. Prijatelji te bodo sicer vabili, a se jih boš na vsak način hotela otresti, kar ti bo na koncu tudi uspelo.

On: Spomin na preživetu bo vse preveč živ, da bi se ti uspelo otresti misli na njo, ki si jo izgubil. Telefonski klic ti bo sicer delno pomagal, za kaj več pa enostavno ne boš zbral poguma. Res škoda, morda pa ...

Ona: Poležavanje s prijateljicami se bo sprevrglo v pravo zabavo in kaj hitro se boš zavedla, da si šla nekoliko predaleč. Zjutraj pa bo prostor ob tebi bel in prazen, kot je bil še nekoč, z nekom povsem drugim ...

On: Izkoristil boš ponujen namig, a se boš pozneje še pošteno kesal. Saj ne, da bi ne bilo prjeto, a je že tako, da brez težav v zadnjem času enostavno ne gre. Obisk pri zdravniku ti bo precej pomagal, zato nikar ne omahuj.

Ona: Vate se bo naselil občutek, da te nekdo stalno zasleduje. Pusti se mo ujeti, pa ga boš ujela tudi sama. Konec tedna bo preživela daeč od vsakodnevnih tegob, ki so ti že dobobra zagrenile marsikatero prilžnost.

On: Pismo, ki ga pričakuješ, bo sicer prišlo, a bodo novice vse drugačne, kot pa predvidevaš. Nikakor ti ne bo uspelo preboleti zadeve, ki se ti je ponesrečila, a to še ni vzrok, da bi ostal sam in jezen na vse okoli sebe.

Ona: Znanec ti bo ponudil prilžnost, da se srečaš z nekom, ki ga že dolgo opazuješ. Toda nikar se ne prenegaj, saj se ti lahko v nasprotnem primeru zgodi prava katastrofa. Predvsem pa pazi, da lega ne izve tvojo partijo!

On: Zaradi stvari, ki si jih naredil, te nekdo obhduje, ker pa si priznal tudi svoje napake, je to le še dopolnilo tvoj dober vtis. Sprejmi povabilo, saj se ti obeta nekaj, česar doslej še nisi doživel. Le tako naprej!

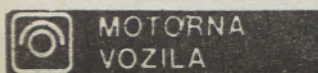
KINO LENDAVA

ČETRTEK, 2. 8., ob 21. uri am. avanturistični film KANON. II. del.
 PETEK, 3. 8. Ob 19.00 — ŽIVLJENJE NINJE (hongkongski akcijski film)
 Ob 21.00 — DRUŽINSKA STRAST (amer. melodrama)
 SOBOTA, 4. 8. Ob 19.00 — DRUŽINSKA STRAST (amer. melodrama)
 Ob 21.00 — LOV NA RDEČI OKTOBER (amer. avanturistični film)
 SOBOTA, 4. 8. Ob 22.30 — KRATKO SREČANJE (amer. erotični film)
 NEDELJA, 5. 8. Ob 18.00 — ŽIVLJENJE NINJE (hongkongski akcijski film)
 Ob 20.00 — LOV NA RDEČI OKTOBER (amer. avanturistični film)
 KINO TURNIŠČE
 PETEK, 3. 8. Ob 20.30 — KRATKO SREČANJE (amer. erotični film)
 SOBOTA, 4. 8. Ob 20.30 — KONAN, II. DEL (amer. avanturistični film)
 NEDELJA, 5. 8. Ob 15.00 — KONAN, II. DEL (amer. avanturistični film)

- **tisoči VESTNIKOVIH bralcev bodo prebrali vaše želje, vaša sporočila**
- **gospodarska propaganda je vez med izdelovalcem, trgovcem in potrošnikom**
- **napisano sporočilo gre iz rok v roke in mnogim je vodilo za odločitve o nakupih...**

Pokličite gospodarskopropagandno službo VESTNIKA, MEDIJA SEVEROVZDOLJA, po telefonu: (069) 22 403 ali 21 064 ali nam sporočila pošljite na naslov: VESTNIK, gospodarskopropagandna služba, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA.

Prodaj

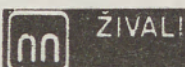
PRODAM

WARTBURG KARAVAN, letnik 1984, dobro ohranjen, prodam. ☎ 87 660, zvečer. IN-14334
 FIAT 126 P, v celoti ali po delih, prodam. ☎ 82 143, Stročja vas 68. IN-14335
 LADO 1200, letnik 1976, prodam. ☎ 82 092 po 15. uri, Sp. Kamenščak 60 a, p. Ljutomer. IN-14337
 POČITNIŠKO HIŠICO, vinograd in sadovnjak (26 a), na lepem mestu v Strigovi, ugodno prodam. ☎ (042) 814 140. IN-14339
 RENAULT 18, letnik 1981, prevoženih 78.000 km, prenovljen, pet prestav, prodam za 52.000,00 din. ☎ 81 941. IN-14340
 DOMAČE RDEČE VINO prodam. Vučja vas 38, p. Križevci pri Ljutomeru. ☎ 87 357. IN-14341
 ZASTAVO 750, letnik 1975, vozno, ugodno prodam. Kidričeva 24, Lendava. IN-12823
 FIAT 750 LE, letnik 1985, ugodno prodam. Bojari Bujdin, Mohorjeva 8, Lendava. LE-12832
 OPEL MANTO, letnik 1973, v zelo dobrem stanju, prodam. ☎ 81 933, dopoldan, ☎ 82 233 po 20. uri. IN-14348
 LADO RIVO 1300 S, prevoženih 7.000 km, staro 1,5 leta, registrirano do decembra 1990, prodam. Vanča vas 14 b, M-0095
 GOLF JGLD, letnik 1984, prodam. ☎ 78 734. M-0097
 DIANO ugodno prodam. Jože Gruškovnjak, Beltinci, Na kamni 8. M-0098
 TOMOS AVTOMATIK A 3, malo rabljen, ugodno prodam. Vrazova 6. M-0100
 RENAULT 4, letnik 1988, prodam ali menjam za gradbeno posojilo. ☎ 22 830. M-108
 FORD GRANADA 2000 naprodaj. Srečko Stuhlec, Stanetinci 11, p. Videm ob Ščavnici. M-108

rosce, ☎ 990, dopoldan. M-113
 ZASTAVO 750 DE LUX, vozno, registrirano, in videorekorder SAM-SUNG prodam. Lipa 65. M-9869
 OPEL MANTO 1.9 ugodno prodam. ☎ 46 298. M-187
 OSEBNI AVTO ŠKODA, letnik 1974, registriran, ugodno prodam. Št. Kovača 110, Turnišče. M-190
 JUGO SKALO 128, letnik 1988, prodam. ☎ 26 171 po 17. uri. M-191
 VESPO PX 200 E, prodam. Bagari, Kociljeva 6 a. M-1943
 JUGO 45, letnik 1982, registriran do konca aprila 1991, prodam. Mirko Srakaž, Stara ulica 1. M-195
 GS 1.3 SUPER prodam. ☎ 21 634. M-200
 UYOŽEN GOLF C, letnik 1986 (kovinske barve, 4 vrata), dobro ohranjen, pravkar registriran, prodam. ☎ 23 003. M-201
 KARAMBOLIRAN VOLKSWAGEN PASSAT prodam. ☎ 42 237. M-203
 126 P, registriran do marca 1991, prodam. ☎ 148 251, Tešanovci 72. M-204
 RENAULT 4 TL, letnik 77, dobro ohranjen, prodam za 14.000,00 din in avtoprikolico, nosilnost 800 kg, prodam. Gregorčičeva 44, M. Sobota. M-205
 FIAT 126 P, letnik 1979, obnovljen, prodam. Brezovci 68 a, ☎ 45 293. M-AK
 FORD TAUNUS, letnik 1973, registriran do aprila 1991, prodam. Miran Berden, Muršak 9, Radenci. M-13819
 WARTBURG, dobro ohranjen, ugodno prodam. Anton Pintarič, Sp. Ščavnica 92. M-13816
 FORD ORION 1600 GL prodam. ☎ (069) 73 374 po 15. uri. M-116
 GOLF DIZEL, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ 42 110. M-127
 BT 50 ugodno prodam. Škof, Oktobrske revolucije 1, M. Sobota, ☎ 22 353. M-130
 126 P, generalno obnovljen, registriran do julija 1991, prodam. ☎ 21 214, dopoldan, ali 21 294, popoldan. M-137
 TOMOS AVTOMATIK prodam za 7.000,00 din. ☎ 77 012. M-140
 ZASTAVO 101 GTL 55, staro 4 leta, prevoženih 35.000 km, neregistrirano, prodam. Noršinci 22, ☎ 48 364. M-142
 MOTORNO KOLO 175 PUCH, vozno, z rezervnimi deli, in GOLF, benzin, z rezervnim motorjem in vsemi drugimi deli, prodam. Ernest Počič, Panovci 11, Križevci. M-145
 126 P IN LADO 1200 S prodam. Tišina 19, ☎ 46 346, popoldan. M-148
 ZASTAVI 101, letnik 1980 in 1976, in ŠKODO 120 prodam. Večeslavci 38, ☎ 78 771. M-151
 ZASTAVO 850, staro 9 let, registrirano, prodam. Rogáč, Bogojina 44. M-152
 TAM 5000, za prevoz 60 AŽ panjev z atestom, prodam ali menjam za poltovorni avto, Dokležovje 24. M-160
 MERCEDES BENZ 200 D prodam. Marjeta Rešek, Alija Kardosa 8, M. Sobota. M-163
 WARTBURG, letnik 1977, december, prevoženih 38.000 km, prodam. Fikšinci 19. M-167
 HONDO CIVIC, staro 2,5 leta, luksuzna izvedba, ter ZASTAVO 750, generalno obnovljeno (vse novo), registrirano do junija 1991, nujno prodam. Štraki, Župančičeva 6, Lendava. M-172
 ZASTAVO 126 P nujno in poceni prodam. ☎ 21 793. M-181
 126 P prodam. ☎ 74 120. GR-13814
 PASAT dizel karavan prodam. Gornja Bistrica 80 b, ☎ 76 290. M-JG
 BMW 318 I, letnik 1982, prodam za 84.000,00 din. ☎ 70 438. M-JG
 ZASTAVO 750, kleparska dela opravljena, prodam za 5.000,00 din. ☎ 81 714. M-14354
 KOMBI 850 F, neregistriran, vozen, v celoti ali po delih, prodam. ☎ 74 260 od 3. 8. dalje. 13811
 AUDI 100, letnik 1978, garažiran, prodam. Stajniko, ☎ 81 408. IN-14351
 OPEL REKORD 2000, letnik 1979, prenovljen, prodam. ☎ 77 757. M-OP
 MENJALNIK za OPEL ASCONO ali KADETT 1.3 prodam. ☎ 77 757. M-OP

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

KOMBAJN 132 z zabojem, kosa 3,60 m, prodam. ☎ 69 186. GR-13804
 TRAKTOR STEYER, 28 KS, prodam. Kapca 76. LE-12825
 CISTERNO CREINA, 2200 l, prodam. Bolehnečiči 12, Videm ob Ščavnici. IN-14329
 KOSILNICO BATUJE BSK 3 prodam za 8.000,00 din. Matevž Kavčič, Grososčak 6, Ljutomer. IN-14352
 FREZO ROTAX S KOSO, greben 130 cm, prodam. Avgust Oslaj, Filovci 103, ☎ 76 254. M-190

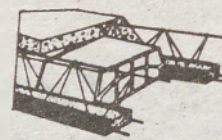

PRODAM

NESNICE, MLADE JARČICE P-SME HISEX, rjave, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Anice Benčec, Bakovci, Prečna 6 a, ☎ 76 070. Pohitite z naročili, ker bomo v kratkem končali s prodajo. M-MM
 NESNICE, MLADE JARČICE P-SME HISEX, rjave, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24 393, pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bokan, ☎ 77 686.
 BREJE SVINJE po izbiri prodam. Žižki 95 a. M-153
 KRAVO, staro 6 let, breje 9 mesecev, prodam. Alojz Kuzma, Tišina 52. M-154
 KRAVO, staro 6 let, breje tri mesece, kontrola A, prodam. Sebeborci 80. M-173
 MALE PUJSKE prodam. Murski Črnci 18. M-176
 OVCO prodam. Naslov v upravi lista. M-177
 PUJSKE prodam. Bagar, G. Petrovci 56. M-179
 NEMŠKEGA OVČARJA, starega 3 mesece, prodam. Toplak, Dobrovnik 272, ☎ 79 045. M-185
 KRAVO, staro 8 let, breje 6 mesecev, prodam. Nuskova 2. M-186
 KOKER ŠPANJELE, zlato rumene in tribarvne, stare 10 tednov, prodam. Stanko Lihtenvalner, Illovci 15, Miklavž pri Ormožu. IN-14344
 DVE BREJE SVINJI, po izbiri, prodam. Avguštin, Gederovci 37, ☎ 46 389 po 20. uri. M-117
 KRAVO, breje 6 mesecev, staro 8 let, prodam. Časar, Lipa 15 a, Turnišče. M-129
 16 ČEBELJIH DRUŽIN prodam. ☎ 24 169. M-132
 KRAVE prodam. Dokležovje 141, Sreš. M-133
 MALE PUJSKE prodam. Petanjci 7. M-139
 KRAVO, staro 5 let, s teletom, prodam. Bratonce 35. M-144
 KRAVO, breje, staro 4 leta, prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 217, ☎ 48 416. M-120
 PES, nemški ovčar z rodovnikom, naprodaj, Krog, Murska 49. M-198
 OSILČKO z vozom, vozno, prodam. Lutverci 33, ☎ 62 337. GR-13812
 BREJO TELICO, 6 mesecev, prodam. Jakob Slana, Radenski Vrh 9. GR-13813

FIRMA ZAGAVEC

avstrijska Radgona
 NUJNO IŠČE gospodinj-sko pomočnico in izučeno prodajalko. Zaželeno znanje nemščine. Dobra plača. Zaposlitev takoj!
 Informacije: Parfumerija ZAGAVEC, avstrijska Radgona, telefon: 99433476 2574.

Izdelujem stropne nosilce vseh velikosti, zelo ugodne cene, dobava takoj. Večja količina dostavljamo na dom brezplačno, cene zapamtena. Informacije: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685.

posesti

PRODAM

OBDELOVALNO ZEMLJO v Kroggu prodam. Plačilo tudi z gradbenim posojilom. ☎ 22 830. M-103
 PARCELO, gradbeno, v Moščancih, prodam. Moščanci 53. M-122
 ENOSTANOVANJSKO HIŠO v Rakčanu prodam. ☎ 24 566. M-143
 STANOVANJSKO HIŠO, urejeno, z vrtom in sadovnjakom ter gradbeno parcelo, prodam. ☎ 75 424 ali 36 666 ali osebno Gombos, Lendavska c. 12, Petišovci. LE-12830
 DRUŽINSKO HIŠO, primerno za letovanje v Also Pahoku damo v najem. Hiša stoji 2 km od Heviza. Vse informacije dobite popoldan po 16. uri v Lentiju, Kossuth utca 4. I. nadstropje, stanovanje 19. LE-12807
 38 arov travnika prodam. Dolgovaške Gorice 30. LE-12824
 NEDOGRAJENO HIŠO v Kroggu prodam. ☎ (063) 852 220. M-207

Razno

PRODAM

DVODELNO NERJAVEČO POMIVALNO POSODO in enodelno emajlirano pomivalno posodo, rabljeno, prodam. Škraban, Borisa Zihertla 15, ☎ 22 572. M-161
 BOBNE TAMA prodam. ☎ 23 109. M-162
 GUME s platišči za VW ali kmečki voz prodam. ☎ 22 377. M-165
 VINO, šmarnico, prodam. Filovci 64. M-168
 BARVNI TV in zamrzovalno skrinjo ugodno prodam. Gornjec, I. Regenta 35. M-169
 KAVČ, dobro ohranjen, prodam. Žitna 8, ☎ 21 413. M-175
 OTAVO — travo, prodam. ☎ 21 859. M-184
 BOROVE DESKE, 5 cm, prodam. Tišina 22 a. M-189
 HLADILNIK, pisalno-mizico, gramofon, receiver, barvni TV, zvočnike, dvojni kasetofon prodam. Županek, Št. Kovača 17. M-192
 MENJALNIK EVROPA DIFERENCIAL, prednjo premo ter vzmeti za vozilo Man, prodam. Jerebic, Odranci, Panonska 8. M-197
 BARVNI TV SPREJEMNIK GORENJE SAFIR prodam za 3.000,00 din. ☎ 62 384. M-13815
 HARMONIKO MELODIJA, 60-basno, malo rabljeno, prodam. ☎ 81 475 po 18. uri. M-14353
 2 m² SMREKOVIH PLOHOV prodam. Pečarovci 83. M-096
 ELEKTROMOTOR SEVER 380 V, 18,5 KW 38 A 50 Hz 1450 obr/min, prodam. ☎ 74 597 ali 74 697, Alojz Novak, Drakovci I a. IN-14350
 STREŠNE PLOŠČE, nove, 8-valne, rjave, prodam. ☎ 82 643. IN-14342
 ŠIVALNI STROJ BAGAT RUŽA, skoraj nov, z mizo, prodam. Informacije: Modni salon Lendava, Partizanska 47. LE-12819
 KROGLE za balinanje, nove, prodam. Gostilna Nad, Bakovci, ☎ 76 087. M-9894
 ZASTEKLENA OKNA ter več vinskih sodov (300 in 150 l), dobro ohranjeno, ugodno prodam. ☎ 22 992. M-104
 KOMODO z marmorno ploščo prodam. ☎ 62 004. M-105
 HARMONIKO, 60-basno, prodam. ☎ 48 109. M-118
 SLAMO v balah prodam. Gradišče 21. M-125

POPRAVEK

Pri zahvali za pokojno

Marta Kovačič

iz Noršinec pri Ljutomeru je prišlo do napake. Pravilno besedilo se glasi: V 59. letu nas je po težki bolezni zapustila naša draga mama, hčerka, stara mama, sestra, teti, botra in svakinja...

POPRAVEK

Pri zahvali za pokojnim

Kalmanom Peterko

iz Bakovec

je prišlo do napake. Pravilno besedilo se glasi: ŽALUJOČI: žena Ana, hčerka Jožica, sin Drago, sin Janko z družino, mama in oče, brat in sestra z družinami

bota, ☎ 24 545. M-128
 HRSTOVE PLOHE 5 cm, prodam. Sebeborci 130. M-131
 RDEČE DOMAČE VINO PRODAM. Cvetkova 38, M. Sobota. M-136
 SOTOR za 4 do 5 oseb ugodno prodam. Grčar, Finžgarjeva 29, M. Sobota. M-146
 SPALNICO TANJA zelo ugodno prodam. Fikšinci 59. M-156
 RAZTEGLJIV KAVČ in dva fotelja z taburejem, novo, ugodno prodam. Stanko Srša, Banovci 1, Veržej. M-158

sobe

INTELEKTUALEC VZAME V NAJEM OPREMLJENO GARSONJERO ALI ENOSOBNO STANOVANJE V Radenci, G. Radgoni ali M. Soboti. ☎ 73 040, int. 355, ob delavnikih do 15. ure. M-199
 MLADA DRUŽINA NUJNO IŠČE DVOSOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI. Možnost predplačila. ☎ 77 749. M-NJ

CAFE BAR BOLERO GORNJA BISTRICA

OBVEŠČA CENJENA STRANKA, DA BO LOKAL ZAPRT OD 1. do 10. avgusta ZARADI LETNEGA DOPUSTA. Po 10. avgustu pa spet vabljeno.

OPREMLJENO SOBO v Ljutomeru išče 16-letno dekle za bivanje med šolanjem. Naslov v upravi lista. M-170
 MLAD PAR z otrokom išče sobo v Murski Soboti ali okolici. Naslov v upravi lista. M-180
 MLADA DRUŽINA nujno išče stanovanje ali sobo v Murski Soboti ali okolici. ☎ 26 022. M-183

zaposlitve

DELAVCA — GATERISTA, za nedoločen čas sprejemam za delo. Wilibald Marek, Attendorf 58, Hitzendorf, Avstrija. GR-14803

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite IZOLACIJSKI SERVIS F. Hajdinjak, Gornji Slaveči 6. Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

OBVESTILO

Vsem prejšnjim lastnikom, ki jim je bila odvzeta lastnina na podlagi agrarne reforme, nacionalizacije, zaplomb arondacije, neodplačanega prenosa zadružne lastnine v družbeno lastnino ali odvzema zemljišč in gozdov agrarnim skupnostim, pozivamo vse prejšnje lastnike podpravljenega zemljišča, da v enem mesecu priložijo svoje pravice do gozdov, kmetijskih zemljišč in drugih nepremičnin za izvajanje Zakona o začasnih prepovedih sečnje v gozdovih v družbeni lasti in začasnih prepovedih prometa z nepremičninami v družbeni lasti (UR. list RS, št. 26/90 z dne 6. 7. 1990), oziroma bodo ti podatki dobrodošli ob morebitni vrnitvi zemljišč teh nepremičnin.

Priglasitev se opravi na posebnem obrazcu, ki ga dobavljajo sprejemni pisarni občine Gornja Radgona oziroma na vseh krajevnih uradih v občini Gornja Radgona.

Izpolnjen obrazec je treba posredovati pristojnemu občinskemu upravnemu organu, to je: za kmetijska in gozdna zemljišča Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Gornja Radgona, za stavbna zemljišča in druge nepremičnine pa Premožensko-pravna služba pri Komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora pri občini Gornja Radgona.

OBČINA GORNJA RADGONA
 Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj

ITS TURISTIČNO PODJETJE S. P. O. SPLIT

PO ZELO UGODNIH CENAH ORGANIZIRAMO LETOVANJE V HOTELIH IN ZASEBNIH APARTMAJIH NA JADRANSKI OBALI
 MOČJU SREDNJE DALMACIJE

VSE INFORMACIJE IN REZERVACIJE PO TELEFONU: (051) 656-404

KV zidar s prakso išče zaposlenega v upravi lista. M-112
 ZAPOSILIMO IZKUŠENEGA KNJIGOVODJO (KNJIGOVODJO NJO). Informacije po 26 338 po 19. uri. M-135
 ZAPOSILIMO DVA ŠOFERJA, zabljenoznanje nemškega jezika in posrednik v mednarodni špediciji. J. Odranci. M-196
 KLJUČAVNIČARJA, zaželeni v C kategorije, zaposlim. Stefan Huber, M. Sobota, Klavniška 1. M-206
 DEKLE, za delo v bifeju zaposlim. ☎ 24 742 po 15. uri. M-9988

kupim

SENO, 100 bai, kupim. IN-14345

razno

PREKLIC! Preključujem veljavnost pogodbe v HK št. 16476, izdanega 1. 1. 1988, nonka, M. Sobota. Ernest Košarovič 24. M-102
 PREKLIC! Preključujem veljavnost pogodbe 49314-8 za vezavo denarja. Poročilo M. Sobota, Darja Poredos, M. Sobota. M-159
 SOTOR ZA POROČNE SVATEČE, 12 x 6 m, izposojamo v 1. mesecu. Prevoz, montaža, demontaža! Informacije: Mladen Hameršak, Pijade 62, Čakovec. ☎ (042) 811 685. LE-12817

GOSTILNA ŽELEZEN iz Beznovec vas vabi 12. avgusta na

DOMAČE KOLINE

Z BUJTO REPO

Vabljeni!

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako mi priročno šopek rož mi prinesite in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek.

Viljem Mekis

iz Večeslavca 40

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in prijateljem, še posebej sosedom za pomoč. Hvala vsem, ki ste njegov prerani grob zasuli s cvetjem in venceci, nam pa izrekli sožalje, ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali za sv. maše. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, p. vsem za vaše žalostinke, govorniku za besede slovesa ob odprtem grobu ter gasilec.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marta, sin Vili, hčerka Joža z Gustijem, Marjana s Stankom ter vnuka Igor in Kristjan

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobocan, Branko Žunec, Endre Gonter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave:

Murska Sobota, Titova 29/1. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064; odgovorni urednik 21-579; glavna urednica in direktorica, naročniški oddelki, računovodstvo in tajništvo 21-064 in 21-383; GPS (trženje) 22-403 in 21-064; dopisništva: Gornja Radgona 74-597, Lendava 75-085 in Ljutomer 81-317. Telefaks 22-419. Nenaročniški rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1990 je 70,00 dinarjev, za delovne organizacije 140,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

V SPOMIN
10. avgusta mineva žalostno in boleče leto, odkar nas je zapustila naša najdražja

Franciška Rajner

iz Sp. Krapja

Hvala vsem, ki stojite ob njenem grobu in ji poklonite trenutek svojih misli.

Žalujemo vsi, ki smo jo imeli radi

Se nosimo v sebi tvoje lepo lice,
tvoj vroč nasmeh nam v vetru trepeti,
dotika se nas ko peruti ptice,
v višinah zopet v soncu se igra.
In vendar to je le privid resnice,
ki se nad tvojim grobom lesketa.

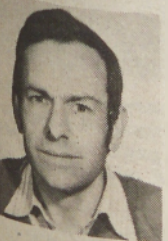
V SPOMIN

Štefeku Horvatu

s Hotize

4. avgusta minevajo štiri leta, odkar ti je usoda pretrgala nit življenja. Cutimo te in pri tebi smo, čeprav v plamenu svečk. Toliko lepega je odšlo s teboj, z nami je le nema bolečina, ki nas spremlja dan za dnem.

Vsi, ki smo te imeli radi

K domu svojem si hitel,
a nas nisi več objel,
vzela te je kruta smrt
pred pragom doma našega.

V SPOMIN

Rudolf Časar

iz Beltincev

Iskrena hvala vsem, ki stojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujemo žena Magdica s hčerko Melito in Rudino

V 65. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama in stara mama

Terezija Oletič

iz Lendave

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo osebju internega oddelka bolnice v Murski Soboti za trud med njeno boleznijo. Prav tako se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebno svečanost, pevcem iz Mostja in pevskemu zboru iz Martina na Muri za odpeto žalostinke, gasilskim enotam iz Lendave ter govorniku za besede slovesa.

Žalujemo: mož Ivan, hčerka Marika in sin Ivan z družinami

Utihi je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so sledovi tvojih
pridnih rok in spoznanje,
da se nikoli več ne vrneš med nas.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Ema Hajdinjak

iz Rogašovca

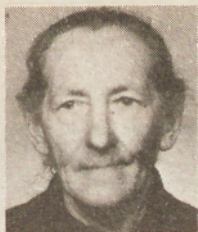
V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, ji darovali vence, cvetje in za sv. maše.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpeto žalostinke in govorniku krajevne skupnosti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Rogašovci, 13. 7. 1990

Žalujemo vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA
V 90. letu je končala svoj življenjski boj naša draga mama, babica in prababica

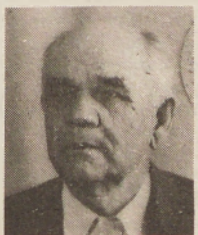
Ana Košalin

iz Strukovec

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli pisno in ustno sožalje.

Posebna hvala govornici KS za poslovljni govor, pevcem za odpeto žalostinke ter č. g. duhovniku za opravljen obred.

Žalujemo sin in hčerka z družinami

Kako je hiša prazna,
ker tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
sedaj otožna, tuja se nam zdi.
Ne mine ura, dan in noč,
med nami vedno si navzoč.

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče in dedek

Jožef Koštrica

z Melinec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence, šopke in za sv. maše ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpeto žalostinke, predstavniku krajevne skupnosti pa za besede slovesa ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujemo: sin Jože, hčerka Marija in hčerka Tilika z družinami

V 76. letu nas je po težki bolezni zapustila naša draga mama in babica

Antonija Marič

iz Bogojne

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter delavcem OŠ Kuzma, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in nam izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujemo g. duhovniku, pevcem in predstavniku krajevne skupnosti za pogrebni obred.

Žalujemo: sin Ivan z ženo Štefko, snaha Neža ter vnuki Lukrecija, Martin, Mateja in Martina.

Bolezen je bila močnejša od življenja...

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, očeta, starega očeta in brata

Alojza Gomboca

iz Fokovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki so nam priskočili na pomoč in ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku ter darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo osebju kliničnega centra v Ljubljani, osebju pljučnega oddelka v M. Soboti, župniku za lepo opravljen obred, pevcem za odpeto žalostinke, trobentarju za odviljen obred, vsem gasilcem sektorja Prosenjakovci, GD Ivagrano Tišino, vsem gasilcem sektorja Prosenjakovci, GD Ivanovci in Fokovci, OGG M. Soboti, kolektivom Potrošnika, skl. G. M. Agroservis, Panonije in Mure.

Hvala vsem govornikom, ki so se zadnjič poslovili od njega.

Vsem še enkrat — hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA
Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta in brata

Martina Glavača

iz Beltincev

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti, darovali cvetje in za sv. maše, nam pa pisno ali ustno izrazili sožalje.

Posebna hvala g. mag. Kovaču za lepe poslovljne besede, g. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpeto žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujemo: žena, hčerka in sin z družinami ter sestre in brat z družinami

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni nas je 20. julija v 80. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Franc Varga

iz Kupšinec 72

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste darovali vence, šopke in za sv. maše ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpeto žalostinke, predstavniku KS Gezeku Gorčanu za ganljive besede ob odprtem grobu in gasilskemu društvu za pomoč. Posebno se zahvaljujemo patronažnim sestram, dr. Nadi Šavel-Svigelj in sinovim sodelavcem, iz TMP Murska Soboti.

ŽALUJOČI: Vsi, ki smo ga imeli radi

Šli bomo na tvoj grob,
da bi slišali tvoj mehki glas,
da bi nam pripovedoval lepe zgodbe,
polne upanja, kot nekoč iz srečnih dni.
Pokliči nas, zašepči pod gomilo,
pa te bomo slišali.

V SPOMIN

ljubemu sinu, bratu, vnuku

dr. Viljemu Balažicu

zobnemu zdravniku iz Moravskih Toplic
30. 7. 1989—30. 7. 1990

Vili! Globoka žalost in bolečina sta v naših srcih, ko ti na prerani grob polagamo cvetje spomina. S sabo si odnesel vso radost, za tabo je ostal le grenak spomin na minljivost. Zelo te pogrešamo.

Hvala vsem, ki se ga v srcih spominjate.

Globoko žalujemo: mama, oče, stara mama ter sestra Erika z družino

Živimo še, brez Tebe — da —
vendar kako?
Raztreščeni na sto strani,
vsak k sebi in vsak sam!
Je vse zaman, ko tebe ni,
da družil bi nam srca razdvojena!

V SPOMIN

6. avgusta bosta minili dve leti žalosti in bridkosti, odkar si brez slovesa odšel od doma dragi mož, oče in dedi

Alfonz Balažic

iz Dokležovja

Nikoli ne boš izvedel, kako pusto in težko je brez tebe. Grenka je resnica, da se nikoli več ne vrneš. Ostali so le sledovi tvojih pridnih rok.

Usoda je hotela, da si zapustil svoje drage in svoj topel dom, ki si ga nadvse ljubil in se zanj žrtvoval.

Prihajamo in postojimo pred tvojim grobom, žalostni, vendar polni lepih spominov na naša skupna, srečna leta.

Vsem, ki se z dobro mislijo ustavite pri njegovem grobu — iskrena hvala!

Žalujemo tvoji najdražji

LETOŠNJE NOVE MAŠE

Slovenska rimskokatoliška cerkev ima letos 22 novomašnikov. Osem jih je iz kmečkih, ostali pa so iz delavsko-kmečkih družin. Devet novomašnikov je prvorojencev.

Iz Pomurja so štirje novomašni-

ki: Štefan Krampač, 26 let, iz Gornje Bistrice, Franc Pelc, 28 let, iz Vidma ob Ščavnici, Andrej Baligač, 28 let, iz Izakovec in Peter Štumpf, 28 let, iz Beltincev. Iz Slovenskih goric, ki jih tudi »pokriva« naš list, pa sta dva novo-

mašnika: Marjan Kola, 28 let od Sv. Barbare in David Štrumpf, 26 let, od Trojice (Gradišče).

Zadnji od omenjenih je imel novo mašo Peter Štumpf, in sicer minulo nedeljo na prostem pred farno cerkvijo sv. Ladislava v Beltincih. Tako kot vseh drugih novih maš, se je tudi te udeležila množica vernikov. V verskem obredu je sodelovalo več duhovnikov, novomašnika pa so še posebej prisrčno pozdravili otroci, mladinci, pa tudi predstavniki župnijskega sveta, ki je povedal, da je beltinska župnija doslej dala 65 duhovnikov. Zelo srečna pa sta tudi novomašnikova starša Genovefa in Jože, ki sta mu na obredni slovesnosti izročila kruh in vino, sestra pa mu je dala razpelo. Verniki so si med mašo podali roke sprave. Po maši je bila »premičija«, kot po domače pravijo novomašni slavnostni pojedini.

Š. Sobočan
Novomašnik Peter Štumpf s starši. Foto: Š. S.

Takole so člani Društva upokojencev Radenci v petek (27. julija) pomagali pripravljati steklenice za polnjenje z mineralno vodo. »Se posebej smo veselili akcije upokojenskega društva, saj so to v glavnem ljudje Mineralne vode, ki imajo dobre stare navade dela in jih ne zanima najprej plača, ampak delo,« je dejala odgovorna v polnilnici v Boračevi Majda Lazar-Hari. Upokojencem pa je bilo kar tople pri srcu, ko so po nekaj letih spet stopili na dvorišče in med ljudi, s katerimi so delali dolga leta. Prav tako pa vedo, kaj je to »poletna norma«, zato so z veseljem prišli pomagat.

bbp

AIDS V JUGOSLAVIJI

Zvezni zavod za zdravstveno zaščito je objavil najnovejše podatke o številu obolelih za aidsom v Jugoslaviji. V vseh letih, odkar spremljajo to bolezen tudi v Jugoslaviji, je umrlo 134 ljudi (več kot 85 odstotkov v moških). Po skupinah so na vrhu narkomani (49 ali 36,5 odstotka), na drugem mestu homoseksualci (30 ali 22,3 odstotka) in tretjem hemofiliki (27 ali 20 odstotkov). Slovenija ima letos enega bolnika, v Jugoslaviji pa je največ obolelih, kar štirinajst, v Beogradu.

mh

Dan upokojencev v Beltincih

Na delovni konferenci so člani Društva upokojencev poleg drugih vprašanj obravnavali in sprejeli program dela do konca leta. Med drugimi sprejetimi nalogami je tudi priprava slovesnosti za dan beltinskih upokojencev. V ta namen bodo pripravili kulturni program in družabno srečanje.

Društvo je bilo ustanovljeno 1975. leta in je imelo takrat okoli sto članov, danes pa je vanj včlanjenih nad 440 vseh vrst upokojencev iz vasi krajevnega urada Beltinci.

Omeniti velja, da je društvo podeželsko in člani, ki so še zmožni opravljati kakšna dela, pomagajo pri raznih kmetijskih delih, vzamejo pa si še toliko časa, da svoje tretje življenjsko obdobje popestrijo z aktivnostmi, za katere imajo voljo in zanimanje.

A. H.

USODA RAKIČANSKE ROTUNDE? — Je iz druge polovice 19. stoletja, sredi angleškega parka v Rakičanu, tik ob tamkajšnjem grajskem poslopju. Park tačas še dobiva svojo prvotno podobo — po načrtih strokovnjakov z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Mariboru in zavoda za urbanizem v Murski Soboti. Kako bo z revitalizacijo propadajočega gradu, še ni jasno, bistri pa se usoda razpadajoče kapele z grobnico. Prizadevni domačini so že izkopali temelje, bojazen pa je, da zmanjka denarja, kajti potrebno bo veliko strokovnega in restavratorskega dela. Zato so zaželeni finančni prispevki, zlasti tistih, ki jim je še kaj do tovrstne dediščine. Denar je mogoče nakazovati na žiro račun krajevnega skupnosti Rakičan, številka 51900-645-30164 s pripisom: Za kapelo.

B. Žunec, S. Dešnik

GIBINA, VERZEJ

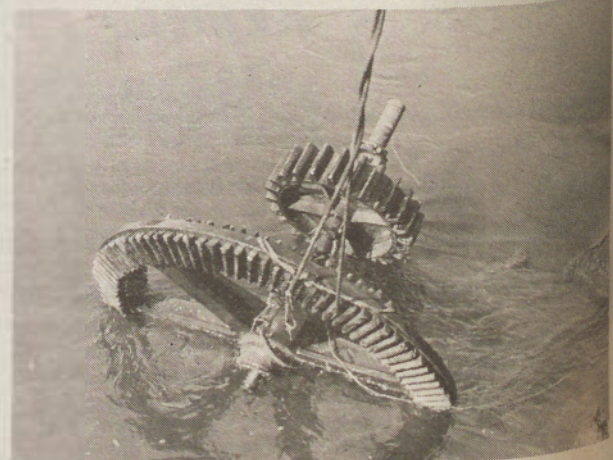
Mlin na Muri le delno rešen

Končni obračun štiridnevne reševalne akcije Babičevega mlina je le polovičen. Od 11. julija, ko je odneslo pogonski del mlina v Verzeju, pa vse do četrta, 26. julija, je sovaščanom in Vladimirju Babiču uspelo iz deroče Mure rešiti en nosilni čoln (le tega so našli pri Melincih), drugega, na katerem je bil pritrjen ves pogonski mehanizem, pa kljub priročni in strojni mehanizaciji reševalcem ni uspelo iztrgati iz dna reke. Ves čas, odkar je bil čoln potopljen, je reka Mura vanj nanašala gramoz, tako da je 12-metrski čoln do skoraj dveh tretjin napolnjen z murskim gramozom, to pa je prevelika teža za vse to, kar so v štirih dneh naredili na obrežju reke.

Potapljači enot za potapljanje pri Občinski gasilski zvezi Murska Sobotna so tri dni skušali po svojih najboljših močeh pomagati, toda rešili so le tri zobata kolesa. Veliko pogonsko kolo, gredelj in čoln pa so, kot kaže, za vedno ostali pod vodo. Kljub rešenemu pa je škoda na mlinu velika. Celoten predračun znaša okoli 500 tisoč dinarjev in kljub najdenemu bo večino prenosnega mehanizma, predvsem pa veliko pogonsko kolo, potrebno znova narediti. Franc Obrat, tesar in kolar, bo za delo potreboval najmanj dva meseca, kot je povedal, in to takrat, če bo les v celoti suh. Vladimir Babič je povedal, da ni možnosti, da bi mlin dobil svojo nekdanjo podobo pred sredino prihodnjega leta.

Izvršni svet SO Ljutomer je sklenil, da bo iz republiškega sklada za elementarne nesreče skušal dobiti enkratno pomoč za ponovno usposobitev Babičevega mlina, ki velja za spomenik tehnične kulture. Seveda pa lahko pomoč prispevajo tudi drugi. Turistično društvo Verzej zbira denarno pomoč prek žiro računa: 51930-679-65310, s pripisom: Za Babičev mlin.

Dušan Loparnik
foto: D. L.

Po treh dneh trdega dela je svetlobo dneva zagledal prvi del pogonskega mehanizma in vili reševalcem nekaj upanja, ki so ga izgnali iz vode. Četrty dan reševanja so izrekli še nekaj delov, čoln in gredelj za vedno ostala v reki Muri.

Preden so potapljači odšli v vodo, je bilo potrebno veliko časa za preverjanje opreme in dogovore, kako se naloge lotiti. V treh dneh so prav potapljači potapljaške enote Občinske gasilske zveze v Murski Soboti opravili veliko pomembnega dela in rešili del pogonskega mehanizma.

Najprej je bilo potrebno zabiti kole v dno deroče reke. Pred te kole so v vodo namestili leseno pregrado, da bi vodni tok nekoliko upočasnili. To je bilo potrebno zaradi varnosti pri delu potapljačev. Tudi zabijanje kolov v dno reke ni tako preprosto.

Radenska

TERMALNO KOPALIŠČE
BANOVCI

V soboto,
4. avgusta,
bo v Termalnem
kopališču Banovci velika
zabavno-glasbena prireditev

banovska
noč

Program:
17.00 igre v bazenu
18.30 nastop folklorne skupine
Prlek
19.00 modna revija butika Mojca
20.00 plesna zabava z ansamblom
Big Ben
Pestra ponudba domačih
specialitet in odličnih vin!

RADIO
MURSKA SOBOTA
in vaščani POLANE pri M.S.

vabijo
ob koncu žetve
NA TRADICIONALNO
MLAČEV

Z MAGANJAROM
v nedeljo, 5. avgusta 1990

10.00 javna radijska oddaja v živo:
ZAJGRAJMO IN ZAPOJIMO PO DOMAČE Z GEZO
13.30 neposredni prenos oddaje:
MINUTE ZA KMETOVALCE
14.00 MLAČEV Z MAGANJAROM
15.30 KRST REPORTAŽNEGA AVTOMOBILA RADIA
MURSKA SOBOTA

- presenečenja za otroke in zbiranje vstopnic
- zabava pozno v noč s SIMONO WEISS, TONIJEK SAFARIČEM,
ANDREJEM ŠIFRERJEM, ansambloma VESNA in PANORAMA
ter drugimi
- mašinske pogače, retazi, posolanke in druge domače dobrote

Pokrovitelj prireditve je Mesna industrija